

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT

Séance plénière

Plenumvergadering

Mercredi

28-06-2023

Soir

Woensdag

28-06-2023

Avond

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement Réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
Les Engagés	Les Engagés
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :		Abréviations dans la numérotation des publications :	
DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers	Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Bestellingen :	Commandes :
Natieplein 2	Place de la Nation 2
1008 Brussel	1008 Bruxelles
Tel. : 02/549 81 60	Tél. : 02/549 81 60
www.dekamer.be	www.lachambre.be
e-mail : publicaties@dekamer.be	e-mail : publications@lachambre.be

SOMMAIRE

INHOUD

BUDGETS

- Projet de loi contenant le premier ajustement du budget des Voies et des Moyens de l'année budgétaire 2023 (3272/1-6) 1
- Projet de loi contenant le premier ajustement du Budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2023 (3273/1-19) 1
- Ajustements des budgets des recettes et des dépenses pour l'année budgétaire 2023. Exposé général (3271/1) 1
- Projet de loi-programme (3372/1-6) 1

Reprise de la discussion générale

Orateurs: **Wouter Beke**, **Sofie Merckx**, présidente du groupe PVDA-PTB, **Peter De Roover**, président du groupe N-VA, **Wouter Vermeersch**, **Steven De Vuyst**, **Nahima Lanjri**, **Greet Daems**, **Marco Van Hees**, **Christian Leysen**, **Nadia Moscufo**, **Ahmed Laaouej**, président du groupe PS, **Reccino Van Lommel**, **Servais Verherstraeten**, président du groupe cd&v, **Melissa Depraetere**, présidente du groupe Vooruit, **Josy Arens**, **Catherine Fonck**, présidente du groupe Les Engagés, **Gitta Vanpeborgh**, **François De Smet**, **Alexia Bertrand**, secrétaire d'État au Budget et à la Protection des consommateurs, adjointe au ministre de la Justice et de la Mer du Nord

Discussion des articles

BUDGETS ET COMPTES DE LA CHAMBRE ET D'INSTITUTIONS FINANÇÉES PAR UNE DOTATION

- Chambre des représentants et financement des partis politiques – Comptes 2022 – Ajustement budgétaire 2023 (3452/1) 61
- Conseil central de surveillance pénitentiaire – Ajustement budgétaire 2023 (3453/1) 61
- Autorité de protection des données – Cadre du personnel et cadre linguistique (3454/1) 61

Discussion

Orateurs: **Peter De Roover**, président du groupe N-VA, **Wouter Vermeersch**, **Christian Leysen**, **Wim Van der Donckt**, **Sofie Merckx**, présidente du groupe PVDA-PTB, **Marco Van Hees**, **Servais Verherstraeten**, président du groupe cd&v

Ce compte rendu n'a pas d'annexe.

BEGROTINGEN

- Wetsontwerp houdende de eerste aanpassing van de Middelendebegroting voor het begrotingsjaar 2023 (3272/1-6) 1
- Wetsontwerp houdende de eerste aanpassing van de Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023 (3273/1-19) 1
- Aanpassingen van de begrotingen van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2023. Algemene toelichting (3271/1) 1
- Ontwerp van programmawet (3372/1-6) 1

Hervatting van de algemene bespreking

Sprekers: **Wouter Beke**, **Sofie Merckx**, voorzitter van de PVDA-PTB-fractie, **Peter De Roover**, voorzitter van de N-VA-fractie, **Wouter Vermeersch**, **Steven De Vuyst**, **Nahima Lanjri**, **Greet Daems**, **Marco Van Hees**, **Christian Leysen**, **Nadia Moscufo**, **Ahmed Laaouej**, voorzitter van de PS-fractie, **Reccino Van Lommel**, **Servais Verherstraeten**, voorzitter van de cd&v-fractie, **Melissa Depraetere**, voorzitter van de Vooruit-fractie, **Josy Arens**, **Catherine Fonck**, voorzitter van de Les Engagés-fractie, **Gitta Vanpeborgh**, **François De Smet**, **Alexia Bertrand**, staatssecretaris voor Begroting en Consumentenbescherming, toegevoegd aan de minister van Justitie en Noordzee

Bespreking van de artikelen

BEGROTINGEN EN REKENINGEN VAN DE KAMER EN VAN DOTATIEGERECHTIGDE INSTELLINGEN

- Kamer van volksvertegenwoordigers en financiering van de politieke partijen – Rekeningen 2022 – Begrotingsaanpassing 2023 (3452/1) 61
- Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen – Begrotingsaanpassing 2023 (3453/1) 61
- Gegevensbeschermingsautoriteit – Personeelsformatie en taalkader (3454/1) 61

Bespreking

Sprekers: **Peter De Roover**, voorzitter van de N-VA-fractie, **Wouter Vermeersch**, **Christian Leysen**, **Wim Van der Donckt**, **Sofie Merckx**, voorzitter van de PVDA-PTB-fractie, **Marco Van Hees**, **Servais Verherstraeten**, voorzitter van de cd&v-fractie

Dit verslag heeft geen bijlage.

Séance plénière

du

MERCREDI 28 JUIN 2023

Soir

Plenumvergadering

van

WOENSDAG 28 JUNI 2023

Avond

La séance est ouverte à 19 h 12 et présidée par M. Kristof Calvo, vice-président.

De vergadering wordt geopend om 19.12 uur en voorgezeten door de heer Kristof Calvo, ondervoorzitter.

De **voorzitter**: De vergadering is geopend.

La séance est ouverte.

Ministre du gouvernement fédéral présent lors de l'ouverture de la séance:

Aanwezig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering:

Vincent Van Quickenborne.

Budgets**Begrotingen**

01 **Projet de loi contenant le premier ajustement du budget des Voies et des Moyens de l'année budgétaire 2023 (3272/1-6)**

- **Projet de loi contenant le premier ajustement du Budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2023 (3273/1-19)**

- **Ajustements des budgets des recettes et des dépenses pour l'année budgétaire 2023. Exposé général (3271/1)**

- **Projet de loi-programme (3372/1-6)**

01 **Wetsontwerp houdende de eerste aanpassing van de Middelenbegroting voor het begrotingsjaar 2023 (3272/1-6)**

- **Wetsontwerp houdende de eerste aanpassing van de Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023 (3273/1-19)**

- **Aanpassingen van de begrotingen van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2023. Algemene toelichting (3271/1)**

- **Ontwerp van programmawet (3372/1-6)**

Reprise de la discussion générale**Hervatting van de algemene bespreking**

La discussion générale est reprise.

De algemene bespreking is hervat.

Collega Beke heeft het woord in de algemene bespreking.

01.01 **Wouter Beke** (cd&v): Mijnheer de voorzitter, collega's, de kans dat men mij onderbreekt, is alvast een stuk kleiner dan daarnet. We zijn inmiddels halverwege en veel argumenten zijn al op tafel gelegd en zelfs verteerd; het avondmaal nog niet.

Barack Obama zei op 1 mei in Amsterdam: "*Better is good*." Als het beter is, gaat het de goede richting uit. Als het de goede richting uit-

01.01 **Wouter Beke** (cd&v): Barack Obama a déclaré à Amsterdam, pas plus tard que le 1er mai: "*Better is good*". Si les chiffres se portent mieux, c'est que nous allons dans la bonne direction. Si nous allons dans la bonne direction, c'est une bonne chose.

gaat, is het goed. Daar gaat het nu precies om bij een begrotingscontrole. Een begrotingscontrole is geen nieuwe begroting, maar controleert of de parameters nog correct zijn, of er gecorrigeerd moet worden en of, als er gecorrigeerd wordt, het dan de goede richting uitgaat. Dat is inderdaad het geval volgens de voorliggende begrotingscontrole.

De parameters zijn, zoals onder andere collega Vanbesien aangaf, verbeterd. De economische groei, die bij de begroting werd geraamd op 0,5 %, blijkt bij de begrotingscontrole 1 % en inmiddels volgens de Nationale Bank zelfs 1,4 % te bedragen. De bij de begroting voor 2023 vooropgestelde inflatie bedroeg 6,5 % en werd bij de begrotingscontrole bijgesteld naar 4,5 %, en zou volgens de Nationale bank dit jaar uiteindelijk op zowat 2 % uitkomen. Ook de werkgelegenheidsgraad zou beter uitvallen dan oorspronkelijk gedacht.

Een begrotingscontrole is eigenlijk een technische oefening, met, indien nodig, bijstellingen waarvoor het nodige wordt gedaan en desgevallend middelen worden vrijgemaakt om rekening te houden met bijkomende vragen en verzuchtingen van de verschillende ministers. Zo is ook gebeurd. Er worden bijkomende inspanningen geleverd ten belope van 650 miljoen in 2023 en 1,7 miljard in 2024, zonder dat er nieuwe belastingen aan gezinnen en alleenstaanden worden opgelegd.

Er waren extra inspanningen voor een aantal prioritaire aangelegenheden, zoals de strijd tegen drugs, de geestelijke gezondheidszorg en de opvangcrisis. Dat gebeurde gelijktijdig met extra inspanningen op het vlak van de minimumbelasting, de belasting op gokbedrijven en de belastingen op tabak.

"*Better is good*", zei Obama. Is dat zo? Daarnet hebben verschillende collega's begrotingsexperten aangehaald. Welnu, professor Willem Moesen, bij wie ik ooit in Leuven het vak Publieke Financiën volgde, een bijzonder strenge professor niet alleen voor zijn studenten, maar ook voor opeenvolgende regeringen – ten bewijze zijn talrijke verklaringen, die ik zou kunnen citeren –, oordeelde eigenlijk mild over de voorliggende begrotingscontrole. Ik citeer: "Het is een verdienstelijke oefening dat de controle van deze begroting is aangegrepen voor een significante besparing en die door te voeren." Professor Willem Moesen was dus positief over de begrotingscontrole.

Bij de begrotingsopmaak heb ik het woord cocorico geleerd. Ik zie vice-eersteminister Van Quickenborne raar opkijken. Mijnheer de vicepremier, cocorico is niet alleen de naam van een discotheek ergens in Vlaanderen, het is blijkbaar ook het Franse woord om aan te geven dat iets zus en zo is. We moesten toen erkennen dat de begroting niet optimaal was, maar dat daarvoor verzachtende omstandigheden waren, waarvan de Oekraïne-crisis de belangrijkste was. De regering heeft tijdens die crisis terecht bedrijven en gezinnen bijgestaan. Als we vandaag ter gelegenheid van de begrotingscontrole de begroting onder de loep nemen en toetsen aan de analyse van professor Moesen, mogen we zeggen dat de begrotingscontrole een verdienstelijke oefening is.

Wil dat zeggen dat wij er zijn? Neen. Wij zullen ook in de toekomst, zoals verschillende collega's al opmerkten, bijkomende inspanningen moeten leveren. De prognoses geven aan dat anders het tekort van 20 miljard van vandaag of 3,5 % van het bbp in 2028 bijna 5 % zal bedragen of meer dan 32 miljard. Dat is evenveel als de stijging van de

C'est précisément l'objet d'un contrôle budgétaire. Un contrôle budgétaire n'est pas un nouveau contrôle, mais un examen du budget, pour voir si les paramètres sont encore bons, s'il y a des corrections à apporter et si, à la suite de ces corrections, les choses évoluent dans la bonne direction. Et c'est bien le cas avec ce budget. Les paramètres se sont améliorés. La croissance économique n'est pas de 0,5 %, mais de 1,4 % selon la Banque nationale de Belgique. L'inflation en 2023 n'est pas de 6,5 %, mais d'environ 2 %. Le taux d'emploi serait également meilleur qu'initialement prévu.

Des efforts supplémentaires ont été consentis: 650 millions d'euros en 2023 et 1,7 milliard d'euros en 2024 et ce, sans prélever de nouveaux impôts sur les ménages et les personnes isolées.

Des efforts supplémentaires ont également été fournis dans certains domaines prioritaires, tels que les soins de santé mentale, la crise de l'accueil et la lutte contre la drogue. Ils ont été consentis en même temps que les efforts supplémentaires demandés, tels que l'impôt minimum, la taxation des sociétés de paris et les taxes sur le tabac.

Un grand spécialiste des finances publiques, le Pr Wim Moesen de la KU Leuven, a émis un avis plutôt clément concernant ce contrôle budgétaire. À ses yeux, le fait que le contrôle de ce budget ait été mis à profit pour prévoir et réaliser des économies significatives est un exercice méritoire.

Lors de la confection du budget, nous avons dit que celui-ci n'était pas optimal, mais qu'il y avait des circonstances atténuantes, dont la principale était la crise ukrainienne. Aujourd'hui, nous pouvons donc dire que le contrôle budgétaire est un exercice méritoire.

kosten van de sociale zekerheid tussen nu en 2028.

Het Rekenhof verwacht inderdaad bijkomende kosten in de sociale zekerheid en extra uitgaven als gevolg van de stijgende rentelasten en de geplande investeringen onder andere in defensie. De rentelasten stijgen in de volgende vijf jaar met gemiddeld ongeveer 1,5 miljard per jaar. De kosten van de sociale zekerheid en de pensioenen zullen stijgen met meer dan 3 miljard per jaar, de kosten van de gezondheidszorg met 1,8 miljard per jaar. Dat zijn natuurlijk enorme bedragen.

Als wij de begroting opnieuw op orde willen brengen, zullen wij moeten hervormen. Daarnet heeft mijn collega van Groen al een aantal voorstellen gedaan op het vlak van de pensioenen en op het vlak van de arbeidsmarkt. Ik meen dat wij daar de komende dagen verder werk van moeten maken, mijnheer de vice-eersteminister. Dat geldt ook voor de fiscale hervorming, die tegelijk een arbeidsmarkthervorming is. Wij zullen meer mensen aan het werk moeten brengen.

Is dat mogelijk? Ja. In 2022 zijn in ons land 100.000 extra mensen aan het werk gegaan. Als wij de 80 % werkgelegenheidsgraad willen bereiken, zullen wij elk jaar 100.000 extra mensen aan het werk moeten krijgen. Er zullen dus wel wat tandjes bij moeten worden gestoken.

De fiscale hervorming is wat ons betreft – wij staan daarin kennelijk niet alleen, leer ik uit de verschillende interventies – van cruciaal belang. Wij moeten de werkgelegenheidsgraad optrekken. Werken moet meer lonend worden, de achterpoortjes moeten dicht en wij moeten ons fiscaal regime minder complex maken.

01.02 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mijnheer Beke, u zegt dat de overheidsfinanciën een probleem zijn op lange termijn en dat er inspanningen moeten gebeuren. Daar zijn wij het op zich mee eens. Wij willen ook dat de rekeningen op orde zijn. Dan gaat het dus over de stand van de uitgaven en de inkomsten.

Een van de puzzelstukken is effectief een fiscale hervorming. Die werd door minister Van Peteghem al verschillende keren ingediend, maar telkens moet hij terug naar de tekentafel. Als wij *De Tijd* van twee dagen geleden mogen geloven, dan blijft er niet veel meer van over. Minister Van Peteghem had gepland om de btw op voedsel op te trekken, maar blijkbaar is een aantal partijen daartegen ingegaan, de PVDA natuurlijk ook. Hij wilde ook naar de sterkere schouders kijken, maar het schijnt dat de hervorming van het definitief belastbaar inkomen ook geschrapt is.

Gaan wij er eindelijk werk van maken dat de sterkere schouders echt worden belast of zal het de gewone man zijn die moet opdraaien voor het geld dat er te kort is en die dus, onder andere, langer zal moeten werken voordat hij met pensioen kan gaan?

01.03 Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik wil tussenkomen op hetzelfde punt. Vandaag zei een partijvoorzitter: 2 miljard euro is ook goed. Oorspronkelijk werd 6 miljard euro beloofd. Mijnheer Beke, is die doelstelling voor jullie onderhandelbaar? Ik denk dat dit nodig zal zijn om aan het bedrag van 838 euro per kop te komen of toch iets in die ordegrootte.

Nous n'y sommes évidemment pas encore. Nous devons encore consentir des efforts supplémentaires pour ne pas laisser passer le déficit actuel de 20 à 32 milliards d'euros en 2028. Au cours des cinq prochaines années, les charges d'intérêts augmenteront en moyenne de 1,5 milliard d'euros par an. Les coûts des soins de santé grimperont pour atteindre 1,8 milliard d'euros par an. Des réformes sont nécessaires pour remettre de l'ordre dans notre budget. Nous devons concrétiser la réforme fiscale ainsi que la réforme des pensions et du marché du travail. Pour atteindre un taux d'emploi de 80 %, nous devons faire travailler 100 000 personnes supplémentaires chaque année. La réforme fiscale est cruciale à cet égard. Le travail doit être davantage valorisé et les échappatoires doivent être supprimées. Il convient également de réduire la complexité de notre régime fiscal.

01.02 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Le ministre Van Peteghem a déjà proposé sa réforme fiscale à plusieurs reprises, mais il se voit chaque fois contraint de revoir sa copie. Selon *De Tijd*, il ne subsiste désormais plus grand-chose de sa réforme. Imposerons-nous finalement comme il se doit les plus hauts revenus ou incombera-t-il au simple citoyen de renflouer les caisses en travaillant plus longtemps?

01.03 Peter De Roover (N-VA): Un président de parti a déclaré aujourd'hui qu'une réforme fiscale à hauteur de 2 milliards d'euros au lieu de 6 était acceptable. Une telle évolution est-elle envisageable pour le cd&v? Dans ce cas, une hausse annuelle du salaire net de

± 835 euros ne sera en tout cas pas possible.

01.04 Wouter Beke (cd&v): Ik dacht dat het 835 was.

01.05 Peter De Roover (N-VA): Ik ben altijd wat optimistischer als het over Vivaldi gaat. In die ordegrootte zal men er niet geraken met 2 miljard euro. Wat is voor jullie de speelruimte daarin?

01.06 Wouter Beke (cd&v): Mevrouw Merckx, chapeau dat u *De Tijd* als een gezagsargument gebruikt. Ik hoop dat u dit in alle debatten zult doen die we hier nog zullen voeren. Ook op het vlak van de arbeidsmarkthervorming, de pensioenhervorming, de gezondheidshervorming en andere hervormingen denk ik dat we al heel wat stappen vooruit zouden kunnen hebben gezet. U geeft mij goede moed.

Collega's, ik denk dat onze vicepremier Van Peteghem een zeer evenwichtige hervorming op tafel heeft gelegd die er trouwens niet zomaar is gekomen. Precies een jaar geleden is er een blauwdruk voorgesteld door professoren en academici, waarin duidelijk werd gemaakt welke richting we moeten uitgaan als we structureel iets willen doen om werken meer lonend te maken, om ons land fiscaal minder complex te maken en om ervoor te zorgen dat achterpoortjes worden gesloten. Op basis van die blauwdruk werd een heel concreet voorstel door minister Van Peteghem naar voren gebracht. Als iedereen nu zegt dat het hem of haar niet interesseert of het niet oké vindt, dan gaan we er niet geraken, dan eindigen we met een belastinghervorming van nul. Iedereen zal een beetje uit zijn schaduw moeten treden.

U zegt het al meteen zelf. Aan de ene kant vindt u, Partij van de Arbeid, dat arbeid belangrijk is, denk ik dan. Aan de andere kant zegt u dat we dat allemaal niet gaan doen, want op die manier zouden we misschien de mensen treffen.

De focus, mevrouw Merckx, is hoe we ons sociaal model betaalbaar houden. Onlangs zei de u bekende professor Van Lancker in *Knack*: "België behoort op wereldschaal al heel lang tot de landen met de laagste inkomensongelijkheid." Dat is een armoede-expert. Op het gebied van vermogensongelijkheid bevinden we ons in de middenmoot van Europa. We zijn een egalitair land, dankzij onze welvaartsstaat, dankzij de sociale zekerheid die mensen met pech ondersteunt, dankzij progressieve belastingen en collectief overleg.

De hamvraag volgens professor Van Lancker is hoe we dat in de toekomst zo kunnen houden. Dat is de fundamentele vraag. We kunnen dat alleen maar houden als we een aantal hervormingen doen. De basis die vicepremier Van Peteghem op tafel heeft gelegd, past daar perfect in. Dat is niet wat wij zeggen, maar wat diezelfde experts daarover weten te zeggen. Ik hoop dat in de komende dagen wat dat betreft vooruitgang en resultaten kunnen worden geboekt.

01.07 Sofie Merckx (PVDA-PTB): U zegt dat arbeid moet lonen. Ik ben het daar helemaal mee eens. Vandaag zitten we echter met de loonnormwet die in België werd goedgekeurd in 1996 en verstrengd in 2017. Daardoor kan het personeel in bedrijven die winstgevend zijn zelfs niet onderhandelen over een loonsverhoging. Als een bedrijf winstgevend is, lijkt het mij niet meer dan normaal dat er via overleg

01.06 Wouter Beke (cd&v): J'espère que Mme Merckx invoquera l'autorité du quotidien *De Tijd* dans d'autres débats également.

Le ministre des Finances a élaboré une réforme très équilibrée sur la base de l'épure présentée il y a un an par des professeurs et autres représentants du monde académique. Dans ce document, ces derniers avaient décrit la manière de rendre le travail plus rémunérateur, de simplifier notre fiscalité et de neutraliser les échappatoires. Si chacun commence à présent à faire part de ses tabous, nous ne réformerons rien du tout. Pour avancer, chacun doit sortir de sa zone de confort.

Le professeur Wim Van Lancker, expert dans le domaine de l'étude de la pauvreté à la KU Leuven, a récemment déclaré que la Belgique figurait parmi les pays où l'inégalité des revenus était la plus faible au monde. En termes d'inégalité des richesses, nous nous situons dans la moyenne européenne. Nous sommes donc un pays égalitaire, grâce à notre sécurité sociale, à la progressivité de l'impôt et à la concertation collective. La question clé est de savoir comment nous pourrions préserver ce modèle à l'avenir. Pour cela, des réformes comme celle du ministre Van Peteghem s'imposent.

01.07 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Je suis d'accord pour dire qu'il doit valoir la peine de travailler, mais en raison de la loi sur la norme salariale, le personnel d'entreprises

loonsverhogingen mogelijk zijn.

U citeert professor Van Lancker, die zegt dat ons land de laagste inkomensongelijkheid heeft. Moet ik daaruit dan afleiden dat u helemaal niet overweegt om die sterke schouders, die miljonairs en miljardairs eindelijk te belasten? Dat is het probleem. België is een hel als het gaat om belastingen voor een gewone werkmens met een laag salaris, maar wie miljarden bezit betaalt 0 % belastingen. Daar moeten we een einde aan stellen. Zo kunnen we de financiën van ons land in evenwicht brengen.

01.08 Wouter Beke (cd&v): Mevrouw Merckx, in *De Tijd* staat dat België het land is dat de inkomens in de economische crisis, in die energiecrisis, het best van al heeft beschermd. Ik wil ook Ive Marx citeren die vorige week in *Knack* zei dat België het zowel op het vlak van armoede als van ongelijkheid bijzonder goed doet. Ik weet niet of hij een kleinzoon is van degene die u zo adoreert, maar hij is alleszins een belangrijk expert in ons land. België doet het zowel op het vlak van armoede als van ongelijkheid bijzonder goed, zegt hij.

Dat is het fundamentele punt. Als cd&v zegt dat er een fiscale hervorming, een pensioenhervorming en een arbeidsmarkthervorming moeten komen, dan is dat met één zaak voor ogen, namelijk dat wat professor Van Lancker heeft gezegd: hoe kunnen we ons sociaal model voor de toekomst overeind houden? Dat moet de finaliteit zijn. Dat zal inspanningen vragen van alle groepen in onze samenleving, dat zal inspanningen vragen van iedereen. Als we vandaag naar de arbeidskrapte kijken, dan zien we dat er daar nog mogelijkheden zijn. Daar is de fiscale hervorming in essentie op gericht. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat werken lonender wordt gemaakt en dat het verschil tussen werken en niet werken groter wordt gemaakt? Dat is de finaliteit waar we met z'n allen aan moeten werken.

De **voorzitter**: Ik wijs ook even op de interventie van collega De Roover van daarnet, anders denk ik dat hij dezelfde vraag opnieuw zal stellen tijdens een andere interruptie.

01.09 Wouter Beke (cd&v): Daarnet heb ik onrechtstreeks al geantwoord op de vraag van collega De Roover. Ik meen dat er door onze vicepremier een bijzonder evenwichtig voorstel op tafel is gelegd, op basis van een blauwdruk. Dat is voor ons ook de basis om de besprekingen de komende dagen en eventueel de komende weken verder te zetten.

01.10 Peter De Roover (N-VA): We beleven gekke tijden. De PVDA put uit *De Tijd* en cd&v haalt de mosterd bij Karl Marx. In *De Tijd* staat de waarheid, maar laten we eerlijk zijn, de *Pravda* heeft haar tijd gehad.

U zegt dat er een evenwichtig voorstel voorligt. Als dat echter zo even-

rentables ne peut même pas négocier une augmentation de salaire à l'heure actuelle.

Notre pays est peut-être celui où l'inégalité des revenus est la plus faible, mais des millionnaires et des milliardaires n'y paient pas d'impôts, alors que les travailleurs ordinaires sont lourdement imposés. Ce n'est qu'en faisant contribuer les épaules les plus larges que nous parviendrons à équilibrer nos finances.

01.08 Wouter Beke (cd&v): La Belgique a le mieux protégé les revenus de ses concitoyens pendant la crise énergétique. Je me permets également de citer Marx. Pas celui que vous adulez, Mme Merckx, mais le professeur Ive Marx. (*Sourires*) Il a récemment affirmé dans le magazine *Knack* que notre pays s'en sortait très bien sur le plan de la pauvreté et de l'inégalité.

Aujourd'hui, nous devons demander à toutes les catégories de personnes de notre société de fournir un effort pour préserver notre modèle social. C'est précisément la raison pour laquelle les pensions, le marché du travail et la fiscalité doivent être réformés. Travailler doit rapporter davantage et l'écart entre le fait de travailler et celui de ne pas travailler doit devenir plus important.

01.09 Wouter Beke (cd&v): J'ai déjà répondu indirectement à la question de M. De Roover. J'estime que notre vice-premier ministre a fait une proposition particulièrement équilibrée, qui doit servir de base aux discussions.

01.10 Peter De Roover (N-VA): Cette proposition équilibrée, comme l'appelle M. Beke, est d'ores et déjà qualifiée d'utopie par Conner Rousseau. Ce dernier estime qu'un montant de 2 milliards

wichtig is, dan moet u daar vooral ook de coalitiecollega's van overtuigen. Dat evenwichtige voorstel wordt door Conner Rousseau een utopie genoemd. U bent dus met een utopisch voorstel voor de pinnen gekomen. Hij zegt dat 2 miljard realistisch is. Dat is een derde van wat de oorspronkelijke oefening was. Dat betekent dat de zowat 800 euro ook door drie gedeeld moet worden. Dat brengt ons bij een bedrag van minder dan 300 euro. Een jaar telt twaalf maanden. Dat zijn dus enkele pintjes per maand. Dat zou dus een bijzonder mager beestje zijn.

Het probleem waarmee u geconfronteerd wordt is dat u, door het gebrek aan budgettaire orthodoxie van de voorbije jaren, nu in een frame zit waarbinnen de hervorming budgetneutraal moet zijn.

U zegt dat iedereen uit de schaduw moet treden. Wij vernemen echter dat het voorstel over de btw-verlaging er al uit zou liggen en de DBI-aftrek eveneens. Wat u een schaduw noemt, is voor bepaalde mensen een verworven inkomen of een inkomensbron, waardoor de daaraan gekoppelde maatregelen voor die mensen een belastingverhoging betekenen.

Mijnheer Beke, sta me toe u nog een bijkomende vraag te stellen. Als er wordt gesproken over budgetneutraliteit, dan slaat dat op het federale deel. Van elke 100 euro personenbelasting is 75 % federaal en 25 % voor de deelstaten. Het plan van minister Van Peteghem voorziet in compensatie voor het federale deel van 75 %, de overige 25 % blijft open. Dat betekent dat er vanuit de deelstaten – in Vlaanderen is er iets meer ruimte, maar de twee andere regio's zitten dienaangaande wel in de problemen – lasten- of belastingverhogingen moeten komen om de hervorming van Van Peteghem goed te maken. Ik heb niet de indruk dat de PS daar tuk op is, want die partij ziet het probleem al komen. Is er ruimte voor of zit er in die plannen een evolutie naar compensatie van die 25 % van de deelstaten? Er zijn enkele PS'ers aanwezig. Mijnheer Dermine, collega Loones heeft u een wonderboy genoemd, ik denk dus dat u nu wel even de oren spitst.

Mijnheer Beke, die budgettaire neutraliteit, slaat die alleen op die 75 % of ook op het deel dat ten koste gaat van de overdrachten aan de regio's?

01.11 Wouter Beke (cd&v): Mijnheer De Roover, ik ga eerst in op wat u zei over de utopie. Het voorstel dat minister Vincent Van Peteghem uitgewerkt heeft, is naar mijn mening een redelijke utopie.

01.12 Peter De Roover (N-VA): Het moedige midden.

01.13 Wouter Beke (cd&v): Het moedige midden, een redelijke utopie. Het houdt het midden tussen twee vragen. Enerzijds, hoe zorgen we ervoor dat werken meer lonend wordt gemaakt? Anderzijds, hoe zorgen we ervoor dat het geheel op een juiste manier wordt gefinancierd?

Ook in de vorige regering hebben wij een taxshift doorgevoerd. Ook toen waren er gevolgen voor de verschillende deelstaten, maar we vonden het toen met zijn allen belangrijk om werken lonender te maken. Ik blijf achter de beslissing van toen staan.

d'euros est réaliste; il équivaut à un tiers de l'exercice initial. Cela signifie également que les citoyens devront diviser par trois les 835 euros promis. Cela risque donc de ne plus représenter grand-chose. Par manque d'orthodoxie budgétaire ces dernières années, nous n'avons pas d'autre choix aujourd'hui que de procéder à une réforme neutre sur le plan budgétaire.

Les propositions relatives à la réduction de la TVA et à la déduction des RDT auraient déjà été torpillées. Certaines mesures affectent les revenus de certains.

La réforme doit être budgétairement neutre pour le budget fédéral, mais un quart de l'impôt des personnes physiques revient aux entités fédérées. Celles-ci devront donc également procéder à des augmentations d'impôt en guise de compensation. Le PS ne le permet pas. Y a-t-il de la marge pour compenser les entités fédérées?

01.11 Wouter Beke (cd&v): Selon moi, la proposition du ministre Van Peteghem constitue une utopie raisonnable.

01.13 Wouter Beke (cd&v): Elle vise à trouver un équilibre entre la volonté de faire en sorte que travailler en vaille davantage la peine et la nécessité de financer le tout de manière adéquate.

Même sous le gouvernement précédent, nous avons réalisé un *tax shift* avec des implications pour les entités fédérées. Il n'y a pas eu d'opposition à ce sujet non plus.

De manier waarop zit vervat in de wijze waarop we in de zesde staats-hervorming fiscale autonomie hebben gegeven aan de deelstaten. Die zesde staats-hervorming is mee beslist door de PS. Premier Di Rupo was daar, naast mezelf, een van de architecten van. Men kan dus moeilijk zeggen dat het niet kan dat er gevolgen zijn voor de deelstaten, als men eerst zelf een financieringswet gemaakt heeft die dat systeem mee geïntialiseerd heeft.

Ik ben ontroerd door de aandacht en de solidariteit die u toont voor de andere regio's, maar het gaat om een van de consequenties van de zesde staats-hervorming. In de regering-Michel heeft men dat ook al gevoeld en daar is toen ook geen verzet tegen gekomen.

De **voorzitter**: Ik zie dat collega De Roover en collega Vermeersch nog willen repliceren.

01.14 Peter De Roover (N-VA): Mijnheer Beke, hetgeen u zegt over de taxshift is juist. Dat was natuurlijk in een regering zonder PS, dat is een stuk gemakkelijker. Enfin, soms toch. Alleszins, het effect daarvan is in elk geval in Vlaanderen goed verwerkt.

Als wij echter werkelijk spreken over een grootteorde van 6 miljard, dan wordt dat wel een rekening van 1,5 miljard voor de deelstaten. Als u hier zegt aan de PS dat er geen compensatie komt met federale maatregelen, dan is dat genoteerd. Dat is interessant. Ik weet niet of het de onderhandelingen zal vergemakkelijken, maar wij houden u daar dan aan wanneer er iets uit de bus komt.

Ik geef nog even snel het volgende mee. Wikipedia zegt: "Een utopie is een ideale wereld die niet bereikt kan worden, een onmogelijke werkelijkheid, een wensdroom." Wij zullen zien of Wikipedia een bron is die even betrouwbaar is als *De Tijd*.

01.15 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer Beke, gisteren schreven Dieter Dujardin en Bart Haeck in *De Tijd* heel concreet: "Er komt vrijwel zeker geen lineaire btw-verhoging. Minister Van Peteghem komt met een herwerkt voorstel, tenminste als de coalitie klaar is om tot de finish te gaan. Zo goed als zeker bevat dat nieuwe voorstel geen lineaire btw-verhoging van 6 naar 9 %." Kunt u dat bevestigen?

01.16 Wouter Beke (cd&v): Ik ga het blad dat aandachtig gelezen en geadoreerd wordt door de Partij van de Arbeid hier niet bevestigen of ontkennen. Die onderhandelingen lopen. Voor ons is de finaliteit duidelijk – die heb ik naar voren gebracht: wij moeten ervoor zorgen dat werken lonender wordt. Als verschillende partijen en drukingsgroepen beginnen te morren dat dit en dat puzzelstukje eruit moet, dat dit en dat niet kan en mag, dan eindigt men natuurlijk met een hervorming die nul is. Dan zal werken niet lonender worden gemaakt en zal de werkgelegenheidsgraad van 80 % niet worden bereikt.

Laat dat nu net het punt zijn. De experts beoordelen ons sociaal model als een goed model. Doorgaans wordt dat ook niet in twijfel getrokken ter linkzijde. Om dat goede sociaal model betaalbaar te houden, is de verhoging van de werkgelegenheidsgraad ontoereikend, maar wel noodzakelijk. Dan is dit soort hervormingen absoluut aan de orde.

C'est le résultat de l'autonomie fiscale pour les entités fédérées que nous avons décidée lors de la sixième réforme de l'État élaborée sous le premier ministre Di Rupo.

01.14 Peter De Roover (N-VA): Ce que dit M. Beke concernant le *tax shift* est exact. C'est naturellement plus facile dans un gouvernement sans le PS. L'effet a bien été assimilé en Flandre.

S'il est question de 6 milliards d'euros, cela implique une facture de 1,5 milliard à charge des entités fédérées. M. Beke rappelle au PS, et c'est intéressant, qu'il n'y aura pas de compensation avec des mesures fédérales. Je ne sais pas si c'est de nature à faciliter les négociations.

01.15 Wouter Vermeersch (VB): Est-il exact qu'aucune augmentation linéaire de la TVA de 6 à 9 % n'est prévue, comme l'affirme *De Tijd*?

01.16 Wouter Beke (cd&v): Je ne puis ni le confirmer ni l'infirmer. Les négociations sont en cours. Notre objectif est clair: le travail doit être plus rémunérateur. Si l'ensemble des partis et des groupes de pression commencent à détricoter la réforme, nous n'arriverons à rien, ni travail plus rémunérateur ni taux d'emploi de 80 %.

Les experts estiment que notre modèle social est bon, ce qui n'est généralement pas contesté par la gauche. Pour qu'il reste finançable, il ne suffit pas d'augmenter le taux d'emploi, mais c'est nécessaire. C'est pourquoi ce type de réforme s'impose.

01.17 Wouter Vermeersch (VB): Uit uw antwoord lees ik tussen de regels ik dat u het volledige pakket wenst van 6 miljard, 800 euro. U geeft aan dat werken lonender moet worden. Dat kan toch alleen maar via een significante fiscale hervorming. Eigenlijk ontkent u het bericht dus. Daarmee spreekt u de socialisten en Conner Rousseau tegen. Zij vinden dat het geen 6 miljard moet zijn, maar dat 2 miljard volstaan en dat de btw-verlaging eruit moet. Ik begrijp uit uw antwoord dat u het daar niet mee eens bent en dat cd&v op haar standpunt blijft. U blijft met andere woorden achter de fiscale hervorming staan zoals die op tafel ligt en achter het minimale pakket van 6 miljard. U spreekt daarmee het bericht in *De Tijd* tegen. Althans, dat begrijp ik uit uw antwoord.

01.18 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Mijnheer Beke, wij raadplegen niet alleen regelmatig *De Tijd*, maar ook het magazine van het ACV.

U had het daarnet over een zoektocht naar een begroting in evenwicht. Ik moet u helaas teleurstellen. Volgens een belangrijk onderdeel van het middenveld, de christelijke arbeidsvereniging, bevat de begroting veel onevenwichtige maatregelen. Niet onbelangrijk in het licht van *Remum Novarum*. Het ACV stelt letterlijk: "Mensen met de laagste inkomens zullen een groot deel van de inspanningen moeten leveren." Verder nog: "Met deze begrotingscontrole blijven de meeste welgestelden buiten schot. Naar onze mening is dit een onevenwichtig pakket maatregelen."

Ik wil ook even verwijzen naar de visual die op sociale media verspreid is door een van uw collega's waarin zij oproept om even stil te staan bij de solidariteit met de zwakkeren en de meest kwetsbaren in de samenleving.

01.19 Nahima Lanjri (cd&v): Dat was van mij.

01.20 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Inderdaad. Mooi!

Laat ons daar even bij stilstaan, mijnheer Beke, want de regering zal heel veel geplande aanpassingen en verhogingen van tegemoetkomingen inzake uitkeringen en leeflonen niet toepassen, terwijl de armoede in de samenleving wel blijft toenemen, in tegenstelling tot wat u daarnet zei. Naast de 126 miljoen euro besparingen op de minimumpensioenen raakt de regering ook aan de inkomensgarantie voor ouderen, het leefloon en de minimumuitkering voor mensen met een beperking, dus in totaal wordt er 374 miljoen euro bespaard op de pensioenen en de sociale uitkeringen. Bent u van plan om, ondanks uw christelijke achtergrond, de armoede nog verder te versterken? Zo neen, wanneer zal de regering eindelijk werk maken van het optrekken van de uitkeringen tot boven de armoedegrens in plaats van erop te besparen?

01.21 Wouter Beke (cd&v): Mijnheer De Vuyst, meer dan welke regering in Europa ook heeft onze regering ingezet op het behoud van de koopkracht van mensen in moeilijke omstandigheden, in de coronaperiode, in de Oekraïne-crisis en in de energiecrisis, bijvoorbeeld door het optrekken van het minimumpensioen, het verdelen van de welvaartsenveloppe, het verhogen van uitkeringen, het sociaal tarief enzovoort.

01.17 Wouter Vermeersch (VB): M. Beke souhaite réaliser l'intégralité du paquet de 6 milliards d'euros. Valoriser le travail ne peut se faire qu'avec une réforme fiscale significative. En réalité, il dément l'article paru dans *De Tijd*. Il contredit également Conner Rousseau, qui estime que 2 milliards d'euros suffisent et que la réduction de la TVA devrait être supprimée.

01.18 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Selon la CSC, le budget contient de nombreuses mesures déséquilibrées, les personnes aux revenus les plus faibles devront fournir une grande partie de l'effort et la plupart des nantis s'en tireront à bon compte. Je me réfère également à la vidéo diffusée sur les médias sociaux dans laquelle Mme Lanjri a appelé à s'attarder sur la solidarité avec les membres les plus faibles de la société.

01.20 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Le gouvernement renoncera à appliquer de nombreuses augmentations qui avaient été prévues pour les allocations et revenus d'intégration, alors que la pauvreté ne cesse de gagner du terrain. Il s'agit au total de 374 millions d'euros d'économies sur les pensions minimales, la garantie de revenus aux personnes âgées, le revenu d'intégration et l'allocation minimale pour les personnes handicapées. Quand le gouvernement accordera-t-il enfin des allocations supérieures au seuil de pauvreté?

01.21 Wouter Beke (cd&v): Plus que tout autre gouvernement ne l'a jamais fait en Europe, notre gouvernement s'est efforcé de maintenir le pouvoir d'achat de nos concitoyens, dans des circonstances difficiles et en temps de crise, par

Als wij dat in de toekomst willen bewaren, moeten wij de vraag beantwoorden welke hervorming wij daartegenover moeten zetten, want u kunt natuurlijk doen alsof wij op de poef kunnen leven en kunnen blijven leven in de toekomst, maar dat is de beste manier om ons sociaal model onderuit te halen. Dat is wat experten als professor Van Lancker hebben gezegd. Ik zou graag willen dat de bladen die u citeert ook verwijzen naar professor Van Lancker en anderen.

Collega Vermeersch, aan u zou ik willen zeggen: van twee dingen een. Aan de ene kant vraagt u of cd&v wel een grote hervorming wil. Aan de andere kant zegt u dat u met dit en dat niet akkoord gaat en dus eigenlijk geen hervorming wilt. Uw hele tussenkomst daarnet was een aanklacht over de begroting en de begrotingstoestand. Als er dan hervormingen worden voorgesteld, zegt u dat u van bepaalde hervormingen niet wilt weten. Het is van twee dingen een. Ofwel vindt u dat er hervormingen moeten komen, maar dan moet u ook de moed hebben om onsympathieke dingen aan de mensen te durven zeggen. Ofwel vindt u dat er geen hervormingen moeten komen, maar dan moet u geen aanklacht doen zoals u daarnet hebt gedaan.

01.22 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer Beke, wij vinden heel duidelijk dat er in het land met bij de hoogste belastingen ter wereld slechts een richting mogelijk is en dat is de verlaging van de belastingen.

U hebt het gemist, maar ik heb daarover daarnet een aantal vragen gesteld aan uw collega Piedbœuf. Wij vinden immers dat er in zo'n fiscale hervorming geïnvesteerd moet worden. De economie kan door een belastingverlaging worden gestimuleerd waardoor er een terugverdieneffect is. Door een verlaging van de lasten op arbeid wordt werken immers gestimuleerd, wat op tweeërlei manieren extra inkomsten voor de begroting realiseert: er zijn meer belastinginkomsten uit lonen en er moeten minder uitkeringen worden betaald.

Het Vlaams Belang zegt heel duidelijk dat het andere keuzes zou maken. Wij zouden bijvoorbeeld geen miljard euro uitgeven aan Fedasil, zoals uw staatssecretaris voor Asiel & Migratie doet. Indien we al een miljard euro zouden kunnen investeren in uw fiscale hervorming, zouden we een aanzienlijke lastenverlaging op arbeid kunnen realiseren, zonder dat we daarom andere belastingen moeten verhogen.

Maak u echter geen illusie, welke belasting men in België ook neemt, ze behoort tot de hoogste ter wereld. België zit in de hoogste categorieën, of het nu gaat om inkomenscategorie, manier van verdienste of soort belasting.

Wij zijn heel duidelijk, wij verschillen daarover van mening. Wij vinden dat er bij zo'n fiscale hervorming in een belastingverlaging moet worden geïnvesteerd. Ik heb uw minister daar meermaals over onderzocht, en hij heeft altijd geantwoord dat er een verschuiving van de belastingen moet komen. Inderdaad, daarover verschillen wij van mening. Het Vlaams Belang zou een aantal fundamenteel andere keuzes

exemple en relevant la pension minimale, en répartissant l'enveloppe bien-être, en augmentant les allocations, en accordant le tarif social, etc. Nous devons cependant évaluer quelle réforme cela nécessite car si nous continuons à nous endetter, nous mettons en péril notre modèle social. C'est ce que disent également les experts tels que le professeur Van Lancker.

Je souhaite réagir aux propos tenus par mon collègue, M. Vermeersch: d'une part, il demande si le cd&v veut une grande réforme, d'autre part, il déclare ne pas être d'accord avec une série de points et, partant, ne pas vouloir de réforme. Soit il estime qu'il convient de mener des réformes, mais il doit alors avoir également le courage de dire des choses désagréables aux citoyens, soit il doit s'abstenir de faire de tels commentaires.

01.22 Wouter Vermeersch (VB): Nous estimons que, dans le pays où les impôts sont parmi les plus élevés au monde, seule une baisse d'impôt peut être envisagée. En effet, nous sommes d'avis qu'il faut investir dans une réforme fiscale qui stimule l'économie et génère ainsi un effet de retour financier. Une réduction des charges sur le travail encourage le travail, ce qui implique une hausse des recettes fiscales issues des salaires et une baisse des allocations. Nous n'accorderions pas un milliard d'euros à Fedasil.

Le ministre des Finances a toujours parlé d'un glissement fiscal, et non pas d'une réduction d'impôt. Il s'agit là d'une vision fondamentalement différente. Nous lui donnons des fonds supplémentaires en vue d'une réforme fiscale en les retirant au budget de la secrétaire d'État à l'Asile et la Migration et nous réduirions l'immigration.

maken, zeker inzake de bevoegdheden van uw ministers.

Wat uw minister van Financiën betreft, die zouden wij extra middelen geven om te investeren in fiscale hervorming. En wat uw staatssecretaris van Asiel en Migratie betreft, die zouden wij middelen afnemen, en de migratie beperken zodat daar een evenwicht is. Eerder dan verschuivingen in het belastingsysteem an sich zouden wij verschuivingen aanbrengen in de bevoegdheden en zouden wij andere beleidskeuzes maken dan uw partij.

01.23 Wouter Beke (cd&v): Dat is natuurlijk uw goed recht. Maar ik meen dat dankzij onze staatssecretaris voor het eerst op Europees niveau beslissingen zijn genomen om de migratie te beperken. Dit is ongelooflijk belangrijk voor de toekomst.

Het gaat dus over twee zaken, mijnheer Vermeersch: hoe kunnen wij dit op Europees niveau doen, en hoe kunnen wij dat hier doen? Ik heb daarnet Obama geciteerd. Ik weet het, u hebt het niet voor Obama, maar ik heb het wel voor Obama. Ik zal Obama opnieuw citeren: "Geen land is zo groot dat het alle problemen alleen aankan, maar ook, geen land is zo klein dat het geen deel kan zijn van de oplossing." Wij moeten op Europees niveau deel zijn van de oplossing. Dit is wat Nicole de Moor in de voorbije weken op Europees niveau heeft gedaan.

Ik wil nog iets zeggen, mijnheer Vermeersch.

Ik ben burgemeester van een kleine gemeente, die in 2015 op vraag van de toenmalige staatssecretaris, Theo Francken, een noodopvangcentrum heeft geopend. Ik heb gisteren en eergisteren proclamaties bijgewoond van leerlingen in het lager onderwijs, en van 18-jarige jongens en meisjes die intussen gedurende zes of zeven jaar naar school zijn geweest. Ja, dat heeft een grote verkleuring in onze scholen teweeggebracht. Dat heeft een grote aanpassing voor leerkrachten, voor medeleerlingen, voor ouders teweeggebracht. Het is geen evident verhaal om jongeren met een andere achtergrond, die uit oorlogsgebied komen, mee kansen te geven. Als ik echter zie hoe fier zij hun diploma in ontvangst nemen, hoe fier zij op hun 18 jaar zeggen dokter, advocaat, verpleegkundige, politieagent of uitvinder te willen worden, dan zeg ik dat dit een deel is van onze toekomst die wij nodig zullen hebben. Als wij onze arbeidskrachte willen invullen, zullen wij ook die jongeren nodig hebben om de behoeften in Vlaanderen, in Wallonië en Brussel mee in te vullen. U kunt daar blind voor zijn, maar ik ben daar niet blind voor. Ik hoop dat zij mee onze toekomst kunnen uitmaken. *(Applaus op verscheidene banken)*

De **voorzitter**: Mijnheer Vermeersch, ik begrijp dat u wilt repliceren, maar ik wil het aantal tussenkomsten wel enigszins proberen te beperken om er geen migratiedebat van te maken. Ik begrijp dat twee collega's op dit punt willen tussenkomen. Ik heb daarna ook nog de heer De Vuyst op mijn lijstje staan. Mevrouw Daems heeft ook aangegeven op het punt van de migratie te willen tussenkomen. De heer Beke kan daarop dan reageren en dan kunnen we verdergaan. Ik geef het woord aan de heer Vermeersch en dan aan mevrouw Daems.

01.24 Wouter Vermeersch (VB): Wij hebben helemaal geen problemen met jongeren met een allochtone origine, die hun kansen in deze samenleving grijpen. Dat is de discussie helemaal niet, maar u raakt daar een belangrijk punt over de arbeidsmigratie aan.

01.23 Wouter Beke (cd&v): M. Vermeersch en a parfaitement le droit, mais grâce à notre secrétaire d'État et pour la première fois, des décisions ont été prises au niveau européen pour limiter l'immigration. Il s'agit de savoir comment nous pouvons le faire au niveau européen et comment nous y employer ici même.

Par ailleurs, je suis bourgmestre d'une petite commune qui, en 2015, a ouvert un centre d'accueil d'urgence à la demande du secrétaire d'État Francken. Ces derniers jours, j'ai assisté aux proclamations d'élèves dans l'enseignement primaire et de garçons et filles de 18 ans. Oui, cette situation a nécessité d'importants ajustements, mais, lorsque je constate leur fierté de recevoir leur diplôme et de se projeter dans l'avenir, je me dis qu'il s'agit également de personnes dont nous aurons besoin. Elles pourront en effet contribuer à combler notre pénurie de main-d'œuvre et s'inscrire dans notre futur.

01.24 Wouter Vermeersch (VB): Nous n'avons pas de problèmes avec les jeunes d'origine allochtone s'ils saisissent les occasions qui se présentent à eux au sein de la société. Ces dernières années,

Onlangs hadden wij in West-Vlaanderen een gesprek met ondernemers van Voka. Ik heb aan die ondernemers gevraagd of zij vinden dat de massale instroom van nieuwkomers die de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden – vorig jaar zijn er vele tienduizenden in dit land binnengekomen – een oplossing is geweest voor de krapte op de arbeidsmarkt in onze provincie West-Vlaanderen en in Vlaanderen als geheel? Die ondernemers moesten heel duidelijk toegeven dat dit absoluut niet het geval was. Dit is absoluut geen oplossing voor de krapte op de arbeidsmarkt.

Wat u probeert voor te houden klopt dus niet in de realiteit. Er zijn succesgevallen en wij juichen die toe. Gelukkig maar dat die er zijn, maar er zijn heel wat gevallen waarin het helemaal anders is.

Wij moeten beleidskeuzes maken. Ik gaf daarnet het voorbeeld van het miljard euro dat aan Fedasil wordt gegeven, een miljard dat we veel beter zouden kunnen besteden. Ik wil nog een ander voorbeeld geven. Als politieke partijen moeten wij in de aanloop naar de verkiezingen plannen laten doorrekenen door het Planbureau. Wij hebben een aparte sociale zekerheid voor nieuwkomers laten doorrekenen door het Planbureau, iets wat vandaag in Denemarken regeringsbeleid is. Het Planbureau berekende dat dit voor België een besparing van 1,5 miljard euro per jaar zou opleveren. Een beleidsmaatregel die vandaag in Denemarken regeringsbeleid is, kan in dit land jaar na jaar 1,5 miljard genereren. Dat zijn zaken die wij zouden realiseren. We zouden de besparing gerealiseerd door een aparte sociale zekerheid voor nieuwkomers kunnen investeren in een lastenverlaging voor de eigen bevolking, waarmee we al aan 2,5 miljard zitten om te investeren in uw fiscale hervorming.

Politiek is beleidskeuzes maken. Het Vlaams Belang zou fundamenteel andere keuzes maken dan uw partij. Dat betekent absoluut niet dat wij mensen van allochtone origine het licht in de ogen niet gunnen, maar wij zouden als partij fundamenteel andere keuzes maken dan uw partij.

01.25 Greet Daems (PVDA-PTB): Mijnheer Beke, u bent duidelijk trots op het beleid van mevrouw de Moor. Daarom wil ik nog even inzoomen op haar beleid en het bijbehorende budget.

Ze is vandaag precies een jaar staatssecretaris, maar veel is er toch niet te vieren, met meer dan 7.000 veroordelingen wegens het schenden van het recht op opvang. De begroting staat vooral in het teken van repressieve maatregelen, terwijl er vandaag nog steeds meer dan 2.000 mensen wachten op de opvang waar ze recht op hebben. Het is niet duidelijk hoeveel van hen op straat leven. Ik ben ook niet verbaasd dat ze euforisch is over het Europees migratieakkoord. Dat zet immers in op grootschalige detentie aan de grens, zelfs van kinderen. Het zet de deur open voor pushbacks maar het zal drama's zoals dat voor de Griekse kust niet vermijden, die zullen integendeel nog vaker voorkomen.

Daarom vraag ik me af, mijnheer Beke, waar de menselijkheid is? De menselijkheid die cd&v zo hoog in het vaandel draagt, althans in woorden.

01.26 Wouter Beke (cd&v): Mijnheer de voorzitter, laten we er geen migratiedebat van maken, die kans zullen we later nog wel krijgen. Ik wil bij gelegenheid mijn ideeën daarover ook wel met u delen.

l'afflux massif de nouveaux arrivants n'a guère résolu la pénurie de main-d'œuvre. Nous saluons les succès, mais ce que M. Beke essaie de nous faire croire ne correspond pas à la réalité.

Mon groupe opérerait des choix fondamentalement différents. Nous pourrions bien mieux allouer le milliard d'euros destiné à Fedasil. En outre, le Bureau fédéral du Plan a calculé que notre programme électoral portant sur une sécurité sociale distincte pour les nouveaux arrivants entraînerait une économie de 1,5 milliard d'euros. Nous investirions la somme de 2,5 milliards d'euros dans une baisse des charges qui bénéficierait à notre population.

01.25 Greet Daems (PVDA-PTB): M. Beke est fier des politiques de la secrétaire d'État de Moor, mais un an après son entrée en fonction, il n'y a pas de quoi se réjouir. Elle a déjà recueilli plus de 7 000 condamnations pour violation du droit à l'accueil. Son budget est essentiellement marqué par des mesures répressives, alors qu'aujourd'hui, plus de 2 000 personnes attendent toujours l'accueil auquel elles ont droit. L'accord européen sur la migration mise sur la détention à grande échelle aux frontières – même d'enfants – et ouvre la porte aux refoulements. Où est passée l'humanité au cd&v?

01.26 Wouter Beke (cd&v): À en croire l'extrême droite, les portes

De twee voorgaande tussenkomsten geven eigenlijk mooi aan waar de weg van het moedige midden ligt. (*Gelach*)

Extreemrechts zegt dat de deuren openstaan, dat iedereen binnen kan en dat er geen beleid is. Extreemlinks zegt dat er geen menselijkheid en geen hartelijkheid is en dat het beleid veel te streng is. De waarheid is dat er een moedig beleid gevoerd wordt, en dat vereist soms moeilijke keuzes. Ik heb op geen enkel ogenblik gezegd dat er gemakkelijke keuzes zijn, ik heb wel gezegd dat er redelijke utopieën zijn. Gemakkelijke keuzes vinden we in de slogans van extreemlinks en extreemrechts. Dat zijn echter geen keuzes die ons land vooruithelpen, niet in het migratiedebat, niet op sociaaleconomisch vlak en niet op budgettair vlak.

Mevrouw de staatssecretaris, ik heb nog een paar suggesties die we ook in de commissie voor u naar voren hebben gebracht. Omdat er nog een begroting voor 2024 aankomt en omdat er in het Stabiliteitspact staat dat daarvoor inspanningen nodig zullen zijn, geef ik u een viertal concrete aanbevelingen.

Ten eerste, ga telkens met de kam door alle uitgaven.

Ten tweede, de hoge economische groei die ingeschat wordt moet leiden tot meer inkomsten en minder uitgaven. Gebruik die om onze begrotingen verder op orde te zetten.

Ten derde, kijk naar de onderbenutting. In de commissie hebben we daar al over gesproken. In Nederland zegt men bijvoorbeeld: wij weten dat er onderbenutting zal zijn, omdat we mensen die we in onze statistieken zullen hebben niet zullen kunnen aanwerven, omdat ze er niet zijn. Dat is dus virtueel uitgegeven geld. Gebruik dat om op een realistische manier in te schatten wat zal kunnen en wat niet. Gebruik dat ook voor de begroting.

Ten vierde heeft u aangegeven dat u aan de slag bent gegaan met de *spending reviews*. Eind juni zouden we daarover een eerste gedachtewisseling hebben. Dat zal een beetje later zijn. Gebruik deze *spending reviews* echter ook om structureel te bekijken welke uitgaven we nodig hebben, welke we niet nodig hebben en welke we op een andere en meer efficiënte manier kunnen organiseren.

Daarmee rond ik af.

Ik ben begonnen met Obama en ik zal ook afronden met Obama. "*Better is good*," zei hij in Amsterdam. Toen hij de presidentsverkiezingen gewonnen had, zei hij: "*Yes, we can!*" Ik denk dat we de plicht hebben om te luisteren naar wat professor Van Lancker gezegd heeft. Als we met z'n allen, links en rechts, met al wie zegt dat ons sociaal model hem dierbaar is, dat model ook willen bewaren in de toekomst, voor de huidige en toekomstige generaties, als we het geloof willen bewaren van de burgers dat dit model ook een toekomst kan hebben, dan moeten we de hervormingen doorvoeren, met de hele regering. *Yes, we can!* We hopen dat we daar in de komende weken ook resultaten van mogen zien.

sont ouvertes et il n'y a pas de politique. Pour l'extrême gauche, en revanche, nous manquons d'humanité et menons une politique beaucoup trop stricte. La vérité, c'est que nous menons une politique courageuse qui requiert parfois des choix difficiles. À aucun moment, je n'ai laissé entendre que ces choix étaient faciles.

Les slogans de l'extrême gauche et de l'extrême droite ne sont pas des choix qui font avancer notre pays, ni dans le débat sur la migration, ni sur le plan socioéconomique et encore moins sur le plan budgétaire.

J'ai encore quelques suggestions à communiquer à la secrétaire d'État au Budget, dans la perspective du budget 2024 qui nécessitera encore des efforts, conformément au pacte de stabilité.

La secrétaire d'État doit passer toutes les dépenses au peigne fin. La croissance économique élevée qui est annoncée doit déboucher sur des recettes supplémentaires et des dépenses moindres. Saisissez ces occasions pour continuer à équilibrer nos budgets. Voyez où les moyens sont sous-utilisés. Essayez d'évaluer de façon réaliste ce qui sera possible et ce qui ne le sera pas. Utilisez également ces moyens dans le cadre du budget. Appuyez-vous sur les examens des dépenses pour évaluer de manière structurelle les dépenses nécessaires, celles qui sont superflues et celles que nous pourrions organiser différemment et plus efficacement.

Lorsque Obama a gagné les élections présidentielles, il s'est écrié: "*Yes, we can!*"

Nous avons l'obligation d'écouter le professeur Van Lancker. Si, tous autant que nous sommes, de gauche ou de droite, avec tous ceux qui affirment que notre modèle social leur tient à cœur, nous voulons maintenir ce modèle social

à l'avenir, pour les générations actuelles et futures, si nous voulons préserver la foi qu'ont aujourd'hui nos concitoyens dans le fait que ce modèle peut avoir un avenir, nous devons procéder à ces réformes, avec l'ensemble du gouvernement. *Yes, we can!* Nous espérons en voir les résultats dans les prochaines semaines.

De **voorzitter**: Dank u, collega Beke.

Mijnheer De Vuyst, mijnheer Vermeersch, ik heb de voorzitter beloofd mijn best te doen om het enigszins efficiënt te laten verlopen. Mevrouw Daems, mijnheer De Vuyst, we kijken allemaal reikhalzend uit naar de tussenkomst van de heer Van Hees, de persoon die nu in principe aan bod komt. Er zijn nadien nog veel andere sprekers ingeschreven. Ik zou echt willen overgaan tot de tussenkomst van de heer Van Hees. Er zijn heel veel tussenkomsten geweest, ik probeer de parlementaire werkzaamheden te stroomlijnen, er komen nog verschillende fracties aan bod. Collega's, ik zou echt een pleidooi willen houden om het aantal tussenkomsten op de banken te beperken. Er zijn er heel veel geweest tijdens de tussenkomst van de heer Beke. In het begin vreesde hij dat niemand hem zou onderbreken, maar dat is anders uitgedraaid.

Ik zie u aandringen, mijnheer Vermeersch, en zal u het woord geven. Ik zal deze drie collega's nog het woord geven, mevrouw Merckx, maar ik wil vragen om het samen wat in de gaten te houden zodat de verschillende fracties hun tussenkomst kunnen houden op een deftig uur.

Ik laat nog de heer Vermeersch, mevrouw Daems en de heer De Vuyst aan het woord.

01.27 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer de voorzitter, ik heb gewacht tot het einde van het betoog van collega Beke in de hoop dat hij het belangrijk dossier van de bankensector, meer bepaald de rente op de spaarboekjes, zou aankaarten, dossier dat al vaak aan de orde was in de plenaire vergadering.

In de voorliggende begrotingsherziening zitten maatregelen over de bankdepositogarantiesystemen, wat mij bij de banken brengt.

Mijnheer Beke, uw minister van Financiën heeft in verband met de rente op spaarboekjes enkele brieven verstuurd, onder meer naar Febelfin en naar de minister van Economie. Hij heeft enkele studies besteld, onder meer een studie over een voorstel van Vooruit en een studie bij de Nationale Bank over een voorstel van Groen. We horen daar echter niets meer over. Ondertussen tikt de klok en, vooral, stroomt het geld naar de banken, want elke verloren dag, elke verloren week, elke verloren maand betekent dat er bij de banken vele miljoenen en miljarden binnenstromen, dankzij het feit dat zij veel te weinig rente betalen op de 300 miljard euro op de spaarboekjes in dit land.

Een partij als cd&v profileert zich toch wat als de partij voor de ouderen; ik zie u bevestigend knikken. Een hogere rente op de spaarboekjes betekent voor gepensioneerden een fiscale hervorming op zich. Het

Le **président**: Je souhaiterais vraiment passer à la discussion avec M. Van Hees. La séance a été ponctuée de très nombreuses interruptions. J'essaie de rationaliser les travaux parlementaires.

Je donne encore la parole à M. Vermeersch, à Mme Daems et à M. De Vuyst. M. Beke peut répliquer depuis son banc. La parole sera ensuite à M. Van Hees.

01.27 Wouter Vermeersch (VB): Le ministre des Finances a envoyé quelques lettres et commandé des études sur les taux d'intérêt des comptes d'épargne, mais il n'en est plus du tout question à l'heure actuelle. Entre-temps, l'argent afflue dans les banques, qui rémunèrent beaucoup trop peu les 300 milliards d'euros qui se trouvent sur les comptes d'épargne de notre pays. En tant que parti défendant les personnes âgées, le cd&v se rendra tout de même compte qu'une hausse des taux d'intérêt des comptes d'épargne peut représenter, pour les retraités, un complément très avantageux à la pension. C'est pourquoi j'avais espéré que le ministre des Finances persévère dans ce dossier.

Où en est ce dossier? Quand le cd&v défendra-t-il enfin les droits

kan een extra appeltje voor de dorst zijn, een aanvulling op het bestaande pensioen. Daarom had ik gerekend op een grote aankondiging, bijvoorbeeld dat er eindelijk een doorbraak is of dat de minister van Financiën kan doorpakken. Tot nu toe hebben wij enkel Belfius een eerste muizenstapje zien zetten, dan nog onder heel wat voorwaarden voor nieuwe stortingen vanaf juli.

Mijnheer Beke, hoe ver staat het met dat dossier? Wanneer zal uw partij eindelijk eens de rechten van de kleine spaarders en natuurlijk ook van de gepensioneerden, die rekenen op wat meer rente op hun spaarboekje, in dit land verdedigen?

01.28 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Mijnheer Beke, u zei dat de PVDA graag op de poef leeft en dat we de sociale zekerheid betaalbaar moeten houden. Uw partij heeft in de vorige regering wel een gat geslagen in de sociale zekerheid, met de taxshift, die niet werd doorgerekend. Er werd een patronale loonlastenverlaging toegekend en die heeft op zich niet geleid tot meer werkgelegenheid. Dat heeft wel geleid tot hogere rendementen van het grootbedrijf.

Nu moeten de putten in de sociale zekerheid gevuld worden en dat zal men voor een stuk alweer verhalen op de zwaksten in de samenleving, door hun de tegemoetkomingen, die de regering beloofd had, niet toe te kennen. Die analyse wordt trouwens gedeeld door het ACV, dat zegt dat cd&v zijn naastenliefde voor de zwaksten in de samenleving niet echt betuigt door geen solidariteit te eisen van de sterkste schouders, de bovenkant van de samenleving.

Er is in België nu een concentratie van rijkdom: 1 % van de Belgische families bezit een gezamenlijk vermogen van 663 miljard euro. Ook heel veel academici wijzen erop dat een bescheiden vermogensbelasting in de vorm van een miljonairstaks structureel 8 miljard euro zou opleveren, maar dat laat u liggen. Dat is ook de klacht van het ACV.

In dezelfde categorie, terwijl we de sterkste schouders zouden moeten aanspreken, laat u bovendien 600 miljoen euro liggen, omdat u de overwinstbelasting die tot en met 2025 werd opgelegd, stopzet; overwinsten die nota bene werden geboekt op de rug van de gewone werkende mensen, degenen die het alsmaar moeilijker krijgen om hun energiefacturen te betalen.

01.29 Greet Daems (PVDA-PTB): Mijnheer Beke, ik wil heel kort reageren op wat u daarnet zei.

Wij vragen waar de menselijkheid is en u zet die kritiek weg als iets van extreemlinks. Dat vind ik ongezien. De media stonden de voorbije weken vol met kritiek op het beleid van staatssecretaris de Moor, niet

des petits épargnants?

01.28 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): M. Beke nous met en garde en affirmant que nous devons maintenir la pérennité du financement de la sécurité sociale, mais c'est son parti qui, sous le gouvernement précédent, a créé un trou dans la sécurité sociale dû au *tax shift*. La réduction des charges en faveur des employeurs n'a pas entraîné une hausse de l'emploi, mais une augmentation des rendements pour les grandes entreprises. C'est à présent aux personnes les plus faibles de la société de combler les trous de la sécurité sociale, puisque les allocations qui leur étaient promises ne leur seront finalement pas octroyées. D'ailleurs, la CSC partage cette analyse.

En Belgique, 1 % des familles belges possèdent un patrimoine total de 663 milliards d'euros. Si l'on prélevait sur ce montant une modeste taxe sur les millionnaires, cette taxe pourrait rapporter structurellement 8 milliards d'euros, mais le cd&v refuse de solliciter les citoyens les plus nantis.

Entre-temps, les entreprises énergétiques engrangent des surprofits sur le dos des travailleurs, mais l'impôt sur les surprofits n'est pourtant pas prolongé. À cet égard, le gouvernement néglige également un montant de 600 millions d'euros.

01.29 Greet Daems (PVDA-PTB): Nous demandons où est passée l'humanité, ce à quoi M. Beke rétorque que nous sommes d'extrême gauche. Cette caricature

alleen van de PVDA, maar van het volledige middenveld, van nationale en internationale ngo's, van academici, zelfs van binnen de regering, dus die links-rechtskarikatuur gaat echt niet op.

n'est pas correcte car la société civile, des ONG nationales et internationales, des représentants du monde académique et même des membres du gouvernement partagent notre critique quant à la politique menée par la secrétaire d'État de Moor.

01.30 Wouter Beke (cd&v): Mevrouw Daems, u zou het akkoord dat in Europa is gesloten, moeten lezen, want daarin staat dat er geen dententie van minderjarigen is. Wat u hier vertelt, klopt gewoon niet. U zou het akkoord moeten lezen.

01.30 Wouter Beke (cd&v): Dans l'accord européen, il est indiqué que les mineurs ne peuvent pas être enfermés. Ce que Mme Daems affirme est inexact.

Mijnheer De Vuyst, in 2012-2013 werd ons land geconfronteerd met kolossale ontslagen. Herinnert u zich Ford Genk en Caterpillar nog en al die grote bedrijven die sloten en die mensen op straat hebben gezet? Zij en ook de vakbonden vroegen toen aan de politiek om haar verantwoordelijkheid te nemen en om in godsnaam iets te doen. Dat is wat is gebeurd. Men kan daar kritiek op hebben, maar in de vorige regering hebben wij inderdaad een taxshift gedaan. Er zijn daardoor 281.000 jobs bijgekomen en 103.000 mensen minder in de werkloosheid. Dat zijn 281.000 mensen die zo een toekomst kregen die zij anders niet zouden hebben gehad. Dat zijn 103.000 mensen die niet in de werkloosheid moeten zitten, maar die niet alleen een loon, maar ook eigenwaarde en een sociaal netwerk hebben gekregen doordat zij de kans hebben gekregen om aan een job te raken. Het is dus gewoon larie en apekool dat u zegt dat dat allemaal tot niets heeft gediend. Larie en apekool. 281.000 mensen hebben daardoor een job.

En 2012 et 2013, notre pays a dû faire face à des licenciements massifs chez Ford Genk et Caterpillar et dans d'autres grandes entreprises. Les syndicats ont demandé aux responsables politiques de prendre des mesures, ce qui a débouché sur un *tax shift*. Ce *tax shift* a permis de créer 281 000 emplois supplémentaires et de sortir 103 000 personnes du chômage. L'affirmation selon laquelle ce *tax shift* n'a servi à rien est donc complètement fautive.

Over putten graven zou u moeten zwijgen. Als wij uw programma zouden moeten uitvoeren... (*Tumult*) Ik denk dat er weinig landen zijn die jullie zo adoreren, waarmee wij ons en de modale Vlaming, de modale Waal, de modale Brusselaar zich graag mee zou willen identificeren.

Je pense que le citoyen flamand, wallon ou bruxellois moyen ne souhaite pas s'identifier aux pays que le PTB tient en adoration.

Mijnheer Vermeersch, wij hebben vorige week een heel goede commissie voor Financiën gehad met de gouverneur van de Nationale Bank die op een aantal bezorgdheden heeft geantwoord en op een aantal voorstellen is ingegaan. Hij heeft gezegd dat een aantal onderzoeken zullen gebeuren. Wij zullen zien wat daaruit voortkomt.

En ce qui concerne le taux d'intérêt sur les comptes d'épargne, le gouverneur de la Banque nationale a promis en commission des Finances la semaine dernière que des analyses allaient être réalisées à cet égard.

De **voorzitter**: Dat is helder, waarvoor dank.

Zoals aangekondigd, gaan we nu naar een tussenkomst van de heer Van Hees, die zijn spreektijd zal delen met mevrouw Merckx.

Mevrouw Pas, ik moet de tussenkomsten in de hand houden. De heer Vermeersch is verschillende keren tussengekomen. We doen wat we hebben afgesproken. Er zijn nog drie tussenkomsten met de heer Beke geweest. Nu gaan we over naar de tussenkomst van de heer Van Hees, zoals we hebben afgesproken. Ik zit op dit moment op de voorzittersstoel. Volgende week zal iedereen in de Conferentie van voorzitters weer verantwoordigd zijn over het aantal tussenkomsten op de banken en het feit dat we tot 's nachts hebben doorgewerkt. De heer Beke zat al op zijn bank. Ik heb nog drie collega's de kans gegeven om hem te interpellieren. Hij heeft op die drie collega's geantwoord.

We gaan nu over naar de tussenkomst van de heer Van Hees. Mijnheer Van Hees, aan u het woord.

Mevrouw Pas, we gaan nu over naar de tussenkomst van de heer Van Hees en als u daarmee een probleem hebt, dan spreken we daarover in de Conferentie van voorzitters volgende week.

Dan geef ik het woord aan de heer Van Hees, die laat weten dat hij de spreektijd volledig zal benutten en die niet zal delen met mevrouw Merckx.

01.31 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Monsieur le président, si je voulais plagier le collègue Beke, je dirais: Barack Obama a dit: "Quel bordel, la Vivaldi!"

En 2020, effectivement, il y avait l'accord Vivaldi. Trois ans plus tard, nous avons surtout le désaccord Vivaldi. Les violons du gouvernement sont totalement désaccordés et la partition n'a jamais sonné aussi faux, puisqu'on constate que cette coalition n'arrive plus à décider quoi que ce soit.

C'est le blocage total, sauf quand il faut prendre des mesures aux dépens de la population, aux dépens des travailleurs. Là, miracle, ils y arrivent! Ils y arrivent quand il faut bloquer les salaires, quand il faut imposer des accises à la population. Là, ils y parviennent.

Mais sur tous les autres dossiers, c'est le blocage. Prenons la réforme fiscale. Elle est urgente, parce que la Belgique est aujourd'hui, et depuis longtemps, un paradis fiscal pour les plus riches mais un enfer fiscal pour les travailleurs. La réforme fiscale à réaliser semble évidente. Il faut mieux taxer les multinationales et les grandes fortunes et réduire les taxes injustes payées par les travailleurs. La voie suivie par la Vivaldi est assez différente.

Mais nous constatons, de toute façon, un blocage total aujourd'hui. Le ministre Van Peteghem a réalisé trois épures successives. Que reste-t-il de sa troisième épure? Il n'y a pas d'accord au sein du gouvernement sur le périmètre de la réforme, pas d'accord sur le montant de la réforme, pas d'accord sur la modalité de réduction d'impôt des personnes physiques et surtout, pas d'accord sur les mesures compensatoires, les pistes de financement.

Finalement, sur les 3,3 milliards d'euros de réforme, on peut heureusement enlever une hausse de la TVA, soit 944 millions en moins. On enlève la taxation des multinationales, cela fait 334 millions d'euros en moins; ainsi que les revenus définitivement taxés qui visaient à rendre un peu de justice fiscale au niveau de l'impôt des sociétés, 848 millions d'euros en moins. On oublie la taxe comptes-titres doublée, et les effets de retour, forcément, puisque tout cela tombe - alors qu'ils étaient déjà assez douteux -, 402 millions d'euros en moins. Il ne reste plus rien! Il ne reste que 400 millions d'euros pour cette réforme fiscale.

S'il y avait eu un accord sur le doublement de la taxe comptes-titres, les plus grandes fortunes de ce pays, qui paient zéro euro de taxe sur les comptes-titres, auraient dû payer le double, deux fois zéro euro de taxe! Vous imaginez quelle différence! En effet, les grandes fortunes ne détiennent pas leur patrimoine sur des comptes-titres. Ceux qui veulent le savoir n'ont qu'à le demander à la secrétaire d'État Alexia Bertrand, qui leur expliquera que le capital de sa famille, 1,77 milliard d'euros, ne se trouve pas sur des comptes-titres. Je suis sûr qu'elle se fera un plaisir de le détailler à ceux que cela intéresse.

Par contre, si on appliquait la taxe des millionnaires du PTB aux seules

01.31 Marco Van Hees (PVDA-PTB): De violen van de regering zijn allesbehalve gestemd en Vivaldi klonk nog nooit zo vals. Niet één beslissing kan deze coalitie nog nemen, behalve wanneer het maatregelen betreft die over de ruggen van de werknemers genomen worden.

Voor de werknemers is een belastinghervorming dringend noodzakelijk. We moeten de multinationals en grote vermogens zwaarder belasten en de onrechtvaardige belastingen die door de werknemers betaald worden verminderen. De regering kon geen enkel akkoord bereiken, noch over de reikwijdte van de hervorming, noch over het bedrag ervan, noch over de mate waarin de personenbelasting verlaagd wordt, noch over de compenserende maatregelen.

Van de 3,3 miljard euro die de hervorming zou opleveren, moeten de btw-verhoging, de belastingheffing van multinationals, de hervorming van de DBI-af trek, de taks op de effectenrekeningen en de terugverdieneffecten afgetrokken worden. Er blijft bijna niets over.

Het vermogen van de allerrijksten staat niet op effectenrekeningen. De taks op de effectenrekeningen werkt dan ook niet. Toegepast op de 40 Belgische miljardairfamilies zou de door de PVDA voorgestelde miljonairstaks 3 miljard euro opbrengen, waardoor de laagste pensioenen verhoogd zouden kunnen worden.

Wat de belastingheffing van multinationals betreft, werd het regeerakkoord niet nageleefd. De belasting op internetgiganten en de miniumbelasting van 15 % voor multinationals worden naar de volgende regering doorgeschoven.

40 familles milliardaires belges – il n'y en avait qu'une seule, il y a 23 ans –, on aurait 3 milliards d'euros, soit de quoi augmenter de 255 euros par mois le million de pensionnés qui touchent les plus basses pensions. Voilà le choix qui s'offre au gouvernement.

En ce qui concerne la taxation des multinationales, ce qui se trouvait dans l'accord de gouvernement n'est pas au rendez-vous. La taxe sur les GAFAM devait être installée en 2023. L'accord de gouvernement était clair: si cela ne se faisait pas au niveau international, la Belgique la mettrait en œuvre seule. Mais ce gouvernement renvoie ce projet au prochain gouvernement. Idem pour le taux minimum de taxation sur les multinationales: 15 %. Le gouvernement le renvoie aussi au prochain gouvernement, ou au niveau international. Sur ces deux piliers de la taxation des multinationales, ce gouvernement n'a rien fait.

Il y a les profiteurs de crise à propos desquels nous attendons patiemment que la Vivaldi bouge. Même le très libéral Fonds monétaire international (FMI) explique que 45 % de la hausse des prix en Europe proviennent des surprofits des grandes sociétés – les *greedflations*.

Dans le secteur alimentaire, par exemple, les grandes entreprises du commerce ont enregistré des profits records depuis le début des multiples crises que nous traversons. Le prix du caddie explose, si bien que les ménages belges sont obligés de faire leurs courses en France. Le nombre de Belges allant en France a augmenté de 70 % au premier trimestre de cette année. Une proposition de loi a été déposée pour bloquer ces prix. Mais que fait le gouvernement? Rien!

Euroclear fait des profits gigantesques (2,8 milliards de profits) rien qu'en gelant les avoirs russes. Est-ce que le gouvernement se pose la question de savoir s'il est normal qu'Euroclear empoche ces 2,8 milliards? Non! Il ne fait rien.

Les quatre grandes banques du pays réalisent des surprofits parasitaires énormes. En 2022, et sans doute plus en 2023, elles ont fait 6 milliards de bénéfices. Elles ont distribué 5,7 milliards de dividendes à leurs actionnaires alors qu'elles ont à peine versé 220 millions d'euros à leurs épargnants, soit 25 fois moins que ce qu'elles ont versé aux actionnaires.

La Banque centrale européenne (BCE) augmente ses taux. Les banques augmentent les taux de leurs crédits mais pas ceux de l'épargne. Elles placent de l'argent à bon taux à la BCE mais rien pour leurs épargnants. Que fait alors le gouvernement? Il envoie une lettre au secteur bancaire disant: "S'il vous plaît, est-ce que vous pourriez essayer d'un peu jouer le jeu du marché libre et faire un peu de concurrence entre vous? S'il vous plaît, on vous en prie!"

Les faits sont là. Le marché n'a pas marché. Le marché ne marche pas. Si les banques ne le font pas, il faut une intervention publique pour fixer ces taux. Mais le gouvernement trouve encore une fois tous les prétextes pour ne pas le faire.

Idem en matière d'énergie. On pensait qu'au moins une catégorie de profiteurs de crise était visée par le gouvernement. La seule multinationale ENGIE qui détient une position dominante sur le marché belge réalise 9 milliards de surprofits sur la période 2021-2024.

De regering heeft geen werk gemaakt van een belasting voor multinationals.

Zelfs het zeer liberale IMF verklaart dat de prijsstijgingen in Europa voor 45 % het gevolg zijn van de superwinsten van de grote bedrijven. De voedingssector heeft recordwinsten geboekt in de vele crisissen. Bijgevolg is het aantal Belgen die in Frankrijk boodschappen gaan doen met 70 % gestegen. En de regering blokkeert de prijzen niet!

Euroclear heeft 2,8 miljard euro winst gemaakt door het bevriezen van Russische tegoeden, en de regering doet niets.

De vier Belgische grootbanken hebben in 2022 6 miljard winst geboekt. Zij hebben voor 5,7 miljard dividenden uitgekeerd, en een schamele 220 miljoen naar hun spaarders laten vloeien. Ze verhogen de rentevoet voor hun kredieten, maar niet de spaarrente.

De regering heeft de sector een brief gestuurd waarin ze de banken vraagt de concurrentie wat te laten spelen, zoals de vrije marktwerking het wil. Maar de vrije markt werkt niet. Er is een overheidsinterventie nodig om die rentevoeten te bepalen, maar de regering gaat zo een interventie uit de weg.

ENGIE heeft een dominante positie op de Belgische energiemarkt en heeft in de periode 2021-2024 9 miljard overwinst geboekt.

De vivaldiregering heeft een regeling getroffen om de superwinsten lichtjes af te romen, maar die loopt binnen twee dagen al af, zonder dat er daar een reden voor is. Indien we die maatregel zouden handhaven, zouden we volgend jaar over 626 miljoen euro extra beschikken. Indien men de PVDA-methode zou toepassen, zou er 1,7 miljard euro extra zijn! Door de kosten voor de verwerking van het

Certes, la Vivaldi a adopté un dispositif pour écrémer quelque peu ces surprofits, mais elle écrème très peu et laisse beaucoup de crème à ENGIE. Mais, surtout, dans deux jours c'est fini! À la fin du mois, ce système d'écrémage prendra fin. Pourquoi? On ne se l'explique pas. Alors que si on poursuivait cet écrémage l'année qui vient, on aurait 626 millions d'euros supplémentaires, et si on appliquait un écrémage à la sauce PTB, on aurait même 1,7 milliard d'euros supplémentaires.

Cela pourrait d'ailleurs ne pas être le seul cadeau offert à ENGIE puisque le coût du traitement des déchets nucléaires représente des milliards d'euros. Depuis des mois, le gouvernement négocie avec ENGIE et, cette semaine, il a annoncé une percée dans les négociations. De quel accord s'agit-il exactement? Eh bien! l'accord reste secret. Sans doute que le gouvernement a peur de montrer l'ampleur de la facture pour le contribuable.

Ensuite, il y a ce dossier du plan de relance, de la fameuse Facilité pour la reprise et la résilience (RRF). À cet égard, le journal *L'Echo* annonce que deux milliards d'euros du plan de relance sont bloqués. S'il y a bien un dossier emblématique des blocages de la Vivaldi, c'est ce dossier-là! La demande à l'Union européenne de verser la première tranche aurait déjà dû être introduite l'année passée, et ici c'est même la deuxième et la troisième tranches qu'il faudrait introduire! Et que fait le gouvernement? Rien, on n'introduit pas...

Ce sont donc plus de deux milliards d'euros qu'on aurait dû recevoir de l'Union européenne et qui sont aujourd'hui bloqués. Et qu'est-ce qui bloque? La réforme des pensions. C'est vrai que ce matin, on a entendu M. Laaouej à la radio, très dur, dénoncer le rôle de la Commission européenne: "C'est du chantage à l'austérité en échange d'une réforme qui irait contre l'intérêt des pensionnés." Un discours très dur, et je suis bien d'accord avec lui sur ce point.

Toutefois, M. le secrétaire d'État Dermine nous a répété plusieurs fois en commission que ce n'était pas la Commission européenne qui imposait de lier le plan de relance aux pensions. C'est vous, vous-même qui l'avez mis! Donc, vous avez offert une arme fatale à la Commission européenne pour aujourd'hui faire ce chantage dénoncé par M. Laaouej! Félicitations, monsieur Dermine!

En outre, je lis l'article d'aujourd'hui dans *L'Echo* sur la rencontre entre la secrétaire d'État Alexia Bertrand et la Commission européenne. On se demande d'ailleurs pourquoi c'est Alexia Bertrand qui rencontre la Commission européenne sur le plan de relance, alors qu'il s'agit de votre compétence. Il y a probablement eu un transfert de compétences au sein du gouvernement sans qu'on en soit informés.

L'annonce de la Commission européenne reprise dans l'article est véritablement de la provocation, puisqu'elle est constituée de diktats inqualifiables et inacceptables. Vous lui avez confié cette arme fatale. Aujourd'hui, nous en payons le prix, qui n'est pas modique: deux milliards d'euros sont ainsi gelés. Nous imaginons bien ce que cela représente en charges d'intérêts, sans compter les sanctions. On nous prévient en effet que, faute de dépôt en septembre, nous pourrions esuyer des sanctions définitives – contrairement à ce que vous avez toujours déclaré, monsieur Dermine. Du reste, nombre de vos affirmations sont clairement contredites aujourd'hui.

nucleaire afval op de belastingbetaler af te wentelen, zou de regering ENGIE nog een cadeau kunnen geven. Deze week kondigde de regering een doorbraak in de onderhandelingen over dat onderwerp aan, maar het akkoord wordt wel geheimgehouden.

Verder blijft een bedrag van 2 miljard euro uit het Europese relanceplan (RRF) geblokkeerd. De aanvraag tot het verkrijgen van de eerste schijf had vorig jaar bij de Europese instanties ingediend moeten worden. De regering heeft die aanvraag echter niet ingediend, ook niet voor de tweede en derde schijf. De blokkering wordt verklaard door het uitblijven van de pensioenhervorming.

Vanmorgen hekelde de heer Laaouej op de radio de rol van de Europese Commissie, die tegen de belangen van de gepensioneerden zou ingaan. Staatssecretaris Dermine heeft in de commissie echter herhaald dat het de regering was die de koppeling van het relanceplan aan de pensioenhervorming opgelegd heeft. Op die manier heeft ze de Europese Commissie een dodelijk wapen in handen gegeven!

L'Echo besteedde aandacht aan de ontmoeting tussen staatssecretaris Alexia Bertrand en de Europese Commissie.

In het artikel wordt gewag gemaakt van de onaanvaardbare dictaten die de Commissie heeft aangekondigd. U betaalt de prijs voor het dodelijke wapen dat u haar gegeven hebt: 2 miljard euro staat geblokkeerd. U moet zich eens inbeelden wat dat betekent aan rentelasten, om nog maar te zwijgen van de eventuele sancties.

De strijd tegen belastingfraude stagneert. We zijn een van de weinige landen die het bankgeheim handhaven. Toen de heer Magnette het regeerakkoord toelichtte, verklaarde hij dat het bankgeheim

Ensuite, avec la Vivaldi, la lutte contre la grande fraude fiscale patine. Prenez le secret bancaire. Vous savez que la Belgique est l'un des rares pays au monde à l'appliquer encore. En 2020, lorsque la Vivaldi se met en place, M. Magnette, détaillant l'accord de gouvernement, annonce: "Nous allons lever le secret bancaire." Génial! À la lecture de l'accord, cela l'est un peu moins, car il s'agit moins d'une levée du secret bancaire que d'un *data mining*, donc d'une analyse informatique des données recueillies au Point de contact central de la Banque nationale. Cette technique permet en effet de lutter contre la grande fraude – il y a de l'idée! Seulement, l'accord l'annonçait pour septembre 2021. Or nous voici bientôt deux ans plus tard, et ce *data mining* n'est toujours pas opérationnel.

Prenons encore un autre volet de l'accord de gouvernement, je cite: "Des mesures seront prises pour réduire l'écart entre ce que l'État devrait percevoir en matière de TVA et ce qu'il perçoit réellement, pour le faire passer au niveau des pays voisins." En Belgique, nous payons beaucoup de TVA, mais celle qui disparaît nous ne savons où atteint un volume énorme par rapport aux autres pays. Le gouvernement avait dit qu'il allait régler ce problème. Enfin, nous venons de prendre connaissance d'un rapport du FMI – après ceux de l'Union européenne –, qui indique que la situation est encore pire que ce que relatait l'Union.

Bref, ce gouvernement avait annoncé deux mesures de lutte contre la grande fraude fiscale, mais nous devons constater que la situation ne fait qu'empirer.

Comment s'étonner qu'on ne lutte pas efficacement contre la grande fraude fiscale quand on sait que le nombre de contrôleurs fiscaux, malgré l'engagement du ministre des Finances, qui a d'ailleurs quitté l'hémicycle depuis un certain temps maintenant. En effet, il avait dit que le personnel du SPF Finances serait réduit, mais que toutes les fonctions de contrôleurs seraient maintenues, que chaque départ serait compensé? Aujourd'hui, c'est loin d'être le cas!

Il y a aussi les refinancements introuvables. Dès le départ, la Vivaldi avait clairement annoncé une politique d'austérité. Certes, suite aux différentes crises que l'on a connues (crise covid, crise énergétique, guerre en Ukraine), des mesures ont été prises et des aides ponctuelles ont été apportées, même si c'est tardivement et de manière totalement insuffisante. À côté de cela, il y a une politique d'austérité, avec, par exemple, le définancement des services publics, des coupes linéaires récurrentes et cumulatives de 2 % sur tous les crédits de personnel et de fonctionnement. L'austérité est générale. C'est le cadre de ce gouvernement.

Parallèlement, la Vivaldi avait promis des refinancements pour certains secteurs qui ont particulièrement souffert, encore plus que les autres, comme celui de la santé, la police, la justice, le rail, etc. Même là, le constat est dramatique. Concernant les soins de santé, l'accord de gouvernement comprenait de belles formules qui sonnaient bien. Le gouvernement s'était engagé à "investir considérablement dans les soins de santé. Ce refinancement devrait être une légitime reconnaissance pour le personnel d'un secteur qui a consenti énormément de sacrifices pendant la pandémie". Où en est-on aujourd'hui? La situation est catastrophique. Il y a quinze jours, les travailleurs de la santé étaient dans la rue pour la troisième fois cette année. Ils tirent la sonnette d'alarme. Je cite les syndicats: "Faute de personnel, on ne peut

opgeheven zou worden. In werkelijkheid werd er veeleer beslist om tegen september 2021 een computeranalyse uit te voeren van de gegevens van het Centraal Aanspreekpunt van de NBB. Daar wachten we nog altijd op! In het regeerakkoord staat dat de btw-kloof tussen datgene wat de overheid zou moeten ontvangen en dat wat de overheid werkelijk int, verkleind zou worden. In een recent verslag stelt het IMF echter dat de situatie nog erger is dan wat de EU eerder aangaf.

Het mag geen verwondering wekken dat de zware fiscale fraude niet efficiënt bestreden wordt, als men weet hoe weinig controleurs er zijn, ondanks het engagement van de minister van Financiën.

De vivaldiregering heeft van in het begin een beleid aangekondigd van bezuinigingen bij de overheidsdiensten, met lineaire besparingen van 2 % op alle personeels- en werkingskredieten. De regering had beloofd om na de pandemie bepaalde zwaar getroffen sectoren te herfinancieren, maar zelfs daar is de balans ontluisterend. De gezondheidswerkers hebben voor de derde keer dit jaar gemanifesteerd: bij gebrek aan personeel kunnen ze niet langer kwaliteitszorg bieden aan iedereen die zorg nodig heeft. De vakbonden laken de buitengebruikstelling van ziekenhuisbedden en wzc-bedden, de wachtlijsten, de druk om rendabel te zijn, en wat zij institutionele mishandeling noemen.

Bij politie en justitie gaat het niet beter.

In 2022 werd er een sociaal akkoord gesloten met de minister van Binnenlandse Zaken om de lonen te verhogen, de eindeloopbaanregelingen aan te passen en de arbeidsvoorwaarden bij de politie te verbeteren. De regering heeft dat akkoord echter in de prullenbak goegoid. De vakbonden hebben uiteindelijk een rechtszaak moeten

plus garantir des soins de qualité en suffisance: fermeture de lits hospitaliers et de maisons de repos, soins bâclés, patients saucissonnés, listes d'attente qui s'allongent. Les conditions de travail se détériorent, la pression à la rentabilité se fait de plus en plus forte. On s'approche de plus en plus de la maltraitance institutionnelle." Voilà la réalité sur le front des soins de santé!

Au niveau de la police et de la justice, ce n'est pas mieux puisque vous annonciez, dans l'accord de gouvernement, que vous alliez investir considérablement dans la sécurité et dans la justice, et que les services de police seraient renforcés. Mais pas plus tard que la semaine dernière, on apprenait que trois syndicats de police attaquent l'État belge devant le tribunal. Ils vous accusent de bafouer la concertation sociale. Depuis 2022, un accord social a été conclu avec la ministre de l'Intérieur pour une revalorisation des salaires, des adaptations de fin de carrière, de meilleures conditions de travail. Mais lors du conclave d'octobre dernier, le gouvernement a fait marche arrière et a jeté à la poubelle l'accord que la ministre avait conclu avec les syndicats. Tout simplement! On conclut un accord avec les syndicats puis on le jette à la poubelle.

Les actions de protestation se sont donc multipliées et, face à cette inertie, les syndicats ont dû finalement déposer une plainte en justice. Vous avouerez que des policiers qui en arrivent finalement à déposer une plainte contre l'État, c'est un comble.

Puis, il y a le rail; dans l'accord de gouvernement, il y a de nouveaux financements pour mettre la SNCB et Infrabel en état de procéder aux investissements nécessaires pour un transfert modal durable. La priorité absolue était l'amélioration du service aux voyageurs, la rapidité, la ponctualité, le confort, l'offre, l'accessibilité. Je suppose que certains d'entre vous prennent le train régulièrement. La situation est catastrophique. Il n'y a pas besoin de grandes démonstrations. Il suffit de citer les statistiques de trains supprimés: 2020, 23 158 trains supprimés, 2021: 34 266 trains supprimés, 2022: 44 079 trains supprimés. Même les CEO de la SNCB et d'Infrabel se plaignent du manque de moyens qui leur sont octroyés. Sophie Dutordoir de la SNCB dit qu'il lui faut au moins 1,4 milliard pour 2023 et 2024, rien que pour faire fonctionner ce qui est prévu, même pas en demandant des moyens supplémentaires nouveaux qui changeraient fondamentalement la donne. On a presque envie de dire: dommage qu'on n'ait pas un ministre Ecolo aux transports!

Finalement, la Vivaldi peut encore s'accorder sur certaines choses. Quand c'est aux dépens des travailleurs et de la population, là, il est possible de trouver un accord. Quand il s'agit de fixer des accises sur l'énergie, le gaz et l'électricité, c'est possible. Le premier ministre avait déclaré que "la taxation sur l'énergie serait neutre budgétairement" et les partis de gauche ont dit qu'"il n'était pas question de reprendre d'une main ce qu'on donnait de l'autre". Mais les faits sont là: 254 euros d'accises, en moyenne, sont rajoutés.

On a ainsi un cocktail de taxes qui, finalement, est pire que la situation quand la TVA était de 21 % sur l'énergie.

Vous avez aussi supprimé la quatrième tranche de pension. C'est un gouvernement qui n'hésite pas à cibler les pensionnés. Quand il faut faire des recettes budgétaires, on attaque les pensionnés. Même la

aanspannen.

In het regeerakkoord werd voorts een financiering aangekondigd voor investeringen in een duurzame modal shift. Daarbij stond de verbetering van de dienstverlening aan de reizigers voorop. Wie met de trein reist, weet hoe rampzalig de situatie is. In 2020 werden er 23.158 treinen afgeschaft; in 2021 waren dat er 34.266 en in 2022 44.079. De CEO van de NMBS zegt dat ze 1,4 miljard euro nodig heeft voor 2023 en 2024 om wat gepland is uit te voeren!

De vivaldicoalitie kon daarentegen wel een akkoord bereiken over de accijnzen op energie, ten koste van de bevolking. De eerste minister had verklaard dat de belastingen op energie budgetneutraal zouden zijn, maar de feiten spreken voor zich: er is gemiddeld 254 euro aan accijnzen bij gekomen.

Met deze belastingcocktail is de situatie nog erger dan toen de btw op energie 21 % bedroeg.

U hebt ook de vierde schijf van de verhoging van het minimumpensioen geschrapt. De fiscale hervorming voorziet al evenmin in een verlaging van de personenbelasting voor de gepensioneerden en de sociale-uitkeringsgerechtigden.

Met het besluit-Dermagne wordt elke loonsverhoging geblokkeerd, wat een cadeau is voor de werkgevers, maar een ramp voor de werknemers en overheidsfinanciën, aangezien de Schatkist daardoor hogere sociale bijdragen en een hogere bedrijfsvoorheffing misloopt.

De aanval op het recht om te betogen is het absolute dieptepunt. De tekst werd ingediend door een regering waarin er vier linkse partijen vertegenwoordigd zijn. Het voorstel maakt de vakbonden woedend, omdat het de rechten en vrijheden die de werknemers na de twee wereldoorlogen konden afdwingen in

réforme fiscale d'ailleurs prévoyait de zapper les pensionnés et allocataires sociaux pour la réduction de l'impôt des personnes physiques.

Alors, on a évidemment ce blocage des salaires. Là, il n'y a aucun souci pour trouver un accord. C'est le fameux arrêté Dermagne qui fixe l'augmentation maximale des salaires à 0 %, ce qui est un énorme cadeau fait au patronat mais aussi un désastre pour les travailleurs ainsi que pour les finances publiques. En effet, une augmentation du salaire brut, ce sont des milliards d'euros de cotisations sociales, de pré-compte professionnel qui entreraient dans les caisses. On dit qu'il faut augmenter le taux d'emploi. Comment? En faisant encore des cadeaux supplémentaires aux patrons. En augmentant le salaire brut, vous avez une façon simple de remplir les caisses.

Le pire, dans tout ce contexte antisocial, c'est cette attaque contre le droit de manifester. Là, on atteint des sommets. C'est une loi qui provoque la colère des syndicats. Cette loi semble sortir tout droit du XIXe siècle, à l'époque où les lois interdisaient les travailleurs de s'organiser. C'est une loi qui remet en péril ce que le monde du travail a arraché comme droits et libertés après la Première et la Seconde Guerre mondiale. Et dire que c'est un gouvernement comprenant quatre partis de gauche qui introduisent cette loi! Mais le monde du travail n'a pas dit son dernier mot. Ce matin encore, il y a eu un rassemblement contre cette loi liberticide.

Chers collègues, nous continuerons le combat et voterons contre ce budget antisocial.

De voorzitter: De heer Leysen heeft het woord.

01.32 Christian Leysen (Open Vld): Collega's, het gaat hier over de eerste aanpassing van de middelenbegroting. Laten we het over de fond hebben. Deze regering heeft de afgelopen jaren, zoals de collega's al gezegd hebben, crisis na crisis bezworen. Na de coronacrisis kwam de energiecrisis met ongekende prijssprongen. De koopkracht van onze burgers werd beter beschermd dan in onze buurlanden, dat is objectief aangetoond. Ook hebben we de concurrentiepositie van onze bedrijven op een degelijke wijze beschermd.

Laat me duidelijk zijn, het ene kan niet zonder het andere. Als de economie goed draait, kunnen bedrijven jobs creëren, wat zorgt voor economische groei voor de ondernemingen en koopkracht voor de burgers. Mijn fractie gaat niet mee in het reanimeren van de reeds lang beslechte klassenstrijd. Wij kiezen voor een beleid waarmee iedereen die vooruit wil ook vooruit gaat. Enkel zo kan men een sterke sociale zekerheid opbouwen. Wij doen ook niet mee aan de moddergevechten om politieke tegenstrevers te discrediteren via sociale media, bovendien betaald met belastinggeld.

Laten we echter duidelijk zijn, het werk is nog niet af. Integendeel, de regering moet de komende weken en maanden nog aan heel wat werken verder werken. Dat vereist dat alle partijen van de meerderheid daarvoor willen gaan.

Tot spijt van wie het benijdt slaagt deze regering er wel in om in moeilijke omstandigheden resultaten te boeken. Het mogen er altijd meer zijn. In moeilijke tijden heeft men een kapitein nodig om het schip richting rustige wateren te sturen. Dat is niet makkelijk, zeker nu niet.

gevaar brengt.

Wij zullen dus tegen deze antisociale begroting stemmen.

01.32 Christian Leysen (Open Vld): Ces dernières années, le gouvernement a conjuré crise après crise. Le pouvoir d'achat a été mieux protégé dans notre pays que chez nos voisins. De même, nous avons protégé convenablement la compétitivité de nos entreprises. L'un ne va pas sans l'autre.

Nous ne contribuons pas à ressusciter une lutte des classes qui est réglée depuis longtemps. Nous voulons mener une politique permettant à toute personne souhaitant progresser de le faire. Nous ne participons pas non plus aux campagnes de dénigrement politique et de discrédit des adversaires sur les réseaux sociaux en utilisant l'argent des contribuables.

Le gouvernement parvient à obtenir des résultats dans des circonstances difficiles, mais il est toujours possible de faire davantage. Dans les moments difficiles, nous avons besoin d'un capitaine capable de

U weet dat men in scheepvaartkringen zegt dat de beste stuurman aan wal staan. Het beter weten als men geen verantwoordelijkheid opneemt, of durft op te nemen, of teruggeeft, is een gemakkelijke pose. Wie bovendien ons land de put inpraat en ons allemaal in een collectieve depressie wil doen belanden, die zal het land niet beter maken. Laat dat nu onze ambitie als liberalen zijn: ons land beter doen functioneren. Dat is geen eenvoudige opdracht in deze complexe staatsstructuur.

Laat me het nog eens herhalen, de context waarin we vandaag moeten werken, is absoluut niet evident. Het is een context van grote budgettaire uitdagingen en er is geen enkele reden om dat te verbloemen. De toestand van onze overheidsfinanciën is en blijft ook voor de komende jaren de uitdaging voor de federale regering, maar ook voor de huidige en volgende regionale regeringen. Deze uitdaging moeten we met z'n allen durven aangaan, in het belang van de huidige en de toekomstige generaties. Onze bevolking vergrijsst, de uitgaven voor de gezondheidszorg en de pensioenen nemen daarom nu al toe. De activiteitsgraad is weliswaar gegroeid, maar we moeten die nog verder opbouwen om ons sociaal systeem in stand te kunnen houden.

Laten we eerlijk zijn, collega's, na de hervormingen die al gebeurd zijn, zijn verdere doortastende maatregelen nodig om meer mensen aan de slag te krijgen. Als we daar niet in slagen, dan komt ons solidariteitsmechanisme onvermijdelijk onder druk.

We zullen de volgende jaren waarschijnlijk ook in een iets moeilijker context moeten werken. Een blijvend hoge inflatie en een mogelijke recessie zijn niet uit te sluiten. Ik maak me daarover als ondernemer ook persoonlijk zorgen. Deze context zal de uitdaging voor de overheid om haar kerntaken kwalitatief in te vullen nog groter maken. Er zal waarschijnlijk geen ruimte zijn om de eigen achterban wat geschenken toe te schuiven.

Laten we eerlijk zijn, het zijn speciale tijden, maar zeker geen uitzonderlijke tijden. Onzekerheid heeft immers altijd deel uitgemaakt van de menselijke geschiedenis. Het is een illusie te denken dat we crisissen kunnen voorspellen en kunnen vermijden. Crisissen zullen er in de toekomst nog zijn en ze kunnen onze ambitieuze plannen doorkruisen. We moeten wel altijd trachten op het juiste moment te anticiperen. De geschiedenis leert ons immers dat we altijd beter uit crisissen komen als we de moed hebben om de echte problemen onder ogen te zien en durven te hervormen.

De **voorzitter**: Mijnheer Leysen, de heer Vermeersch wil u al enige tijd een vraag stellen.

01.33 Christian Leysen (Open Vld): Ik kijk met nieuwsgierigheid uit naar zijn vraag.

01.34 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer Leysen, ik begin stilaan te begrijpen dat Egbert Lachaert moedeloos wordt, de handdoek in de ring gooit en er de brui aan geeft als hij u bezig hoort.

U zegt hier dat de concurrentiekracht van de ondernemingen verbeterd is. Ik zag de collega die achter u zit zelfs knikken.

diriger le navire vers des eaux calmes. La critique est aisée, mais l'art est difficile. Il est facile de ne pas prendre ses responsabilités. Ce n'est pas en évoquant l'effondrement du pays que la situation s'améliorera. En tant que libéraux, nous voulons améliorer le fonctionnement de notre pays. Le contexte dans lequel nous devons travailler, avec des défis budgétaires importants, ne facilite pas les choses.

La situation des finances publiques représente un défi, non seulement pour le gouvernement actuel mais également pour les suivants, tant au niveau fédéral que régional. Pour préserver notre modèle social, il faut que le taux d'emploi continue à augmenter. Après les réformes déjà réalisées, d'autres mesures sont nécessaires pour que davantage de personnes travaillent. Si nous n'y parvenons pas, notre mécanisme de solidarité sera mis à rude épreuve.

Entre-temps, le contexte est également de plus en plus difficile: une inflation élevée prolongée et une récession ne sont pas à exclure. Il n'y aura que très peu de marge pour des cadeaux à la base. L'incertitude a toujours fait partie de l'histoire humaine. Les crises ne sont pas toujours prévisibles ni évitables mais l'histoire nous a appris que nous nous en sortons mieux lorsque nous avons le courage de reconnaître les problèmes et de mener des réformes.

01.34 Wouter Vermeersch (VB): Lorsque j'entends M. Leysen, je comprends le découragement de son président de parti, M. Lachaert, et le fait qu'il jette l'éponge. La compétitivité des entreprises ne s'est en effet pas améliorée. Hier,

Wat zei Pieter Timmermans van het VBO gisteren? Ik citeer hem letterlijk: "Maar onder de waterlijn breekt het. Door de gestegen kosten is de concurrentiekracht van onze bedrijven gedaald. Wij verliezen marktaandeel op onze exportmarkten. Onze handelsbalans wordt negatief, waardoor wij welvaart verliezen aan het buitenland, en onze arbeidsmarkt staat er niet rooskleurig voor."

U beweert hier dat de concurrentiekracht van onze bedrijven verbeterd is, mijnheer Leysen. U pretendeert altijd een ondernemer te zijn, maar ik meen dat u beter wat gesprekken zou voeren met uw collega's in plaats van dienstreizen te maken naar het buitenland.

01.35 Christian Leysen (Open Vld): Wat betreft het VBO, u hebt niet juist geciteerd.

Mijnheer de ondervoorzitter, ik ben blij dat er procedures zijn in dit Huis. Ik ben nog steeds nukkig, vooral als ik weet dat topambtenaren de voorbije jaren daarmee problemen hadden. Ik zal beleefd blijven.

Wilt u de boodschap overmaken aan de voorzitster en haar diensten dat de hoffelijkheid gebiedt dat zij en haar diensten geen twee maanden hoeven te wachten als ze menen dat ik een verplaatsing die ik voor de derde keer in drie jaar en met drie collega's heb gemaakt, wat te laat heb aangevraagd. Voor mij is het geen probleem om dat ten laste te nemen, maar het zou goed zijn om mij dat niet via een sms over een gelekte nota van de diensten te laten weten. *Case closed*.

De klimaatambitie noopt de regering ertoe investeringen om de overgang...

De **voorzitter**: Collega Leysen, ik begrijp dat u wilde reageren op wat collega Vermeersch daarover zei, maar hij heeft u ook nog een andere vraag gesteld. Ik denk dat u die best beantwoordt.

01.36 Christian Leysen (Open Vld): Ik heb niet gezegd dat de concurrentiekracht verbeterd is, maar als ik dat zou hebben gezegd, dan zal dat zeker voor een aantal bedrijven het geval zijn. Ik heb mijn woorden goed gewikt en ik wil nu tot de orde van de dag overgaan. Het gaat hier over de eerste aanpassing van de middelenbegroting.

M. Pieter Timmermans, le président de la Fédération des Entreprises de Belgique (FEB), a tenu des propos allant dans le même sens. M. Leysen ferait mieux de discuter avec ses collègues au lieu de faire des voyages de service à l'étranger.

01.35 Christian Leysen (Open Vld): Les services de la Chambre ne doivent pas attendre deux mois pour réagir s'ils estiment que j'ai tardé à demander un déplacement que j'effectuais pour la troisième fois en trois ans et avec trois collègues. Je ne vois pas d'inconvénient à en supporter moi-même les frais mais il serait courtois de ne pas me l'annoncer par un sms à propos d'une note des services qui aurait fuité. Affaire classée.

M. Vermeersch ne cite pas correctement Pieter Timmermans.

01.36 Christian Leysen (Open Vld): Quant à moi, je n'ai pas affirmé que la compétitivité s'était améliorée, même si c'est probablement le cas pour certaines entreprises.

Mais passons à l'ordre du jour, à savoir le premier ajustement du budget des voies et moyens.

De **voorzitter**: Mijnheer Leysen, ik probeer de werkzaamheden te regelen en u kunt zich focussen op uw uiteenzetting. Laten we het werk zo verdelen.

Collega Vermeersch wil nog repliceren op het thema concurrentiekracht.

01.37 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer Leysen, ik stel voor dat u nog even de eerste regels van uw tekst opnieuw leest, zodat u leest wat u gezegd hebt. Dat kan uw memorie helpen. Uw collega, Robby De Caluwé, zat te knikken, tot tweemaal toe, zelfs toen ik uw uitspraak herhaalde. Ik had u dus graag nog eens gehoord over de concurrentiekracht, want wat u hier zegt wordt resoluut en fundamenteel tegengesproken door het VBO.

Uw tweede uitspraak is echter nog hallucinanter. In verband met de

01.37 Wouter Vermeersch (VB): La thèse de M. Leysen sur la compétitivité est résolument battue en brèche par la FEB. Mais ce qu'il vient de déclarer est encore plus inouï. Il aurait peut-être préféré que la présidente de la Chambre évoque cette question dans les couloirs pour que cette affaire ne

mediarel over dienstreizen en onkostenvergoedingen zegt u dat de voorzitter van de Kamer u een sms'je had moeten sturen zodat de zaak niet in de pers zou zijn gekomen. Meent u dat werkelijk? Vindt u dat ernstig? U hebt kosten ingediend terwijl u niet afgevaardigd was door het Parlement. U had dus geen recht op terugbetaling. Enige bescheidenheid, enige terughoudendheid, en een mea culpa zouden hier op hun plaats zijn. De voorzitter beschuldigen dat ze u niet in de wandelgangen, achter de schermen, heeft aangesproken over het feit dat u onterecht onkostenvergoedingen hebt ingediend... Het is hallucinant wat u hier allemaal zit te verkondigen!

De **voorzitter**: Ik heb daarnet van de oppositiefracties onder mijn voeten gekregen omdat ik probeerde het debat in goede banen te leiden. Laat mij dus het spreekrecht verdelen. Dan kunt u zich concentreren op uw discours.

Ik geef het woord aan mevrouw Merckx, over hetzelfde thema.

01.38 Sofie Merckx (PVDA-PTB): We hebben vanavond al veel bijgeleerd. Het Vlaams Belang gaat op de koffie bij Voka en citeert het VBO. Zo komt de ware aard naar boven.

Mijnheer Leysen, hoe durft u hier op zo'n manier tussenbeide komen over de reizen die u op eigen initiatief hebt gemaakt? Hebt u nu nog steeds niet begrepen dat wat u doet een slag in het gezicht van de mensen is? U beslist zelf om buiten alle procedures om met de heer Piedboeuf mee naar de OESO te gaan. U levert een halve rekening in en denkt dan dat de Kamer dat zomaar zal betalen. Vervolgens wijst men u terecht en dan komt u hier nog zeggen dat u het schandalig vindt dat de voorzitter van de Kamer u daarover heeft aangesproken. Eerlijk waar, hoe veraf kan men zijn van wat de gewone mensen willen!

De heer Leysen is er zelf over begonnen en heeft zijn verdediging proberen te voeren. Dan moet hij zelf ook maar antwoorden. Vandaag bespreken we het budget van de Kamer. Vandaag hebben we de kans om de politiek ernstig te ontvetten. Zo dadelijk dienen wij opnieuw onze amendementen in om een einde te stellen aan al die voordelen, aan al die riante salarissen.

In het regeerakkoord stond er ook iets dat niet de regering maar wel het Parlement moest aanpakken, met name de partijfinanciering. De liberalen hebben het steeds over de slanke overheid, maar de politieke partijen mogen aan het infuus blijven hangen. Wanneer gaat u daar ook eens werk van maken?

01.39 Nadia Moscufo (PVDA-PTB): Monsieur, c'est vraiment dur de rester dans l'hémicycle quand je vous entends parler ainsi. C'est à vous que je parle, monsieur Leysen. M'entendez-vous? Parce que c'est à vous que je m'adresse.

Souvent, nous entendons la droite dire qu'au niveau de la gauche, et au niveau de notre parti, nous défendons un système qui protège les assistés dans ce pays. Mais ici, je me demande qui sont les assistés.

se répand pas dans la presse. C'est hallucinant! M. Leysen a en effet rentré des frais alors qu'il n'était pas envoyé par le Parlement et qu'il n'avait donc pas droit à un remboursement. Un peu de modestie ne lui ferait pas de tort.

01.38 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Le Vlaams Belang prend le café avec le Voka et cite la FEB. Sa vraie nature se dévoile enfin.

M. Leysen n'a-t-il toujours pas compris que ses agissements sont une gifle au visage de nos concitoyens? Il décide lui-même, en dehors de toute procédure, de se rendre avec M. Piedboeuf au sommet de l'OCDE. Il rentre une demi-note de frais et pense que la Chambre va se contenter de la payer.

Aujourd'hui, nous avons l'opportunité de dégraisser sérieusement la politique. Tout à l'heure, nous présenterons à nouveau nos amendements en vue de mettre fin à tous ces avantages.

Selon l'accord de gouvernement, nous allons nous attaquer au financement des partis. Les libéraux sont toujours partisans d'un état réduit à sa plus simple expression mais les partis politiques peuvent en revanche continuer d'être nourris par baxter.

01.39 Nadia Moscufo (PVDA-PTB): De rechtse partijen beschuldigen de linkse er vaak van een systeem te verdedigen dat bijstandtrekkers beschermt, maar ik vraag me af wie de bijstandtrekkers zijn. Met uw loon van volksvertegenwoordiger hoeft u zich aan het eind van de maand geen zorgen te

Je ne sais pas combien vous gagnez au total. J'ai entendu dire... Évidemment, je connais les revenus des députés. Je ne connais pas tout le reste, mais je sais que ça va, que vous ne vous plaignez pas trop. Vos fins de mois ne sont pas trop dures.

Président: Eliane Tillieux, présidente.

Voorzitter: Eliane Tillieux, voorzitter.

Aujourd'hui, 160 000 travailleurs, principalement des travailleuses, travaillent comme aides-ménagères. Dans leurs missions, elles ne doivent pas partir à l'étranger mais, par exemple, en Région bruxelloise, elles doivent se déplacer d'une maison à une autre pour aller y faire le ménage. On ne leur rembourse pas les frais de transport. Elles ont dû lutter pendant un an pour que le patronat, que vous défendez et que vous représentez ici, lâche finalement de l'ordre de dix centimes par kilomètre. C'est scandaleux!

Avant d'arriver ici, mes collègues m'avaient expliqué la déconnexion. Je ne me rendais pas compte, naïvement, à quel point vous pouvez être déconnectés de la réalité. Vraiment, la demande que vous êtes en train de faire est lamentable.

01.40 Ahmed Laaouej (PS): Madame la présidente, je suis évidemment tout à fait d'accord avec ce qui vient d'être exprimé. Mais je me demande quand même si nous ne pourrions pas tourner la page de cette médiocrité, pour pouvoir revenir sur le fond. Parce que franchement, là, certains touchent le fond dans ce Parlement.

La **présidente**: Chers collègues, je rappelle que l'objet de nos discussions, c'est l'ajustement budgétaire 2023.

01.41 Christian Leysen (Open Vld): Op de vraag van de heer Vermeersch, ik herhaal mijn tekst, zoals ik die heb uitgesproken. "Ook hebben we de concurrentiepositie van onze bedrijven op degelijke wijze beschermd. Dat is iets anders dan de zin we hebben de positie verbeterd of we hoeven ze in de toekomst niet te beschermen."

Op zijn tweede punt, ik zal hier niet van de gelegenheid gebruikmaken om te vragen dat alle parlementsleden die op dienstreis gaan, daarvoor nog eens extra een verantwoording geven. Als men zegt dat de kosten als gevolg van een procedurefout dit jaar niet terugbetaald worden, dan is dat zo. Ik heb de boodschap aan uw collega gegeven. Voor de rest, collega Ponthier en collega Piedboeuf zullen bevestigen dat het ging om een van de interessantste vergaderingen waarbij wij dit jaar aanwezig waren. Het klopt dat ik te laat was met mijn inschrijving en ik heb dat niet gemeld. Punt aan de lijn. Desgevallend wordt mijn dienstreis niet betaald. Voor mij is dat geen probleem. (*Rumoer*)

maken.

De verplaatsingskosten van 160.000 Brusselse poetshulpen worden niet terugbetaald. Ze hebben een jaar moeten strijden om de werkgevers, die u verdedigt, zover te krijgen dat ze een luttele tien eurocent meer per kilometer neertellen. Dat is schandalig! U hebt totaal geen voeling meer met de realiteit. Uw verzoek is beneden alle peil.

01.40 Ahmed Laaouej (PS): Kunnen we deze mediocriteit achter ons laten en terugkomen tot het debat? Sommigen in dit Parlement hebben nu wel het dieptepunt bereikt.

De **voorzitter**: Het onderwerp van ons debat is de begrotingsaanpassing 2023.

01.41 Christian Leysen (Open Vld): J'ai affirmé que nous avions protégé convenablement la compétitivité de nos entreprises. Nous l'avons améliorée et devons continuer à le faire dans le futur.

Je ne profiterai pas de l'occasion pour demander à tous les députés qui partent en mission de fournir des justifications supplémentaires. Si l'on affirme que les frais ne seront pas remboursés cette année en raison d'une erreur de procédure, qu'il en soit ainsi. (*Tumulte et interruptions*)

Mme Ponthier et M. Piedboeuf confirmeront qu'il s'agissait de l'une des réunions les plus intéressantes de cette année. Il est exact que je me suis inscrit trop tard, ce que je n'ai pas signalé. Le cas échéant, ma mission ne sera pas payée.

Pour moi, ce n'est pas un problème. (*Tumulte et colloques*)

De **voorzitster**: Mijnheer Leysen, beste collega's, alstublieft.

01.42 Christian Leysen (Open Vld): Beste collega's, mijn fractie heeft geen internationale waarschuwing ...

De **voorzitster**: Mijnheer Leysen, alstublieft, de heer Vermeersch vraagt het woord.

01.43 Wouter Vermeersch (VB): Mevrouw de voorzitter, voor alle duidelijkheid, u hebt waarschijnlijk ook de berichten in de media gevolgd over de onkostenvergoeding van de heer Leysen, die onterecht werd ingediend en die hier ter discussie staat. De heer Leysen had namelijk helemaal geen recht om daar aanwezig te zijn namens het Parlement, waardoor hij dus geen recht heeft op die vergoeding.

Er is hier echter iets heel belangrijks gezegd ten aanzien van u, mevrouw de voorzitter, en ik wil u daarover ondervragen. De heer Leysen zei net dat u als voorzitter hem een sms'je had moeten sturen, zodanig dat hij op de hoogte was en dat kon worden vermeden dat heel die zaak in de media kwam. Hij heeft dat hier letterlijk gezegd. Dat is een duidelijke vingerwijzing in uw richting, mevrouw de voorzitter.

De **voorzitster**: Mijnheer Vermeersch, wat u zegt, heeft absoluut niets te maken met de begroting.

01.44 Wouter Vermeersch (VB): Mevrouw de voorzitter, staat u toe dat ik mijn redenering afwerk?

De **voorzitster**: Mijnheer Vermeersch, alstublieft, het is een dossier voor het Bestuurscomité.

De heer Leysen heeft het woord.

01.45 Christian Leysen (Open Vld): Ik heb hier net gehoord dat ik niet het recht had daar aanwezig te zijn. Wat is dat voor nonsens? Als ik dat op eigen kosten doe en mij informeer of ik uitgenodigd ben, mag ik dat. Punt.

Mijn fractie heeft geen internationale waarschuwingen nodig en er leeft in mijn fractie weinig enthousiasme om op basis van spelletjes een beleid te bespreken.

Hoe dan ook, we kunnen er niet om heen dat de situatie van ons land internationaal als ernstig wordt gezien. Niet alleen de Europese Commissie maar ook de ratingbureaus houden ons nauwlettend in de gaten. Wij verwachten, als liberalen, dat een assertieve Europese Commissie ons land bij de les houdt, in eerste instantie wat de pensioenhervorming betreft.

Ons land is een betrouwbare internationale partner voor onze buurlanden en voor Europa, met aandacht voor een evenwichtig sociaal-economisch beleid en begrotingsbeleid. Dat moeten wij blijven en dat vergt inspanningen.

01.43 Wouter Vermeersch (VB): M. Leysen n'avait absolument pas le droit d'être présent là-bas au nom du Parlement et n'a donc pas droit à cette indemnité.

M. Leysen vient d'affirmer qu'en sa qualité de présidente, la présidente de la Chambre aurait dû lui envoyer un SMS afin qu'il soit au courant et que l'on puisse éviter que cette affaire soit médiatisée.

La **présidente**: Les propos que tient M. Vermeersch n'ont absolument rien à voir avec le débat sur le budget.

La **présidente**: Il s'agit d'un dossier destiné au Comité de gouvernance.

01.45 Christian Leysen (Open Vld): Il est totalement absurde de dire que n'avais pas le droit d'être présent là-bas. Si je participe à cette mission à mes propres frais et que je vérifie si je suis invité, j'en ai le droit, un point c'est tout!

La situation internationale globale de notre pays est grave. Tant la Commission européenne que les agences de notation nous suivent de près. En tant que libéraux, nous attendons d'une Commission européenne assertive qu'elle maintienne la Belgique sur le droit chemin, en premier lieu en ce qui concerne la réforme des pensions. Nous devons rester le partenaire international fiable que nous avons

Ik zal niet te veel ingaan op details, maar ik ben blij dat de eerste minister zich niet zomaar wil beperken tot de lopende zaken en een duidelijk signaal heeft gegeven dat de regering nog steeds de ambitie heeft de begroting weer in de richting van de Europese regelgeving te sturen en de overheidsschuld door hervormingen weer af te bouwen. De volgende speerpunten moeten daarbij de leidraad vormen.

Ten eerste, wij moeten alle uitgaven onder de loep nemen en zowel de burgers als de bedrijven en het Parlement responsabiliseren. Ik zal daarop blijven hameren. De regering heeft al een aantal maatregelen genomen. De verschillende indexeringen van vorig jaar hebben het minimumpensioen en de uitkeringen boven het niveau gebracht die men in het regeerakkoord ambieerde. Daarom werd beslist om de laatste beoogde stap maar gedeeltelijk door te voeren. Ook de energiesteunmaatregelen hebben hun nut bewezen, maar die kunnen nu worden afgebouwd. Er waren ook de compensaties via accijnzen. Er werd beslist om de btw op elektriciteit permanent op 6 % te houden, wat deel uitmaakt van een slimme energiefiscaliteit.

Ten tweede, de regering moet op het vlak van fiscaliteit oog hebben voor de impact van haar beslissingen op de burgers en de bedrijven. Ik sta achter een minimumbelasting voor multinationale ondernemingen. Dat zal u plezieren. De regering zal dat ook op een loyale manier uitvoeren. We moeten er alleen maar voor zorgen dat onze grote buur, de Verenigde Staten, het spel eerlijk meespeelt.

Tot slot moeten wij erover waken dat wij onze steun aan het oorlogsgebied aan onze Europese grenzen kunnen voortzetten, zonder bijkomende belastingen op te leggen. Ik heb staatssecretaris Bertrand daar gisteren over aangesproken. Ook voor Oekraïners, wier talent ik zeer goed ken, geldt dat werken moet lonen. De regering zal daartoe ook maatregelen nemen.

Hiermee is het werk niet af. De regering heeft zich ingezet voor de bescherming van de koopkracht van onze burgers. De tijd is aangebroken om af te stappen van ondersteuning en te beginnen aan de versterking van ons land door het nemen van structurele maatregelen in de richting van de gezondmaking van onze overheidsfinanciën.

Ik wil de regering oproepen om de ambitie die tijdens de begrotingscontrole kon worden opgetekend, te hernemen voor 2024. Een bijkomende inspanning van 1,2 miljard euro wordt gevraagd. Voor 2025 is een inspanning vastgelegd van 5 miljard euro per jaar. We mogen niet te licht over die bijkomende inspanningen gaan. Het zal opnieuw een delicate evenwichtsoefening zijn. Ik ben liberaal. Ik ben van nature optimistisch en voluntaristisch. Ik verwacht dat de regering op haar elan verdergaat, inzet op responsabilisering en de beschikbare middelen doelgericht gebruikt.

Ik reken erop te mogen uitkijken naar enkele duidelijke akkoorden. In de eerste plaats denk ik aan de akkoorden die ervoor zorgen dat wij de middelen van het herstel- en veerkrachtfonds kunnen gebruiken. Daarvoor is natuurlijk een pensioenhervorming vereist. Wij moet ervoor blijven zorgen dat iedereen een waardig pensioen kan krijgen. Ik kan alleen maar fier zijn dat, op vraag van de liberalen, de zelfstandigen daar nu ook uitzicht op hebben. Dat vereist natuurlijk dat wij ons pensioen-

toujours été, en veillant à mener une politique socioéconomique et budgétaire équilibrée. Cela requiert des efforts. Je me réjouis que le premier ministre ait indiqué que son gouvernement souhaitait toujours réaligner le budget sur la réglementation européenne et réduire progressivement la dette publique par le biais de réformes. Pour ce faire, nous devons examiner de près toutes les dépenses et placer les citoyens, les entreprises et le Parlement devant leurs responsabilités. Je continuerai d'insister sur ce point.

Le gouvernement a déjà pris certaines mesures. Les indexations de 2022 ont porté la pension minimale et les allocations au-delà du niveau visé, de sorte que nous ne mettrons que partiellement en œuvre la dernière étape. Les mesures de soutien en matière d'énergie étaient également utiles, mais elles peuvent à présent être supprimées progressivement. Des compensations ont été prévues par voie d'accises. La TVA sur l'électricité a été maintenue de façon permanente à 6 %.

En ce qui concerne la fiscalité, le gouvernement doit être attentif à l'incidence de ses décisions sur les citoyens et les entreprises. Je suis favorable à un impôt minimum pour les entreprises multinationales et le gouvernement mettra cette mesure en œuvre de manière loyale.

Nous devons pouvoir maintenir le soutien à la zone de guerre à nos frontières européennes sans lever d'impôts supplémentaires. Je me suis entretenu avec la secrétaire d'État Bertrand à ce sujet hier et le gouvernement prendra des mesures dans ce sens.

Le temps est venu de mettre fin aux aides et de commencer à renforcer notre pays grâce à des mesures structurelles permettant d'assainir nos finances publiques. J'appelle le gouvernement à réitérer l'effort du contrôle budgétaire pour 2024,

systeem veiligstellen voor de toekomst. En dat kan alleen als onze activiteitsgraad wordt opgetrokken en als de pensioenen gekoppeld worden aan voldoende activiteitsgraad.

Beste collega's, ten slotte, om vooruit te gaan moeten alle regeringen in dit land samenwerken. Het Rekenhof wees erop dat dit in verschillende posities tot problemen leidt. Wij moeten ons er ook van bewust zijn dat de federale regering niet gewoon een doorgeefluik kan zijn. Wij moeten de regionale regeringen niet alleen mee aan boord nemen maar mee verantwoordelijk maken.

Beste collega's, wij hebben de verantwoordelijkheid opgenomen om deze regering te leiden. Anderen hebben de kelk aan zich laten voorbijgaan. Weglopen van regeringsverantwoordelijkheid is gemakkelijk. Het communistische paradijs op aarde beloven is gemakkelijk. Regeren vereist moed en compromissen. Sommige compromissen doen inderdaad pijn aan mijn liberale ziel, laten wij daarin eerlijk zijn. Maar liberalen blijven liberalen en een verdediging van het ondernemerschap is de essentie van ons partijcharter.

avec un effort supplémentaire de 1,2 milliard d'euros et de 5 milliards d'euros pour 2025. Il s'agira une nouvelle fois d'un exercice d'équilibre délicat, mais je suis optimiste et volontariste.

J'appelle de mes vœux des accords clairs, en premier lieu des accords qui garantissent que nous pouvons utiliser les ressources du Fonds de reprise et de résilience. Pour y parvenir, une réforme des pensions s'avère nécessaire. Nous devons continuer à veiller à ce que chacun puisse bénéficier d'une pension décente. Grâce aux libéraux, les indépendants ont désormais cette perspective. Pour pouvoir proposer une pension décente, nous devons sécuriser notre système de pension. Cela n'est possible que si notre taux d'activité est relevé et si les pensions sont liées à des taux d'activité suffisants.

Le gouvernement fédéral ne peut pas se contenter d'être un intermédiaire. Nous devons rendre les gouvernements régionaux coresponsables.

L'Open Vld a pris la responsabilité de diriger ce gouvernement. D'autres ont raté le coche. Fuir les responsabilités du gouvernement ou promettre le paradis communiste sur terre est évidemment facile. Gouverner demande du courage et des compromis. Et certains compromis blessent effectivement mon âme libérale. La défense de l'entrepreneuriat reste l'essence même de la charte de notre parti.

01.46 Peter De Roover (N-VA): Mijnheer Leysen, u hebt natuurlijk gelijk dat de beste stuurder aan wal staan en dat zij het schip geen richting kunnen geven, omdat zij aan wal gezet zijn. Van degenen die wel mee op de boot zitten en die mee aan het roer staan, zou men echter wel mogen verwachten dat zij richting geven aan het schip. Is er al meer dan intenties, zoals de stelling dat er iets moet gebeuren met de pensioenen en de stelling dat de werkzaamheidsgraad omhoog moet?

Toen ik vroeg wat de liberale maatregelen zijn waarmee u voor de pinpen komt, heb ik er gelukkig een gehoord. Ik heb begrepen dat wij alle uitgaven onder de loep moeten nemen. Dat is deze week dan toch al gebeurd, maar daarmee zullen wij de begroting natuurlijk niet redden. Over een jaar zullen de verkiezingen hebben plaatsgevonden. Van de

01.46 Peter De Roover (N-VA): Le gouvernement a-t-il déjà plus que la simple intention d'agir dans le domaine des pensions et pour augmenter le taux d'emploi? On ne sauvera pas le budget en se contentant d'analyser les dépenses. La majeure partie de la législature est déjà derrière nous. Quel terrible aveu de faiblesse lorsque la majorité clame aujourd'hui "qu'il est grand temps de prendre des mesures structurelles", mais

regeerperiode die begonnen is in oktober 2020, is het grootste deel dus achter de rug. Voor degenen die wel op de boot zitten en die het roer in handen hebben, is het dan toch een gigantisch zwakgebod dat zij vandaag zeggen dat het hoog tijd is voor structurele maatregelen.

Tegen welke structurele maatregelen, vanuit uw liberaal oogpunt, mogen wij uw beleid volgend jaar bij de verkiezingen afmeten? Ik vind het zeer laattijdig om ze nog door te voeren, maar beter laat dan nooit. Noem eens de maatregelen die u voor de resterende tijd van de regering cruciaal vindt en die in de buurt komen van wat men van liberalen mag verwachten.

01.47 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de voorzitter, sta mij toe verbaasd te zijn over de tussenkomst van collega Leysen namens Open Vld, de partij die de premier van deze regering levert. Dat is veelzeggend. Ik stel slechts vast, mijnheer Leysen, dat jullie als liberalen er in de regering zelfs niet in slagen om een deuk te slaan in een pakje boter. Wat hebt u gerealiseerd, ook al hebt u als zevende partij de premier geleverd? Eigenlijk niks. U hebt daarjuist gezegd dat de situatie van de internationale positie van ons land bijzonder ernstig is. U hebt een aantal problemen opgesomd. Elke keer opnieuw als er op donderdag eender welk probleem wordt besproken in het vragenuurtje en de premier daarop moet antwoorden, stellen we vast dat hij alles komt bagatelliseren, verpakt in een grote show. De boodschap is elke week: wij zijn goed bezig. Elke week opnieuw.

Ik moet echter zoeken naar de realisaties van deze regering. U pleit voor structurele maatregelen? We hebben nog één jaar te gaan. Ik moet met een vergrootglas zoeken naar de structurele maatregelen die u met deze regering hebt genomen. Ik zie ze gewoon niet. De wereldvreemdheid van uw tussenkomst is omgekeerd evenredig met het resultaat dat u peiling na peiling haalt. U zegt dat de premier zich niet beperkt tot lopende zaken. Op papier is er nog een regering in volle bevoegdheid. U zei dat er altijd crisissen zullen zijn en dat we beter uit die crisissen komen, maar dat denk ik eerlijk gezegd niet. De regeringscrisis die we pas hebben gezien en die de regering wellicht zal overleven, is niet echt bevorderlijk voor de structurele maatregelen die u nog moet nemen of zou willen nemen. Ik vind dit allemaal heel vreemd. U hebt zelfs geen jaar meer om nog iets te realiseren. Ik vraag mij af wat u gaat doen. Hoe zult u de problemen die u zonet hebt opgenoemd nog allemaal opgelost krijgen in de misschien tien maanden die u nog heeft?

Tot slot, wil ik nog even terugkomen op de concurrentiepositie. U hebt niet gezegd dat ze verbeterd is, maar dat u ze beschermd heeft. Laten we het dan semantisch bekijken. Ik wil graag van u weten, mijnheer Leysen, op welke wijze jullie de concurrentiepositie van onze bedrijven beschermd hebben?

01.48 Christian Leysen (Open Vld): Ik ben altijd getroffen door de grote bezorgdheid van de oppositiepartijen over de peilingen. Wij hebben verantwoordelijkheid genomen en ik laat het aan de regeringsleden over om de maatregelen voor de zoveelste keer op te sommen. Ik heb duidelijk gezegd dat we nog niet zijn waar we moeten zijn en dat er nog veel werk is. Dat werk zal ook niet eenvoudig zijn.

Zoals gezegd staan de beste stuurlieders echter aan wal. Ik hoor hier soms

mieux vaut tard que jamais. De quelles mesures s'agit-il concrètement?

01.47 Reccino Van Lommel (VB): L'Open Vld n'est même pas capable de faire bouger les choses d'un centimètre au sein du gouvernement. Qu'a réalisé ce parti, à part le fait d'avoir "fourni" le premier ministre? Chaque fois qu'un problème est abordé à l'heure des questions, le jeudi, le premier ministre vient le minimiser en déballant son catalogue de bonnes nouvelles. Chaque semaine, il nous ressert le même refrain: tout va très bien. J'ai bien du mal, toutefois, à distinguer les réalisations du gouvernement. L'Open Vld préconise à présent de prendre des mesures structurelles, mais où étaient donc passées ces mesures au cours des dernières années?

Si nous avons toujours un gouvernement de pleine compétence sur le papier, le climat de crises successives en son sein n'est assurément pas favorable aux mesures structurelles que l'Open Vld entend encore prendre. Comment le gouvernement va-t-il encore résoudre, dans les dix mois à peine qui lui restent, toutes les difficultés que M. Leysen vient d'énumérer?

D'après M. Leysen, le gouvernement a protégé la position concurrentielle des entreprises. Comment s'y est-il pris dans la pratique?

01.48 Christian Leysen (Open Vld): Le gouvernement a pris ses responsabilités mais le travail n'est pas terminé, tant s'en faut. Et les chantiers qui restent ne seront pas une sinécure.

Quand j'entends l'opposition, une

een links en soms een rechts discours voeren. Ik ben altijd verbaasd met welke lichtzinnigheid men denkt een land te kunnen besturen door sloganesk uit te halen. Ik heb uit mijn 45 jaar ondernemerschap geleerd dat er soms moeilijke tijden zijn en dat men dan moeilijke beslissingen moet nemen. Soms lukken zaken en soms lukken zaken niet. Sommigen herinneren zich misschien nog Fons Borginon die zei dat er leven na de dood is, ook politiek. Dat is natuurlijk een boutade. Als men echter verantwoordelijkheid neemt in moeilijke tijden, doet men dat omdat men denkt daarmee het land te dienen. Men regeert niet om altijd op korte termijn populair te zijn.

Dit land, zoals alle landen, kent een versnippering van het politieke landschap die het bijzonder moeilijk maakt om te regeren. Ik heb respect voor het werk van de regering en van de premier in het bijzonder. Veel van uw uitspraken vind ik goedkoop, want u komt zelf niet met plannen en u schuift de verantwoordelijkheid weg. In alle bescheidenheid geef ik toe, en dat heb ik op het einde ook gezegd: *nobody is perfect*. Het is moeilijk regeren in deze tijden. Maar het is plezierig om oppositie te voeren, te lachen en spelletjes te spelen.

Ik ben hier gekomen in de overtuiging dat we samen, alle 150 volksvertegenwoordigers, verantwoordelijkheid dragen, dat we een mandaat hebben van de bevolking. Ik krijg alleen meer en meer de indruk dat het enige wat u interesseert is zich profileren met het oog op de volgende verkiezingen. Op die manier doet u het geloof en vertrouwen in de politiek dieper en dieper zakken.

01.49 Reccino Van Lommel (VB): Mijnheer Leysen, door wat u nu zegt, maakt u het alleen nog maar veel erger.

Wat is eigenlijk de samenvatting van uw tussenkomst vandaag? U zegt dat de oppositiepartijen zelf geen plannen hebben. Excuseer, maar er zijn in het verleden genoeg voorstellen geweest. U hebt het over leven na de dood in de politiek. Wel, over reanimeren kent Egbert Lachaert alles. De kerncentrales vielen ook niet te reanimeren. En leven na de dood in de politiek begint voor de liberalen wel heel dichtbij te komen. U denkt in termen als links en rechts: soms zouden we links zijn, soms rechts. Maar zo denken wij niet. Wij hebben een nationalistisch discours. Wij komen op voor onze mensen. Wij komen op voor de werknemers, voor de hardwerkende zelfstandigen. Dat heeft niets te maken met links of rechts. Dan zegt u dat u vele jaren ervaring heeft als ondernemer. Maar die ervaring spreidt u niet tentoon in dit Parlement. Ik hoop dat u uw bedrijf niet heeft geleid met dezelfde warrigheid waarmee u daarnet bent tussenbeide gekomen.

Het belangrijkste was mijn vraag over wat u wilt realiseren tussen nu

chose m'étonne toujours: la désinvolture avec laquelle elle pense pouvoir gérer le pays, purement et simplement sur la base de slogans. Après 45 ans d'entrepreneuriat, je sais que lorsque les temps sont difficiles, on est quelquefois amené à prendre des décisions difficiles. Celles et ceux qui assument des responsabilités dans une période difficile le font pour servir le pays, pas pour engranger des gains de popularité à brève échéance.

Dans notre paysage politique morcelé, il est extrêmement difficile de gouverner. J'ai dès lors du respect pour le gouvernement et pour le premier ministre en particulier. Nul n'est parfait, mais dans le contexte actuel, il est beaucoup plus malaisé de gouverner que de faire de l'opposition bon marché dans ce Parlement, sans proposer soi-même aucun projet.

Les 150 députés ont tous reçu un mandat de la population, ce qui implique une certaine responsabilité. J'ai cependant l'impression que certains n'ont d'autre but que de se mettre en avant dans l'optique des prochaines élections. C'est précisément en raison de cette attitude que la foi et la confiance de la population dans la politique s'effritent de plus en plus.

01.49 Reccino Van Lommel (VB): Les partis de l'opposition ont pourtant déjà fait de nombreuses propositions dans le passé.

Mon parti n'est ni de gauche ni de droite. Nous portons un discours nationaliste: nous défendons notre population, nos salariés et nos indépendants qui travaillent dur.

M. Leysen témoigne de sa longue expérience d'entrepreneur. J'ose tout de même espérer que la gestion de son entreprise n'était pas à l'image de l'intervention confuse qu'il a tenue dans cette assemblée. Je lui avais demandé ce qu'il comptait encore accomplir avant les élections de l'année prochaine,

en de verkiezingen van volgend jaar om de problemen die u hebt opgesomd aan te pakken. U hebt daar geen enkel antwoord op gegeven. U hebt het over geen enkel thema of geen enkele maatregel gehad, hoe klein ook. Eigenlijk zegt u de facto dat u niets meer gaat realiseren. U heeft uw interventie immers beperkt tot het feit dat de oppositie steeds commentaar heeft en u staat uit te lachen.

Met uw tussenkomst maakt u een karikatuur van uzelf. Eigenlijk had u vandaag gewoon beter niets gezegd, er is immers niets nuttigs uitgekomen.

De **voorzitster**: Mijnheer Leysen, vraagt u het woord?

01.50 Christian Leysen (Open Vld): Men kan natuurlijk ook denken in populisme. Als men beleid voert, in een bedrijf, in een organisatie of bij de overheid, moet men zich de vraag stellen of men moet doen wat populair is, of wat juist is. Men kan zich soms vergissen. Deze regering heeft heel veel gedaan, maar heeft nog heel veel te doen. Er is dus werk aan de winkel.

Het is aan de regering om de volgende weken uit te tekenen wat ze nog wil en kan doen. Ik steun de regering daarbij. Als men een kapitein is in een storm, moet men de leiding nemen, beslissingen durven nemen en vooral niet te veel naar het getoeter luisteren van de stuurlieders die aan wal staan.

01.51 Servais Verherstraeten (cd&v): Mevrouw de voorzitter, collega Van Lommel had het over een gebrek aan ondersteuning van onze ondernemers wat betreft hun concurrentiekracht. Ik wil daarover een en ander zeggen.

Tijdens de coronacrisis is er wellicht geen enkel land in West-Europa geweest dat zoveel heeft gedaan voor zowel de gezinnen als de ondernemers zodat zij konden overleven. De cijfers over het aantal faillissementen waarvoor we vreesden zijn niet bewaarheid geworden dankzij die maatregelen. Dat heeft zich herhaald tijdens de energiecrisis.

Wat deze begroting betreft, die we nu wat zullen corrigeren, was er de vrijstelling van sociale bijdragen voor het eerste kwartaal en het uitstel van betaling voor het tweede kwartaal. Als wij de gezinnen en hun koopkracht ondersteunen, dan ondersteunen wij impliciet ook de ondernemers die van de koopkracht van de gezinnen profiteren.

U vraagt wat deze regering het komende jaar nog hoort te doen. Ik denk dat ik namens heel de meerderheid mag en durf spreken. Zoals ook in de State of the Union werd vermeld, hebben wij afgesproken dat we naar een fiscale hervorming zouden gaan die werken meer doet lonen. De eerste resultaten daarvan moeten voelbaar zijn in het inkomstenjaar 2024, onder meer via de bedrijfsvoorheffing.

Het spreekt voor zich dat wij ook een pensioenhervorming en een energietransitie moeten doorvieren. De verlenging van twee nucleaire centrales is daarbij noodzakelijk. Verder moeten er ook maatregelen worden genomen zodat de mensen in 2025, 2026 en 2027 niet in de kou zullen staan. Dat zijn de uitdagingen waarvoor wij staan en waaraan wij moeten werken.

mais je n'ai pas encore obtenu de réponse. Il n'a pas cité la moindre mesure concrète. Il a donc répondu *de facto* qu'il n'accomplira plus rien.

01.50 Christian Leysen (Open Vld): Faut-il mener des politiques populaires ou justes? Ce gouvernement a déjà de nombreuses réalisations à son actif, mais il reste du pain sur la planche. Ces prochaines semaines, il devra esquisser ce qu'il compte et peut encore concrétiser.

01.51 Servais Verherstraeten (cd&v): M. Van Lommel parle d'un manque de soutien à la compétitivité des entrepreneurs. Pourtant, pendant la crise du covid, aucun pays d'Europe occidentale n'a fait autant pour les familles et les entrepreneurs que la Belgique. Les chiffres de faillite redoutés ne se sont pas concrétisés. Cela s'est répété lors de la crise énergétique.

Je crois m'exprimer au nom de toute la majorité en disant que nous souhaitons une réforme fiscale qui récompense davantage le travail. Les premiers résultats devraient se faire sentir dès l'année de revenus 2024. Nous devons également réaliser la réforme des pensions et la transition énergétique. Nous devons pourvoir à la prolongation de deux centrales nucléaires et nous devons prendre un certain nombre d'autres mesures pour que les citoyens ne soient pas laissés pour compte dans les années à venir.

01.52 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitter, naar aanleiding van de vraag die collega Verherstraeten zopas aan de heer Leysen heeft gesteld, ...

01.53 Servais Verherstraeten (cd&v): Ik heb geen vraag gesteld.

01.54 Peter De Roover (N-VA): Mijnheer Verherstraeten, dat moet nochtans, want volgens de regels, die strikt worden gevolgd, dient u zich met een vraag te richten tot de spreker. De heer Leysen zal antwoorden, ongetwijfeld, zoals hij al de hele avond met veel succes doet.

Collega Leysen, wat collega Verherstraeten zonet heeft gezegd, is in zekere zin interessant, want het toont aan dat wij werkelijk op de laatste rechte lijn van het einde van de regering staan. Hoe lang die lijn is, weet ik niet. Als u de oekazes van de heer Bouchez niet braaf volgt, dan zal die rechte lijn morgen eindigen. Maar goed, in die laatste rechte lijn krijgen wij hier nog een bom aan te nemen maatregelen. Eigenlijk moet alles nog gebeuren: nog een pensioenhervorming, nog een fiscale hervorming, een akkoord over de verlenging van de levensduur van de kerncentrales.

Collega Leysen, ondertussen heeft collega Verherstraeten wellicht niet gemerkt dat er een weinig verheffende striptease met de fiscale hervorming aan de gang is. De btw-verhoging is er al uit, de regeling inzake de belastingaftrek eveneens, 6 miljard wordt 2 miljard. Niet de oppositie zegt dat, wel de andere meerderheidspartijen.

Collega Verherstraeten, u zei dat u namens de meerderheid sprak, maar volgens mij spreekt u niet namens de meerderheid wanneer u verklaart nog de ambitie te hebben om 6 miljard in de fiscale hervorming te realiseren. Iemand van de meerderheid, Conner Rousseau om hem niet te noemen, heeft namelijk gezegd dat het een utopie is, onhaalbaar, vergeet het. Hij zegt dat de hervorming zal uitkomen op 2 miljard, op zijn best. Dat betekent, 6 gedeeld door 2, drie keer minder. De verbetering van het inkomen van de burgers door een vermindering van de personenbelasting moet dus ook door drie gedeeld worden. Dat wordt dan wel een heel mager beestje. Ik spreek dan nog niet over de pensioenhervorming.

De **voorzitter**: Mijnheer De Roover, uw spreektijd zit erop.

01.55 Peter De Roover (N-VA): Collega Leysen, wij stellen dus vast dat de vivaldiregering een jaar voor de verkiezingen nog meer te doen heeft dan ze tot nu toe gedaan heeft.

01.56 Christian Leysen (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, ik heb geluisterd naar de opmerkingen van collega Verherstraeten en heb daaraan momenteel geen opmerkingen toe te voegen. Het is de regering, die regeert. Het Parlement moet controleren en in dit geval valideren. Dat is de taak van het Parlement.

Ik stel gewoon vast dat er alsmaar meer verwarring ontstaat tijdens het debat. Het gaat hier over de eerste aanpassing van de middelenbegroting. Men vraagt naar de plannen van de regering. Welnu, men kan het haar rechtstreeks vragen. Zoals gebruikelijk communiceert de regering wanneer het tijd is om te communiceren. Sommigen klagen dat wij hier vaak hetzelfde horen. Ik zeg niet: zet die plaat af, collega's. Ik hoop

01.54 Peter De Roover (N-VA): Ce qu'a dit M. Verherstraeten démontre que nous sommes dans la dernière ligne droite avant la fin de ce gouvernement. Dans ces ultimes kilomètres, nous devons encore nous prononcer sur de très nombreuses mesures. Tout reste à faire: la réforme fiscale, la réforme des pensions, la prolongation de la durée de vie des centrales nucléaires. À l'heure où je parle, la réforme fiscale est réduite à sa portion congrue. La TVA en a déjà été retranchée. Idem pour la déduction fiscale. Six milliards sont devenus deux milliards. M. Verherstraeten dit qu'il s'exprime au nom de la majorité mais Conner Rousseau a déjà dit qu'il s'agira au mieux d'une réforme de deux milliards et qu'aller au-delà sera irréalisable.

01.56 Christian Leysen (Open Vld): Je n'ai rien à ajouter, pour l'heure, aux observations de M. Verherstraeten. Le gouvernement gouverne, le Parlement contrôle et valide. La confusion grandit à mesure que le débat progresse. Je me demande si nous sommes en train de mener une discussion budgétaire ou s'il s'agit d'une discussion relative à l'ajustement du budget des voies et moyens et dépenses.

alleen dat u op zinvolle manier zult gebruikmaken van de dialoog met de regering en van het juiste forum.

Is hier een begrotingsbespreking of een bespreking van de aanpassing van de middelenbegroting en de uitgavenbegroting aan de orde? Ik blijf me verbazen.

01.57 Reccino Van Lommel (VB): Mijnheer Leysen, het gaat hier over de begroting en over de cijfers en daarom ook over de gemaakte beleidskeuzes. Dat lijkt mij nogal evident.

Het is toch wel erg dat cd&v daarnet duidelijkheid heeft moeten schep-
pen over wat u mogelijk meent. Daar komt het eigenlijk op neer: cd&v
moet Open Vld hier komen redden, terwijl uw fractieleider, mevrouw
De Block, gaan lopen is, wellicht omdat zij het niet meer aankon.

De heer Verherstraeten had het over de maatregelen inzake de con-
currentiekracht. Ja, er is de covidepidemie geweest, ja, er is een crisis
geweest en die maatregelen waren nodig. Wij hebben altijd gezegd dat
de bedrijven geholpen moesten worden. Nu moeten we vaststellen dat
de vooruitzichten relatief somber zijn. Het aantal faillissementen dat
ondernemingsrechtbanken uitspreken, begint toe te nemen. De bedrij-
ven zien de toekomst somber in. Men doet er ook alles aan om de
inflatie af te remmen. Zo doet de ECB de rente stijgen. Dat maakt dat
er minder geïnvesteerd wordt, dat de bedrijven minder werk hebben,
dat de groei vertraagt en dat het probleem de komende periode nog
groter wordt. Het is natuurlijk het ene of het andere: ofwel remt men de
inflatie af, ofwel houdt men die in stand. Hoe dan ook wordt het voor
onze ondernemers de komende jaren niet eenvoudig.

Overigens, hoe zult u de laatste tien maanden al uw hervormingen kun-
nen realiseren, des te meer aangezien de regering het over bijzonder
weinig eens is? Een bevoegd minister laat amper een ballonnetje op
of zijn voorstel wordt in de pers al door een andere meerderheidspartij
neergesabeld. Daarnet werd er nog op gewezen hoe de fiscale hervor-
ming niet op 6 miljard, maar op 2 miljard zal uitkomen. Hoe kan de mi-
nister van Financiën nu nog geloofwaardig zijn, wanneer hij een her-
vorming van 6 miljard ziet, terwijl zijn coalitiepartner over 2 miljard
spreekt?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Lommel, uw spreektijd zit erop.

01.58 Reccino Van Lommel (VB): Mijnheer Leysen, Ik denk dat er
nog heel weinig kan worden gerealiseerd en dat u daarom gewoon
geen antwoord kunt geven.

01.59 Melissa Depraetere (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, ik zal
mijn tussenkomst ook doen vanaf mijn bank, ik wil niet onderdoen voor
collega Leysen.

We voeren nu al gedurende een paar uur een begrotingsdebat. Dat is
altijd een moment waarop we gedwongen worden om vooruit te kijken,
verder dan de waan van de dag. Om te zien waar we vandaag staan,
wat de regering heeft geleerd uit de voorbije begrotingsperiode en wat
dat betekent voor de komende periode.

Ik heb veel geluisterd, maar ik heb me nog niet in het debat gemengd.

01.57 Reccino Van Lommel (VB): Il est effectivement question du budget, mais il est évident qu'il est aussi question de choix poli-
tiques. Le fait que le cd&v ait dû se-
courir M. Leysen est un comble. M. Verherstraeten a parlé des me-
sures relatives au pouvoir d'achat et à la pandémie de Covid-19, mais les perspectives sont sombres à l'heure actuelle. Le nombre de fail-
lites commence à augmenter. Dans le même temps, on fait tout pour ralentir l'inflation, ce qui a pour effet de réduire les investissements et risque d'aggraver le problème.

Par ailleurs, la question est de sa-
voir comment le gouvernement compte encore mettre en œuvre, au cours des dix derniers mois, toutes les réformes annoncées, alors qu'il ne parvient à se mettre d'accord que sur très peu de points.

01.58 Reccino Van Lommel (VB): Cela explique pourquoi M. Leysen est incapable de ré-
pondre à certaines questions.

01.59 Melissa Depraetere (Vooruit): Un débat budgétaire est toujours un moment où nous sommes contraints de nous proje-
ter vers l'avenir et de regarder au-
delà des chimères fugaces.

Beaucoup de questions n'ont pas
vraiment reçu de réponse. Il y a eu
beaucoup de politique politicienne

Heel veel vragen zijn niet echt beantwoord. Ik heb heel veel *politique politicienne* gehoord, heel veel het politieke spel en politieke afrekeningen. Er was zelfs wat comedy – we moeten het debat nu eenmaal luchtig houden, laten we eerlijk zijn.

Over de begrotingscontrole heb ik inhoudelijk weinig gehoord, wel veel over zaken in de marge. Dat is misschien allemaal belangrijk, maar de begrotingscontrole gaat over specifieke keuzes. De mensen verwachten van ons dat er keuzes gemaakt worden en dat we daarover debatteren.

Deze regering is op haar best als ze de mensen beschermt, en dat heeft ze ook gedaan. Kijk maar naar de koopkracht, die is in ons land beter beschermd dan elders ter wereld. Dat tonen heel wat studies aan en iedereen profiteert daarvan. Ook collega Verherstraeten heeft dat net gezegd. De economische groei in ons land ligt daardoor een stuk hoger dan verwacht en het begrotingstekort een stuk lager dan eerder ingeschat. Dat is goed nieuws, maar dat betekent niet dat we ons mogen laten afleiden of dat we mogen achteroverleunen. We staan voor enorm grote uitdagingen die om eenheid vragen, maar ook om een constructieve politiek en een aantal beslissingen; ik refereer aan het pijnpunt van deze week. Dat vraagt ook om het nakomen van afspraken, dat is voor Vooruit altijd belangrijk geweest.

Van bij het begin van de regeerperiode heeft Vooruit gezegd dat deze regering moet investeren in de noden van de mensen. Dat is wat er gebeurt met deze begrotingscontrole. Ook hier worden een aantal keuzes gemaakt voor de koopkracht, voor de pensioenen en voor de gezondheid van mensen. Op deze drie wil ik graag even ingaan, omdat het voor ons drie belangrijke punten zijn.

Laat ik beginnen met de pensioenen. Op 1 juli 2023 stijgen de pensioenen in ons land opnieuw. De kaap van 1.500 euro is al enige tijd geleden genomen, versneld door de vele indexaties. Daarbovenop is een heel duidelijk groeipad toegevoegd. Dat zorgt ervoor dat de pensioenen verder kunnen stijgen. Dat is voor ons ook een heel belangrijk principe. Ik weet dat het niet voor iedereen het geval is, maar als het leven duurder wordt, dan moeten de pensioenen voor ons mee stijgen. Daarbovenop moest er ook iets extra gedaan worden om een bestaand onrecht weer goed te maken. In vorige periodes is hier immers erg op bespaard, of niet voldoende in geïnvesteerd. Wij vinden dat mensen die hun hele leven gewerkt hebben, er ook op vooruit mogen gaan.

Maar daar mag het niet bij blijven. Het mag niet enkel de investering zijn, het wordt echt tijd dat de pensioenhervorming op tafel komt. Vooruit heeft al enkele keren duidelijk gemaakt wat daarbij de belangrijke punten zijn. De tijd van palaveren en hopen dat bepaalde problemen op magische wijze zullen verdwijnen, is allang voorbij.

Ik denk dat iedereen de signalen vanuit Europa zeer goed gehoord heeft, ook in de commissie voor Financiën en Begroting. Als er in dergelijke belangrijke dossiers geblokkeerd wordt, dan kunnen we honderden miljoenen euro mislopen. Die stilstand moeten we vermijden. Enkel met een constructieve houding kunnen we daar iets aan doen. Dat een regering in reces zou gaan terwijl de tijd voor dat dossier verder doortikt, valt nauwelijks uit te leggen. Dat is de eerste heel belangrijke uitdaging wat ons betreft.

et même un peu de cinéma. S'agissant du contrôle budgétaire, je n'ai pas entendu grand-chose de consistant. En revanche, beaucoup de réflexions en marge de ce contrôle. Le contrôle budgétaire consiste à faire certains choix spécifiques. Car les gens s'attendent à ce que des choix soient faits.

Ce gouvernement donne le meilleur de lui-même quand il protège les gens. C'est donc ce que nous avons fait. Dans notre pays, le pouvoir d'achat est mieux protégé que partout ailleurs. Conséquence: la croissance économique est sensiblement plus élevée que ce à quoi nous nous attendions et le déficit budgétaire est nettement inférieur à nos prévisions précédentes. Toutefois, ces bonnes nouvelles ne signifient pas que nous puissions nous laisser distraire ou que nous puissions nous reposer sur nos lauriers. Nous devons relever des défis énormes qui requièrent unité, politique constructive et la prise de certaines décisions.

Les accords conclus doivent être respectés. Dès le début, Vooruit a demandé que ce gouvernement investisse dans les besoins des gens. Dans le cadre de ce contrôle budgétaire, un certain nombre de choix sont faits en faveur du pouvoir d'achat, des pensions et de la santé des gens.

Les pensions augmenteront de nouveau le 1er juillet 2023. Le cap des 1 500 euros a été franchi voici quelque temps déjà, avec une accélération due aux nombreuses indexations. Une trajectoire de croissance très claire est venue s'y ajouter, en outre, permettant aux pensions de poursuivre leur mouvement à la hausse. Il est grand temps, à présent, de mettre la réforme des pensions sur la table. Vooruit a déjà indiqué clairement, à plusieurs reprises, quels sont les points importants à cet égard. En cas de blocage sur de tels dossiers importants, nous risquons de passer à côté de plusieurs centaines

Een tweede uitdaging is de koopkracht. Ook daar zijn dingen gebeurd en zijn er uitdagingen voor de toekomst, meer bepaald voor de komende weken. Wat is er gebeurd? Wat koopkracht betreft, hebben wij de ambitie steeds erg scherp gesteld. De koopkracht is voor ons de prioriteit. Die is in ons land het best beschermd van de hele wereld. Dat komt door een hele reeks maatregelen, die ik niet allemaal ga opsommen. Energiecheques, btw-verlaging, maar zeker ook de indexeringshebben daartoe bijgedragen. Het verschil met de vorige regering kan op die drie punten niet groter zijn als het over de koopkracht gaat.

Crisismaatregelen zijn er geweest, maar het is ook tijd om een aantal duurzame hervormingen op dat front uit te voeren. Er is vandaag al een en ander gezegd over de uitbreiding van het sociaal tarief en de hervormingen die daar nodig zijn. De vraag werd gesteld of die er niet zaterdag had moeten zijn. Ik denk van wel. Het was veel beter geweest als men dit naadloos op elkaar had kunnen doen aansluiten. Dat is vertraagd, maar het is belangrijk dat de hervorming van mevrouw Van der Straeten er zo snel mogelijk komt.

De heer Leysen heeft daarnet gehint op de verwachtingen van de deelstaten. Dat is ook een belangrijk punt met betrekking tot de koopkracht. Er zijn heel wat zaken gebeurd. Een aantal hervormingen moet er ook absoluut komen zoals de hervorming van het sociaal tarief. We mogen echter niet vergeten dat dit een samenwerking van verschillende regeringen zal vergen, verschillende regeringen zullen stappen moeten zetten om daarin iets fundamenteels te kunnen betekenen.

Waarom zeg ik dat? We moeten het sociaal tarief hervormen, maar mensen zijn weinig met een sociaal tarief als hun woning ondertussen niet wordt gerenoveerd. De twee horen samen, anders doen we weinig anders dan het sponsoren van grote energieleveranciers die al genoeg winst hebben gemaakt.

Collega's, politieke verantwoordelijkheid nemen betekent niet alleen anderen scherp houden, maar ook naar jezelf kijken en dat geldt ook voor deze regering. Als we willen dat mensen netto meer overhouden, als we willen dat de lasten in ons land beter worden verdeeld, als we willen dat meer mensen aan de slag gaan, dan moet er gewoon een fiscale hervorming komen. Ook dat is duidelijk. Op dat vlak is de tijd van wachten voorbij. Dat heeft de heer Verherstraeten daarnet heel duidelijk gezegd. Er moeten nu stappen door de regering worden gezet. Dat is absoluut wat wij verwachten en wij zullen ons daarin ook constructief opstellen. De tijd voor de zomer is beperkt. Als er een inwerkingtreding op 1 januari 2024 moet zijn, dan is de tijd zeer beperkt. Dan moet dat echt nu gebeuren.

Een derde punt is de gezondheidszorg. Het is een moeilijke periode in de politiek, dat zal niemand ontkennen. Er waren echter verschillende momenten waarop de regering en de politiek boven zichzelf zijn uitgestegen in crisistijden. Dat kunnen we niet ontkennen. De gezondheids-crisis was daarvan een voorbeeld. Het contrast met de vorige regering was vanaf dag één dan ook heel duidelijk door de heldere communicatie en maatregelen die mensenlevens hebben gered.

Het is wel belangrijk dat er in gezondheidszorg, waarvoor Vooruit bevoegd is, geïnvesteerd wordt en dat er hervormd wordt. Crisismaatregelen zijn namelijk een ding, maar daar blijft het niet bij. Als we kijken naar wat minister Vandenbroucke in deze begrotingscontrole doet

de millions d'euros en provenance de l'Europe. Seule une attitude constructive peut nous permettre de redresser la barre. Il serait presque inexplicable que le gouvernement prenne des vacances alors que le compte à rebours se poursuit dans ce dossier.

Pour nous, le pouvoir d'achat est une priorité. En Belgique, il bénéficie de la meilleure protection au monde, notamment grâce à des mesures telles que les chèques énergie et la baisse de la TVA, mais également, bien sûr, grâce à l'indexation. Après les mesures de crise, des réformes durables sont désormais à l'ordre du jour. Ainsi, la réforme du tarif social doit être menée à bien le plus rapidement possible. Nous ne devons cependant pas oublier qu'elle nécessitera la collaboration de différents gouvernements ou la prise d'initiatives dans les différents exécutifs. Le tarif social bénéficie peu aux citoyens si leur logement n'est pas rénové, par exemple.

La responsabilité politique implique non seulement de surveiller les autres, mais également de se regarder dans la glace. Cette affirmation est également valable pour ce gouvernement. Si nous voulons augmenter le salaire net des citoyens, mieux répartir les charges et mettre plus de gens au travail, il faut une réforme fiscale. Nous n'avons plus le temps d'attendre: si cette réforme doit entrer en vigueur le 1er janvier 2024, nous devons nous y atteler sérieusement dès à présent.

Ensuite viennent les soins de santé. Lors de la crise sanitaire, nous avons vu comment la politique peut se dépasser, grâce à une communication claire et à des mesures qui sauvent des vies. Il est néanmoins important d'investir dans les soins de santé et de les réformer. Sous l'égide du ministre Vandenbroucke, c'est ce qui se passe, avec un nouveau paquet

– dat is een constante in elke discussie die we hier voeren over de begroting, State of the Union of andere maatregelen – zien we dat er veel meer gebeurt dan enkel crisismaatregelen. Er wordt namelijk ook geïnvesteerd en hervormd. Ook in deze begrotingscontrole zit bijgevolg weer een pakket investeringen voor het zorgpersoneel en voor mentaal welzijn bij jongeren, bijvoorbeeld voor eetstoornissen. Vandaag is de hervorming van de ereloonsupplementen ook voorgesteld. Er wordt dus absoluut hervormd. Die rode draad is helder en die werkt. Verder werken loont ook, want het levert meer op dan enkel crisismaatregelen. Het zorgt immers voor een duurzaam beleid, waarvan de patiënt een stuk beter wordt.

Tot slot drukt de realiteit ons met de neus op de feiten, daarvoor hebben we Europa en deze discussie – ook al is ze met momenten bijzonder nuttig – niet nodig. Deze begroting wijst ons immers op de gekende noodzaak. We hebben een regering nodig die verder kijkt dan enkel naar zichzelf of de volgende peiling. We hebben partijen nodig, ook in de meerderheid, die bereid zijn om de stilstand te doorbreken, taboes te laten varen en dit moment voor de zomer te grijpen om er nog iets aan te doen. Dat is niet alleen nodig voor de begroting, maar ook voor de geloofwaardigheid van de politiek.

Mevrouw de staatssecretaris, ik wil hiermee concluderen. Wij steunen de keuzes die werden gemaakt in deze begrotingscontrole, ook al gaat het slechts om de bijsturing van eerder gemaakte beslissingen.

01.60 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw Depraetere, ik heb een vaststelling en een vraag.

De vaststelling is de volgende. U schoof drie punten naar voren: de regering heeft dingen gedaan voor de pensioenen, heeft prioriteit gegeven aan de koopkracht en heeft de gezondheidszorg versterkt. Professor Peersman zei over de koopkracht trouwens dat dat een dunner verhaal is dan wat hier graag naar voren wordt geschoven, maar daar moeten wij het over hebben in de commissie of wanneer de begroting besproken wordt. Dat zijn echter drie onderdelen die uitsluitend uitgaven betreffen en ik heb u niet over de inkomsten gehoord. Dat is de lafheid van het beleid van de regering: zij legt de klemtoon op de zogenaamde mooie dingen, namelijk dat waarvoor men geld uitgeeft, maar de tekorten van vandaag teren in op de koopkracht van morgen, zei de eerste minister. Sta mij dus toe om te zeggen dat uw verhaal toch licht populistisch is, omdat u zich beperkt tot het mooie verhaal, met het geld van morgen.

Ik heb ook een vraag. U zegt dat u de fiscale hervorming steunt, maar welke? Uw voorzitter zegt dat 6 miljard euro een utopie is en dat het nog over 2 miljard euro gaat. Klopt dat? Ligt de lat voor de Vooruitfractie op 2 miljard euro of hebt u daarover een andere mening dan uw voorzitter? Kunt u dat dan nog een ernstige oefening noemen als zij nu al zo wordt verschrompeld door uw eigen partijvoorzitter op het ogenblik dat de debatten in de regering – naar ik heb begrepen – nog grotendeels gevoerd moeten worden?

01.61 Melissa Depraetere (Vooruit): Ik benadruk natuurlijk de punten die voor ons het belangrijkste zijn, maar ik heb het ook over een aantal hervormingen gehad, zoals de ereloonsupplementen die vandaag worden hervormd. Dat gaat niet enkel over geld uitgeven, dat gaat over

d'investissements pour le personnel de santé et le bien-être mental des jeunes dans le cadre de ce contrôle budgétaire. Aujourd'hui, la réforme des suppléments d'honoraires a également été proposée. Ceci est un exemple de politique durable au profit des patients.

Ce budget exige aussi absolument un gouvernement qui regarde au-delà de ses propres intérêts ou du prochain sondage. Il exige des partis qui veulent sortir de l'immobilisme, abandonner les tabous et profiter de ce moment avant l'été pour prendre d'autres mesures. C'est nécessaire non seulement pour le budget, mais aussi pour la crédibilité de la politique.

Nous soutenons les choix de ce contrôle budgétaire, même s'ils impliquent l'ajustement de décisions antérieures.

01.60 Peter De Roover (N-VA): Mme Depraetere a évoqué trois points: les mesures en faveur des pensions, du pouvoir d'achat et des soins de santé. Or, il s'agit de trois points qui ne concernent que les dépenses. Je ne l'ai pas entendue sur les recettes. Voilà la lâcheté de ce gouvernement: il met l'accent sur ce pour quoi l'argent est dépensé, mais les déficits d'aujourd'hui grignotent le pouvoir d'achat de demain. Le discours de Mme Depraetere est donc légèrement populiste et financé par l'argent de demain.

Par ailleurs, quelle réforme fiscale soutient-elle exactement? La barre pour Vooruit est-elle fixée à 2 milliards d'euros seulement, ou a-t-elle une opinion différente de celle de son président à ce sujet?

01.61 Melissa Depraetere (Vooruit): Je mets l'accent sur ce qui revêt le plus d'importance à nos yeux, mais j'ai également parlé d'autres réformes durables, telles

duurzame hervormingen die ervoor zorgen dat men de zaken efficiënter en beter organiseert. Hetzelfde geldt voor de energiefactuur. Die is hervormd, daar is heel veel geld uitgegeven in tijden van crisis. De rode lijn in mijn betoog is echter dat crisismaatregelen nodig zijn, maar dat er overal een stukje moet bijkomen. In de gezondheidszorg is dat heel duidelijk het geval. Dat is de hervorming waarvoor wij altijd pleiten.

Wat betreft de fiscale hervorming, voor ons mag dat 6 miljard zijn. We hebben een aantal zaken duidelijk vooropgesteld. Die fiscale hervorming is best in evenwicht. Dat wil zeggen dat men ook inkomsten moet zoeken op bepaalde plaatsen. Voor ons is dat heel duidelijk bij de grote vermogens en bijvoorbeeld niet door de btw te verhogen op producten in de winkelkar. Als men de mensen netto iets wil laten overhouden, dan mag men dat niet langs de andere kant terughalen.

Het is echter niet omdat wij één maatregel niet goed vinden dat we daar geen andere maatregelen zouden kunnen inpassen om aan een groter bedrag te komen. Voor ons is dat perfect bespreekbaar. Als dat voor andere partners niet bespreekbaar is, dan zeggen wij heel duidelijk dat er op zijn minst wel voor een ander bedrag iets moet gebeuren. Voor ons mag dat zeker meer zijn, maar het beste zou zijn dat dit in evenwicht is en dat we daar iets duurzaam realiseren.

01.62 Peter De Roover (N-VA): Ten eerste, dat getal van 2 miljard heb ik niet genoemd, dat heeft uw voorzitter gedaan. Die 6 miljard, waarvan de collega's van cd&v altijd zeggen dat het een afgemeten en onderbouwd plan is, blijkt dat nu plots drie keer te veel te zijn tegen de achtergrond van de financiering daarvan. Het is dus toch niet onbelangrijk dat u nu, heel laat in het traject, tot de vaststelling komt dat 6 miljard waarschijnlijk niet haalbaar is en u daar nu dus het getal van 2 miljard op kleeft. Dan wordt het wel flinterdun. Dat is het punt dat ik wilde maken.

Ten tweede, ik hoor nu dat die btw voor uw partij uit het voorstel Van Peteghem moet. Dat is ook voor cd&v belangrijk nieuws en ik ben blij dat collega Verherstraeten binnenkomt. Los van mijn mening daaromtrent, betekent die mededeling natuurlijk wel een ernstig financieringsprobleem voor het geheel.

Mevrouw Depraetere, u zegt dat u een oplossing hebt, dat zit bij de grote vermogens. Blijkbaar zat dat dan niet in het plan dat minister Van Peteghem naar voren gebracht heeft.

Dat wil zeggen dat we in heel die fiscale hervorming nog niet zo heel ver zitten, vrienden. De fiscale hervorming ligt op tafel, zei collega Beke, als ik het mij goed herinner bij de vorige begrotingscontrole. Dat is lang geleden. Vandaag stellen we vast dat de meerderheidspartijen het over zeer weinig eens zijn, zelfs niet over het bedrag waarnaar zij streven.

Collega's van cd&v, ik wens jullie veel succes, zoals ik dat altijd doe, maar de wind zit tegen.

que les suppléments d'honoraires. Le fil rouge de mon discours est que les mesures de crise sont nécessaires mais pas suffisantes: des efforts supplémentaires doivent être fournis. Nous plaçons depuis longtemps en faveur d'une réforme des soins de santé.

De notre point de vue, la réforme fiscale peut porter sur 6 milliards d'euros. Elle doit être en équilibre, ce qui signifie qu'il faudra également chercher des recettes. Nous souhaitons aller les chercher auprès des grandes fortunes et non dans la TVA sur les produits composant les caddies. Le revenu net attribué à nos concitoyens ne doit pas être récupéré d'une autre manière. Ce n'est pas parce que nous désapprouvons une mesure que d'autres mesures ne peuvent pas être prises pour arriver à un montant plus élevé.

01.62 Peter De Roover (N-VA): Ce n'est pas moi mais le président de Vooruit qui a cité un montant de 2 milliards. Les 6 milliards du cd&v se révèlent être trois fois trop élevés. Je trouve que c'est un peu tard dans le processus budgétaire pour constater que le montant de 6 milliards n'est pas réalisable. Et avec 2 milliards, le projet est réduit à une peau de chagrin.

Le fait que la TVA doive être retirée de la proposition du ministre Van Peteghem est une nouvelle importante, mais cela signifie également qu'il existe un sérieux problème de financement pour l'ensemble. Mme Depraetere a une solution toute trouvée: aller chercher l'argent du côté des grandes fortunes. Mais apparemment, cela ne fait pas partie du projet du ministre Van Peteghem.

Cette réforme fiscale ne progresse donc pas très bien. Elle était déjà sur la table lors du dernier contrôle budgétaire, mais elle y est toujours. Les partis de la majorité ne sont d'accord sur aucun point, pas même sur le montant qu'ils visent.

Je leur souhaite bonne chance, mais cela semble mal parti.

01.63 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw Depraetere, u hebt betreffende het sociaal tarief bijna hetzelfde antwoord gegeven als collega Vanbesien daarstraks, namelijk dat het beter was als het aansluitend is. Dat duidt er toch allemaal op dat het bijzonder lang duurt binnen die regering en dat iemand in die regering op de rem gaat staan, waardoor de door te voeren hervormingen gewoon niet doorgevoerd geraken.

Heel belangrijk in uw betoog vond ik dat u over de pensioenen zegt dat we in de richting van die 1.500 euro aan het gaan zijn. Dat is echter vooral of hoofdzakelijk gerealiseerd door de indexaties. Daar staat tegenover dat die 1.500 euro waarvan in het begin van de legislatuur sprake was, nu geen 1.500 euro meer waard is. Er werd beloofd om de pensioenen op te trekken tot het niveau van 1.500 euro, maar die minimumdrempel dient eveneens geïndexeerd te worden overeenkomstig de huidige koopkracht. Dan zegt u dat de indexering ervoor zorgt dat we de koopkracht beschermen. Er zijn echter bijzonder veel gepensioneerden die nu opeens bij het invullen van de belastingbrief moeten vaststellen dat ze zullen moeten bijbetalen als hun aanslagbiljet in de bus valt. Dat duidt erop hoe belangrijk het was om de belastingsschalen te indexeren, wat niet is gebeurd. Een deel van wat ze vorig jaar bij hebben gekregen op hun pensioen, moeten ze nu terugbetalen aan de overheid via de belastingen.

U zegt dat de tijd van wachten voorbij is. We hebben inderdaad crisissen gekend, ongetwijfeld, we erkennen dat allemaal. U hebt wel drie jaar lang kunnen werken aan de maatregelen die in het regeerakkoord voorop werden gesteld. Nu zegt u dat we nog maar enkele maanden hebben om dat allemaal in orde te brengen. Hoe kan men nu iets wat men op vier jaar zou doen, plots op tien maanden tijd nog realiseren? Dan komt er niet zoveel van in huis, lijkt me.

Ik verwacht er relatief weinig van, mevrouw Depraetere. Ik heb heel goed geluisterd. U hebt hier een aantal voor u belangrijke punten aangehaald en ik neem daar akte van, maar we zijn er nog lang niet, vrees ik.

01.64 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mevrouw Depraetere, ik hoorde u daarnet zeggen dat er geen stilstand zou moeten zijn in het pensioendossier, dat we signalen van Europa krijgen en dat we zeker een akkoord moeten hebben. Ik weet niet of u *De Tijd* vandaag hebt gelezen, maar wat Europa zegt, is echt wel schandalig. Europa vraagt om 1 à 1,2 % van het bbp te besparen op de pensioenen.

Natuurlijk moet er een hervorming van de pensioenen komen, maar dat moet een hervorming zijn die ervoor zorgt dat de mensen op een normale leeftijd met pensioen kunnen gaan. Voor veel mensen is 67 jaar niet mogelijk. Vandaag betalen we in België 11,4 % van ons bbp aan pensioenen. Volgens de vooruitzichten zou dat in 2070 13,6 % zijn. Voor Oostenrijk zou het 14 % bedragen, voor Frankrijk 14,7 %, voor Finland 13,6 % en voor Portugal 13,7 %. Pensioenen betalen en mensen recht geven op rust is een maatschappelijke keuze. Dat is een investering die we kunnen en moeten doen.

Ik hoop dus dat ik op Vooruit kan rekenen om ervoor te zorgen dat wat

01.63 Reccino Van Lommel (VB): Il est clair, cependant, qu'une personne au sein du gouvernement fait obstruction à la réalisation des réformes nécessaires. Ce qui est très important dans le discours de Mme Depraetere, c'est que nous nous rapprochons de ces 1 500 euros pour les pensions, mais c'est principalement par le biais d'indexations. Ce montant n'a pas la même valeur aujourd'hui qu'au début de la législature. Le seuil minimum doit également être indexé.

Selon elle, l'indexation protège le pouvoir d'achat. De nombreux pensionnés devront payer un supplément lorsqu'ils recevront leur avertissement-extrait de rôle, car les barèmes ne sont pas indexés. Nous ne nions pas les crises, mais l'exécutif a eu trois ans pour mettre au point les mesures de l'accord de gouvernement. Dix mois ne suffiront pas à accomplir ce qui était prévu pour une période de quatre ans. Je n'attends pas grand-chose.

01.64 Sofie Merckx (PVDA-PTB): J'entends Mme Depraetere affirmer que le dossier des pensions doit avancer, bien que ce soit à la demande de l'Europe. *De Tijd* indique que l'Europe demande des économies de 1 % à 1,2 % du PIB sur les pensions. C'est scandaleux. Nous devons évidemment réformer les pensions, mais cette réforme doit surtout permettre aux travailleurs et aux travailleuses de prendre leur retraite à temps. Pour nombre d'entre eux, un départ à 67 ans est impossible.

En Belgique, nous consacrons aujourd'hui 11,4 % de notre PIB aux

er uit de bus komt aangaande de pensioenen een hervorming is die ervoor zal zorgen dat mensen dat recht op rust echt kunnen krijgen, met een degelijk pensioen, en dat u dus niet meegaat in het liberale verhaal.

01.65 Melissa Depraetere (Vooruit): Mijnheer Van Lommel, u zei dat er nog niet bijzonder veel gebeurd is. Ik daag u uit om het hoofdstuk uit het regeerakkoord over volksgezondheid erbij te nemen. Ik spreek voor onze eigen winkel. Kijk eens na wat daarvan gerealiseerd is. U zult versteld staan. Op vele fronten is er al meer gebeurd dan wat er in het regeerakkoord stond. U weet dat onze minister niet stilzit, zelfs niet tijdens de zomermaanden, dan is hij nog veel zaken aan het realiseren.

(...): (...)

01.66 Melissa Depraetere (Vooruit): Wat zegt u? Dat hij beter zou stilzitten? Hij heeft net de ereloonsupplementen aangepakt. Ik dacht dat de meesten van ons daar voorstander van waren. Ik daag u dus uit: neem het regeerakkoord erbij, maak de balans op van drie jaar en u zult zien dat er bijzonder veel gebeurd is.

Het verhaal van de pensioenen wordt hier altijd verkeerd voorgesteld. Het minimumpensioen bedraagt sinds januari 1.500 euro netto. Dankzij de vele indexeringen is dat versneld gegaan. Dat is logisch en wij zijn ook voor automatische indexeringen. Het is echter niet zo dat de regering hier wil stoppen omdat de 1.500 euro bereikt is. Het oorspronkelijk afgesproken groeipad wordt ook toegekend. Er is, bovenop de indexering, een investering van 2 miljard euro gekomen. Die zorgt ervoor dat het pensioen tegen eind 2024 300 euro meer zal bedragen dan in 2020. De indexeringen hebben daar natuurlijk toe bijgedragen, maar dat geldt zeker ook voor het groeipad. U hebt gelijk dat 1.500 euro vandaag niet hetzelfde is als een paar maanden of een paar jaar geleden. De indexering en het groeipad zijn echter volledig behouden, zoals eerder afgesproken. De belastingschijven zijn trouwens begin januari geïndexeerd, zoals dat elk jaar gebeurt.

Mevrouw Merckx, u weet heel goed dat besparen op de pensioenen geen programmapunt van ons is. Voor de zeer lage pensioenen zijn er net honderden euro bijgekomen, dat zegt genoeg. Voor Vooruit moet een pensioenhervorming ervoor zorgen dat mensen die 42 jaar gewerkt hebben met pensioen kunnen gaan. Het gaat dus niet om een vaste leeftijd maar om een loopbaan. Mijn vader is gestart op zijn zestiende en is net gestopt, op zijn zestigste. Dat had geen jaar langer meer moeten duren, want hij kon gewoon niet meer. Mijn moeder is op haar veertiende gestart. Dat kan vandaag niet meer. Voor sommige mensen heeft het geen zin om hen tot 67 jaar te laten werken. Dat is onrealistisch en dan moeten ze later misschien een beroep doen op een ziekte-uitkering. Er zijn ook best wel wat mensen die na 67 graag willen voortwerken, misschien niet altijd voltijds, maar dat moet zeker mogelijk zijn, op een voor hen gunstige manier. Dat is voor ons een

pensions. En 2070, ce taux devrait atteindre 13,6 %, une proportion inférieure à celle de nombreux autres pays. L'octroi de pensions décentes est un choix de société que je défends. J'espère donc pouvoir compter sur Vooruit pour ne pas adhérer au positionnement libéral.

01.65 Melissa Depraetere (Vooruit): M. Van Lommel prétend que peu a été fait. En lisant la section de l'accord de gouvernement consacrée à la santé, chacun peut constater les réalisations engrangées. Elles ont même été plus loin que ce que prévoit l'accord de gouvernement. Pendant l'été, notre ministre ne s'arrêtera pas de poursuivre ces réalisations.

01.66 Melissa Depraetere (Vooruit): La question des pensions est toujours présentée d'une façon erronée dans cet hémicycle. La pension minimale s'élève à 1 500 euros nets depuis janvier. Cette évolution s'est accélérée en raison des nombreuses indexations. C'est une bonne chose, mais cela ne signifie pas que le gouvernement s'arrête là. La trajectoire de croissance initiale est toujours suivie. L'investissement en plus de l'indexation permettra aux pensions d'augmenter d'environ 300 euros d'ici la fin de l'année prochaine. Les tranches d'imposition ont été indexées début janvier, comme chaque année.

Économiser sur les pensions ne figure pas dans notre programme. Les pensions les plus basses ont augmenté de quelques centaines d'euros. Nous voulons donner des droits à la pension à toutes celles et à tous ceux qui ont travaillé 42 ans, quel que soit leur âge. Pour certains, il n'est pas possible de travailler jusqu'à l'âge de 67 ans, pour d'autres si. Il y a aussi des personnes qui souhaitent continuer à travailler après l'âge de 67 ans et cela devrait être possible, d'une manière qui leur soit avantageuse.

belangrijk principe: meer mensen aan de slag die dat willen en kunnen. Mensen die op zijn, zouden wat ons betreft echter sneller met pensioen moeten kunnen gaan. De onderhandelingen daarover moeten natuurlijk nog worden gevoerd.

01.67 Josy Arens (Les Engagés): Madame la présidente, mesdames les ministres, chers collègues, en septembre 2020, après plus d'un an de crise institutionnelle et d'attente d'un gouvernement fédéral fort, le gouvernement De Croo prenait les rênes du pays en pleine crise du Covid-19, troisième crise majeure en moins de vingt ans pour la Belgique après la crise financière, économique et sociale de 2008 et la crise de la zone euro de 2012 et 2013. Le covid a généré la plus grave crise économique depuis la fin de la Deuxième Guerre mondiale, entraînant *de facto*, du fait de mesures économiques et sociales indispensables, la dégradation du déficit du solde de financement pour la maison Belgique, entité I et entité II: de -2 % du PIB en 2019 à -9 % du PIB en 2020.

Pour l'année 2021, du fait de la reprise économique et de l'accroissement du PIB, mécaniquement, le déficit de l'ensemble des pouvoirs publics diminuait et s'établissait autour de -5,6 %, avec pour répartition entre entité I (autorité fédérale et sécurité sociale) et entité II (Communautés, Régions et pouvoirs locaux) respectivement -4 % et -1,6 %.

Madame la présidente, je regarde le décompte du temps et je pensais disposer de 20 minutes.

La **présidente**: Les groupes de l'opposition disposent de 20 minutes et les groupes de la majorité et les groupes non reconnus disposent de 10 minutes.

01.68 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, notre groupe dispose donc de 20 minutes.

La **présidente**: Oui.

01.69 Josy Arens (Les Engagés): Madame la présidente, nous sommes dans un grand Parlement.

En 2022, les choses semblaient repartir dans le bon sens, puisqu'en effet, le déficit semblait se réduire légèrement, passant de 5,6 % à 5,3 %. Ce sont bien évidemment les chiffres de la Cour des comptes.

Mais voilà qu'arrive le budget initial 2023. Que devons-nous déplorer? Un accroissement soudain du déficit de l'ensemble des pouvoirs publics, passant de 5,3 % en 2022 à 5,9 % pour le budget initial 2023. Tout le monde le dit, la principale responsable de cette dégradation est l'entité I, puisque sa part passait de 3,4 % du PIB en 2022 à 4,1 %.

Ainsi, entre 2022 et 2023, le déficit de l'entité I devait passer, de l'aveu même du gouvernement, d'un déficit de 18,667 milliards d'euros à 23,739 milliards d'euros, soit un accroissement du déficit d'un peu plus de 5 milliards d'euros.

Début mars, en perspective des travaux budgétaires du gouvernement fédéral, le Comité de monitoring fédéral avait recalculé le déficit de la Belgique en suite de l'évolution des paramètres macro-économiques.

Des négociations doivent encore avoir lieu à ce sujet.

01.67 Josy Arens (Les Engagés): In september 2020 kwam de regering-De Croo in volle coronacrisis aan het roer in ons land. De noodzakelijke economische en sociale maatregelen die genomen werden, hebben een verhoging van het Belgische overheidstekort tot gevolg gehad; dat tekort is toen gestegen van 2 % naar 9 %. Dankzij het economische herstel en de stijging van het bbp is het totale overheidstekort in 2021 weer gezakt tot 5,6 % (4 % voor entiteit I en 1,6 % voor entiteit II).

01.69 Josy Arens (Les Engagés): In 2022 leek een en ander de goede richting uit te gaan. Het tekort liep lichtjes terug en daalde van 5,6 naar 5,3 %. In de initiële begroting voor 2023 bedraagt het tekort 5,9 %, wat voornamelijk te wijten is aan entiteit I, waar het tekort van 18 naar 23 miljard euro stijgt.

Na de herberekening van het Belgische tekort door het federale Monitoringcomité in maart lag dat tekort 6,2 miljard euro lager in vergelijking met de initiële begroting. Voor het federale niveau bedroeg de verbetering 3,2 miljard euro wegens een geringere inflatie en de daling van de energieprijzen. Dat neemt niet weg dat bij ongewijzigd beleid het Belgische tekort in 2028

Le déficit de l'ensemble des pouvoirs publics belges était ainsi inférieur, en 2023, de 6,2 milliards d'euros par rapport à ce qui était prévu dans le budget initial. Le déficit budgétaire devait s'établir de la sorte à 4,8 % du produit intérieur brut, soit 27,4 milliards d'euros au lieu des 5,9 % attendus.

Pour le niveau fédéral, l'amélioration par rapport aux prévisions se chiffre à 3,2 milliards d'euros, ou 0,6 % du PIB. Cette amélioration s'explique par une inflation moindre et des prix de l'énergie en baisse, ce qui entraîne effectivement une diminution des montants alloués au tarif social.

Mais y a-t-il matière à se réjouir pour autant? Absolument pas, puisque selon le comité de monitoring, toujours à politique inchangée, le déficit des Belges pourrait atteindre 41,6 milliards d'euros en 2028, soit 6,1 % du PIB.

Dans le cadre de son conclave, fin mars dernier, le gouvernement a bien évidemment acté cette embellie conjoncturelle. Nous ne pouvons pas l'en blâmer. Au-delà, le gouvernement a également décidé d'un effort complémentaire de 0,2 % du PIB, soit un ensemble de mesures estimé à 636 millions d'euros pour l'année 2023, montant finalement revu à la baisse puisqu'il s'élève à 574 millions d'euros en raison de l'actualisation de certaines corrections techniques, comme nous le dit la Cour des comptes dans son rapport.

Une partie des efforts décidés par le gouvernement devrait également s'appliquer à 2024 et au-delà. Le gouvernement a également décidé d'autres mesures, le tout devant atteindre pour 2024, selon la Cour des comptes, un total de 1,164 milliard d'euros. De la sorte, l'effort résiduel à devoir fournir par le gouvernement pour atteindre ses objectifs tels que retenus dans le programme de stabilité, à savoir 3 % du PIB, ne devrait plus être que de 1,2 milliard d'euros dans le cadre de ses travaux relatifs au budget initial 2024.

Si toutefois l'on regarde les faits en face, comme nous l'avons déjà souligné dans le cadre de l'élaboration du budget initial 2023, une série d'indicateurs structurels sont interpellants, voire carrément inquiétants. Lorsque l'on examine de plus près la situation budgétaire et financière de l'entité I, on remarque en effet que le dérapage des finances publiques ne serait rien s'il n'était que conjoncturel, mais, malheureusement, il est bien structurel.

S'il était conjoncturel, il serait facilement maîtrisé par le gouvernement. Il ne serait rien si le gouvernement nous annonçait dans la situation actuelle des réformes structurelles pour remettre nos finances publiques sur les rails. Mais, force est de constater qu'il n'en est rien. Or, à en croire les chiffres du comité de monitoring du Bureau fédéral du Plan, après une légère diminution du solde de financement SEC nominal attendue pour 2024, le déficit devrait ensuite repartir à la hausse et atteindre, à l'horizon 2028, un montant dépassant les 30 milliards d'euros. Je précise que les 30 milliards d'euros ne représentent pas le déficit cumulé mais le déficit annuel, ce qui est effrayant et interpellant. Ce solde devrait être égalé ou être proche du solde de financement SEC structurel. Cela signifie donc que plus le temps passe, plus réduire le solde de financement sera difficile et ne sera possible qu'avec des mesures structurelles, je le répète.

41,6 milliard euro zou kunnen bedragen, ofwel 6,1 % van het bbp.

Eind maart 2023 heeft de regering, in het kader van haar conclaaf, vastgesteld dat de economie weer aantrok. Ze heeft ook beslist een aanvullende inspanning te leveren ten belope van 0,2 % van het bbp: een maatregelenpakket dat voor het jaar 2023 naar raming 636 miljoen euro moest opleveren. Dat bedrag werd uiteindelijk naar beneden bijgesteld, naar 574 miljoen euro.

De maatregelen voor 2024 zouden in totaal 1,164 miljard euro moeten bedragen. De resterende inspanning die de regering moet leveren, zou zo nog slechts 1,2 miljard euro bedragen in het kader van haar werkzaamheden rond de initiële begroting voor 2024.

Een aantal indicatoren zijn echter zorgwekkend. De ontsporing van de financiën is immers structureel. Voor 2024 wordt een lichte daling van het nominale ESR-vorderingensaldo verwacht, maar daarna zou het jaarlijkse tekort opnieuw toenemen en tegen 2028 meer dan 30 miljard euro bedragen.

Dat saldo zou het structurele ESR-vorderingensaldo moeten benaderen. Hoe meer tijd er dus verstrijkt, hoe meer het vorderingensaldo door middel van structurele maatregelen verminderd zal moeten worden. Het valt te betwijfelen of Europa en de financiële markten begrip zullen blijven opbrengen voor ons gebrek aan begrotingsdiscipline!

In tegenstelling tot de regels die vóór de pandemie van kracht waren, houdt Europa niet langer vast aan de doelstelling van een structureel saldo in evenwicht als criterium voor de beoordeling van de overheidsfinanciën. De EU handelt echter wel het criterium van een nominaal tekort dat maximaal 3 % van het bbp mag bedragen.

L'Europe et les marchés financiers continueront-ils ainsi à suivre le manque de discipline budgétaire de notre pays et en particulier de l'entité I? Rien n'est moins sûr! Contrairement aux règles en vigueur avant la crise de la Covid-19, la nouvelle discipline budgétaire européenne ne retiendra plus l'objectif d'un solde structurel à l'équilibre comme critère d'appréciation des finances publiques. Elle maintient cependant le critère d'un déficit nominal maximal de 3 % du PIB.

L'autorisation accordée aux États de présenter un solde de financement négatif limité à 3 % du PIB ne pourra, toutefois, pas hypothéquer la soutenabilité à moyen ou long terme de leurs finances publiques, laquelle sera concrétisée par l'obligation de maintenir l'endettement à un taux inférieur ou égal à 60 % du PIB.

Les États qui ne respectent pas ces critères d'endettement devront proposer des mesures garantissant la diminution de leur taux d'endettement de manière spontanée satisfaisante après une période initiale de quatre ans. Par ailleurs, les États dont le taux d'endettement est élevé (Belgique, Espagne, France, Grèce, Italie et Portugal) devront s'engager à prendre les mesures nécessaires pour réduire de manière durable et progressive le ratio entre la dette publique et le PIB.

Cette période de quatre ans pourra être étendue à sept ans moyennant un accord préalable de la Commission européenne, pour autant que les États concernés s'engagent à mettre en œuvre des réformes structurelles et à procéder à des investissements qui améliorent la situation budgétaire. Les États membres bénéficiant de cette prolongation devront cependant fournir la majeure partie de leur effort budgétaire au cours des quatre premières années.

En outre, les États dont le déficit public est supérieur à 3 % du PIB devront réaliser un ajustement budgétaire minimal de 0,5 % du PIB par an aussi longtemps que leur déficit restera supérieur à ce pourcentage. Enfin, toute déviation par rapport à la trajectoire d'ajustement par un État fortement endetté conduira en principe à l'ouverture d'une procédure en déficit excessif.

Conclusion: si ces règles sont d'application, la Belgique sera singulièrement dans le viseur de la Commission européenne. Rappelons que dans son rapport sur le budget initial 2023, la Cour des comptes pointait en effet que la Commission constate enfin que parmi les pays fortement endettés – la Belgique, la France, la Grèce, le Portugal et l'Espagne –, la Belgique est le seul pays où le taux d'endettement continue à augmenter et où la croissance des dépenses courantes financées par les pouvoirs publics s'avère supérieure à la croissance potentielle.

Depuis l'avis de la Cour des comptes et nos travaux en commission, ces constats inquiétants ont été réitérés avec insistance par le Bureau fédéral du Plan et par la Banque nationale de Belgique. Ces nouvelles mises en garde n'ont pas infléchi la politique du gouvernement, elles ont uniquement donné lieu à des attaques contre la Banque nationale de Belgique et son gouverneur, qui a été accusé de faire de la politique et d'être sorti de son rôle. Comme le dit la chanson: "Il a dit la vérité, il doit être exécuté." C'est vraiment inquiétant.

À cela, il convient encore d'ajouter les prises de position de la Commission européenne par rapport aux conséquences sur le plan de re-

EU-lidstaten die daar niet aan voldoen, moeten voorstellen doen die ertoe leiden dat hun schuldgraad na vier jaar voldoende gedaald zal zijn. De EU-lidstaten met een zeer hoge schuldgraad moeten hun overheidsschuld/bbp-ratio op een duurzame manier doen dalen. Ze zullen die periode van vier jaar tot zeven jaar kunnen verlengen indien ze zich verbinden tot structurele hervormingen en investeringen die tot een verbetering van de begrotingssituatie leiden. Ze zullen de meest doortastende begrotingsinspanningen ook tijdens de eerste vier jaar moeten leveren.

Landen met een overheidstekort van meer dan 3 % van het bbp zullen een begrotingsaanpassing van 0,5 % van het bbp moeten doorvoeren zolang het tekort boven die grens van 3 % blijft. Elke afwijking zal leiden tot het instellen van een buitensporigtekortprocedure. België zou daar dus mee te maken krijgen.

Voor 2023 heeft het Rekenhof erop gewezen dat België het enige land is met een hoge schuldgraad waarvan de schuld nog toeneemt en waar de overheidsuitgaven sterker stijgen dan de potentiële groei. Het Planbureau en de NBB hebben dat bevestigd, maar de regering heeft haar beleid niet omgebogen. Het standpunt van de Europese Commissie over het Belgische herstelplan en het uitblijven van pensioenhervormingen is zeer resoluut.

Bovendien betreuren we de maatregelen die in het kader van de begrotingsaanpassing genomen werden. De onderbenutting van 100 miljoen euro in de gezondheidszorg wordt structureel vergroot, wat de kwaliteit van onze zorg verder zal doen afnemen.

De correctieve maatregelen zullen wetswijzigingen vergen. Gelet op de spanningen in de vivaldiregering zal een groot deel van die maatregelen echter nooit aangenomen worden.

lance et l'absence de réformes structurelles, en particulier dans le domaine des pensions. Et ces prises de position se matérialisent par une fermeté à laquelle nous n'avions plus assisté depuis longtemps. Au cœur de cette fermeté figure la soutenabilité budgétaire de ce que propose la Vivaldi en matière de pensions.

Mais au-delà de ces constats généraux et hautement inquiétants pour notre pays et l'entité I, le gouvernement fédéral a, dans le cadre de son ajustement, pris des mesures que nous ne pouvons que déplorer. On accroît davantage la sous-utilisation dans les soins de santé de 100 millions d'euros de manière structurelle pour 2023 et 2024. Comment, dès lors, ne pas comprendre que ce sera également entériné par la suite? Cela revient à diminuer la qualité de nos soins de santé à hauteur de 100 millions d'euros.

Comme d'habitude, on nous annonce des mesures, mais qui nécessiteront des modifications légales.

Mais qu'en sera-t-il? Au vu des tensions dans l'actuel gouvernement de la Vivaldi, nous pensons sérieusement qu'une bonne partie de ces mesures ne sera jamais adoptée, d'autant que nous avons l'impression que, pour le moment, le gouvernement est en affaires courantes, même si nous espérons, madame, messieurs les ministres, que ce n'est pas le cas. Quoi qu'il en soit, nous espérons que, dans les mois qui viennent, des mesures urgentes et structurelles seront prises.

Nous constatons une réforme de la taxe sur les ASBL, laquelle devrait rapporter 82 millions à l'État à partir de 2024. Si je traduis, on augmentera la pression fiscale sur les ASBL. Était-ce vraiment nécessaire de taxer celles-ci davantage? Je rappelle que, selon une étude de la Fondation Roi Baudouin de 2019, fin 2017, pas moins de 109 930 associations et fondations étaient actives dans notre pays. Outre leur importance sociétale, elles ont une valeur économique. En effet, 10 688 d'entre elles emploient du personnel. Ensemble, elles occupent 329 642 personnes. Il s'agit surtout d'associations actives dans le secteur social et dans le secteur de la santé. Veut-on encore faire des économies dans ces deux secteurs? C'est le signal qui est envoyé.

Bien sûr, il faut des recettes nouvelles. Pourtant, il serait possible de ramener des recettes à l'État via une meilleure lutte contre la fraude fiscale. Nous avons entendu le Bureau fédéral du Plan en commission des Finances. À cette occasion, il a été question de l'évitement fiscal suite au mécanisme d'ingénierie. Là aussi, madame la secrétaire d'État, il y a réellement moyen de trouver des recettes nouvelles. Mais il faut avoir le courage de s'attaquer à la question, avec une meilleure perception de la TVA ou encore la mise en application rapide de la taxe sur les multinationales ou les transnationales.

Qu'auraient permis tous les moyens générés par les quelques sources que je viens d'évoquer? Ils auraient permis de ramener notre pays sur le droit chemin de la bonne gestion budgétaire et financière. Ils auraient permis de ne pas saquer dans les soins de santé, d'assurer de manière pérenne et sans rogner les moyens dédiés à une revalorisation minimale des pensions, de revaloriser les moyens dédiés à la justice, de mieux financer notre sécurité, en particulier notre police, et de ne pas taxer nos ASBL.

Au rang des dépenses manquantes que nous pointerons, j'aurai une

Men zal de taks op de vzw's hervormen, waardoor die vanaf 2024 82 miljoen euro moet opbrengen. Was het verstandig om de vzw's zwaarder te belasten, in de wetenschap dat zij een economische waarde hebben en actief zijn in de sociale en de gezondheidssector?

Vanzelfsprekend moeten er nieuwe ontvangsten gevonden worden, met name via een betere bestrijding van de fiscale fraude. In dat kader was er sprake van belastingontwijking via fiscale spitstechnologie. In dat geval moet er echter ook werk gemaakt worden van een betere inning van de btw en moet de belastingheffing op multinationals snel toegepast worden.

Men had ons land weer op weg moeten helpen naar goed financieel beheer, waarbij er niet gesnoeid wordt in de middelen voor gezondheidszorg, de pensioenen verhoogd worden, de middelen voor de justitie gegarandeerd zijn, onze politie beter gefinancierd wordt en de vzw's niet belast worden.

Ik wil op de ontbrekende uitgaven voor de politie wijzen, waarvoor we amendementen ingediend hebben met betrekking tot een transversale versterking van de politie-uitgaven voor 34,8 miljoen euro, een structurele versterking van de federale gerechtelijke politie voor 42 miljoen euro, het NAVAP en tot slot de eindeloopbaanregeling voor de lokale politie.

Onze begrotingssituatie is dramatisch, met onvoldoende herfinanciering van de gezondheidszorg, de politie en justitie en een verre doelstelling van 2 % van het bbp voor defensie, ondanks de internationale context. Wanneer zal de meerderheid het structurele tekort onder controle krijgen? Wanneer zal ze de deelgebieden sensibiliseren? Wanneer zult u een pad uitstippelen voor een terugkeer naar een begroting in evenwicht? In de

attention particulière pour les dépenses de police pour lesquelles ma collègue Vanessa Matz a déposé des amendements. En effet, nos services de police connaissent un sous-financement structurel. Mais quand allons-nous enfin faire de la sécurité l'une des priorités de notre pays?

C'est pourquoi nous redéposerons ces amendements, pour aider Mme la ministre de l'Intérieur, avec l'espoir qu'ils seront approuvés par notre Assemblée. Le premier concerne le renforcement transversal des dépenses de police à hauteur de 34,8 millions d'euros; un autre concerne le refinancement structurel de la police judiciaire fédérale à hauteur de 42 millions d'euros; le troisième concerne la compensation du régime de fin de carrière pour le personnel de la police fédérale communément appelée la NAPAP et le dernier vise au financement du régime de fin de carrière de la police locale.

Bref, notre situation budgétaire devient – pardon – est dramatique, alors même que l'on constate que le refinancement de la santé reste insuffisant, que le financement de la police et de la justice l'est tout autant et que l'on ne se rapproche pas de l'objectif de 2 % du PIB pour l'effort de défense. Or, aujourd'hui, nous savons que la Défense, dans la situation que nous vivons, est importante, puisque le contexte international est particulièrement inquiétant, nous devons tous le reconnaître.

En conclusion de mon intervention, je terminerai par quelque questions.

Quand cette majorité va-t-elle prendre les choses en main et prendre des mesures sérieuses en vue de juguler le déficit structurel? Quand allez-vous vous réunir avec les gouvernements des entités fédérées afin de les sensibiliser à la chose? S'ils n'ont pas encore compris les enjeux qui sont derrière ces taux d'endettement vertigineux qui sont à nos portes, quand allez-vous dessiner une trajectoire sérieuse de retour à l'équilibre budgétaire de notre pays?

Je disais dans mon exposé concernant le budget 2023 que j'étais déjà ici dans les années 90, quand nous avions de grosses difficultés budgétaires. Je me rappelle de toutes les mesures qui avaient été mises en place à l'époque, des outils qui avaient été créés pour gérer plus efficacement cette dette publique. Aujourd'hui, je ne vois rien arriver dans ce sens. Donc, quelque part, ce que nous vivons est réellement inquiétant. Il sera en effet difficile d'imaginer un avenir serein pour nos compatriotes, pour les générations futures aussi, tant qu'une trajectoire budgétaire avec une ligne financière claire n'aura pas été préalablement définie.

Ce que nous voulons bien évidemment, c'est une réforme des pensions juste et correcte pour les citoyens. C'est aussi une ambitieuse réforme fiscale qui récompense ceux qui travaillent. Ce que nous voulons, ce sont des mesures qui augmentent le taux d'emploi et mettent fin aux pénuries de main d'œuvre. C'est assez extraordinaire d'avoir des pénuries de main d'œuvre dans notre pays! Pourtant, depuis le temps que nous portons ce message dans le cadre des exercices budgétaires successifs, nous ne voyons toujours rien venir. Mais qu'attend le gouvernement? Qu'attend la majorité? Continuerez-vous à vous mettre la tête dans le sable jusqu'aux élections de 2024, ce que je

jaren 90 hebben we doeltreffende instrumenten ingevoerd om de overheidsschuld te beheren. Vandaag zie ik niets in die zin. Dat is zorgwekkend.

We willen een rechtvaardige en correcte pensioenhervorming, een fiscale hervorming waarbij werknemers netto meer overhouden, een verhoging van de werkzaamheidsgraad en een leniging van het tekort aan arbeidskrachten.

21 juli nadert met rasse schreden. We zullen dag en nacht in het Parlement moeten zitten als we al die structurele maatregelen erdoor willen krijgen. We zijn een groot voorstander van de fiscale hervorming die de minister van Financiën voorstaat. Ik vind het jammer dat er binnen de meerderheid geen overeenstemming is over die belangrijke maatregelen voor het beheer van ons land en voor de toekomstige generaties.

crains très fort, ou entendez-vous prendre enfin des mesures structurales?

Certains disaient que nous avons encore du temps devant nous jusqu'au 21 juillet. Mais d'ici quelques jours, nous serons déjà le 1er juillet. Bonne chance! Nous devons siéger nuit et jour au Parlement si toutes ces mesures structurelles doivent encore voir le jour.

Je rappelle que nous soutenons très fortement la réforme fiscale prônée par le ministre des Finances Van Peteghem. Je suis vraiment triste de voir qu'il a autant de difficultés face à certains partis de la majorité, à concrétiser ces mesures importantes pour la gestion de notre pays pour le moment et aussi pour les générations futures.

Je vous remercie.

01.70 Melissa Depraetere (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, ik wil kort reageren omdat de heer Arens zei dat er bespaard wordt op de gezondheidszorg en dat daardoor de kwaliteit ervan daalt. Ik wil dat rechtzetten.

Mijnheer Arens, u spreekt over een onderbenutting van 100 miljoen die opgenomen is in deze begrotingscontrole. Dit komt doordat de spontane stijging van de medische consumptie lager blijkt te zijn dan eerder werd ingeschat. Het gaat om een onderbenutting. Ik meen dat dit een gangbare praktijk is bij een begrotingsopmaak en bij begrotingscontroles.

Wat u er niet bij zegt, is dat er alleen al in deze legislatuur 3 miljard euro extra wordt geïnvesteerd in het basisbudget voor Volksgezondheid. Dit bedrag wordt uiteraard ook geïndexeerd, maar er wordt nu 3 miljard extra geïnvesteerd. Het is een beetje eigenaardig dat u hier over een onderbenutting van 100 miljoen komt spreken terwijl er 3 miljard extra geïnvesteerd wordt in Volksgezondheid.

La **présidente**: M. Arens souhaite prendre la parole.

01.71 Josy Arens (Les Engagés): J'ai en effet parlé des ASBL, et ma collègue Fonck vous parlera de la sous-utilisation des 100 millions. Or ces ASBL qui sont taxées davantage pour 82 millions sont impliquées dans le secteur social et celui de la santé.

Ensuite, nous appartenons à cette catégorie de citoyens qui ne peuvent que regretter ce qui passe sur le terrain des soins de santé. Certaines choses ont certainement été accomplies. Cependant, quand je vois la situation dans les hôpitaux et ce que vivent nos infirmières et notre personnel soignant, je suis scandalisé par l'évolution de notre pays et j'espère que votre ministre – puisque chaque parti défend ses ministres – en est bien conscient et qu'il mettra tout en œuvre dans les semaines et les mois à venir pour changer cette situation. Je cède maintenant la parole à ma collègue, Mme Fonck.

01.72 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame Depraetere, je veux bien me lancer dans un débat sympathique sur les soins de santé à cette heure-ci, mais permettez-moi de vous rappeler quelques faits.

01.70 Melissa Depraetere (Vooruit): Il est inexact qu'on économise dans les soins de santé. La sous-utilisation de 100 millions d'euros dans ce contrôle budgétaire s'explique par le fait que l'augmentation spontanée de la consommation médicale a été inférieure à ce qu'on avait prévu. C'est d'ailleurs une pratique courante dans le cadre des contrôles budgétaires.

M. Arens omet toutefois de préciser qu'au cours de cette législature, nous investissons 3 milliards d'euros supplémentaires dans le budget de base de la santé publique.

01.71 Josy Arens (Les Engagés): De vzw's die meer belast zullen worden, zijn voor het grootste deel actief in de sociale sector en de zorgsector.

Ik ben geschokt over de situatie in de ziekenhuizen en die van onze verpleeg- en zorgkundigen. Ik hoop dat de minister de komende maanden alles in het werk zal stellen om dit aan te pakken.

01.72 Catherine Fonck (Les Engagés): Boven op de onderbenutting van 100 miljoen euro, beslist de meerderheid ook nog eens om dat budget terug te laten vloeien

Nous constatons en effet une sous-utilisation des 100 millions. En pratique, votre majorité choisit de remballer ce budget vers le Trésor, alors qu'il aurait évidemment pu servir à des politiques urgentes et cruciales – dont je peux vous dresser la liste – qui ne sont pas assumées.

Ensuite, c'est la énième fois que votre ministre nous maquille des économies qu'il a habilement rebaptisées "sous-utilisations". À chaque discussion budgétaire, c'est pareil et cela dure depuis le début de cette législature.

Par ailleurs, quand vous parlez de 3 milliards d'euros, puis-je en appeler quand même aux faits et à la réalité? Nous avons traversé une crise covid qui a absorbé l'essentiel du budget. L'accord du non-marchand? Il ne date pas de cette législature, puisqu'il a été conclu sous la précédente – tout comme l'accord de l'IFIC. Tout cela figurait déjà dans la trajectoire. Vous nous faites un micmac en présentant un budget que vous qualifiez de "génial pour la santé".

Voulez-vous que j'aille un cran plus loin? Pour 2024, vous avez prévu – censément en conformité avec la promesse exposée dans l'accord de gouvernement – de réduire une norme de croissance de 2,5 à 2 %. Or, en raison du vieillissement de la population, nous savons très bien que c'est largement insuffisant.

Et puis, permettez-moi de vous conseiller d'aller voir ce qui se passe sur le terrain. Le personnel soignant s'enfuit en nombre. La situation est catastrophique dans les hôpitaux. Et ce n'est pas beaucoup mieux au niveau du domicile. On a des pénuries qui ne font que s'aggraver alors que nous avons un nombre de visas suffisant. Pour ne prendre qu'un exemple, quand aura-t-on enfin un plan d'attractivité digne de ce nom pour les soignants, singulièrement pour les infirmiers? Si vous décidez de reporter cela à plus tard, éventuellement sous une prochaine législature, c'est la qualité des soins qui sera mise à mal pour les patients.

01.73 Melissa Depraetere (Vooruit): U moet zich niet zo kwaad maken, mevrouw Fonck. Ik ga trouwens op het terrein. De voorbije zes weken ben ik bij negen ziekenhuizen langsgegaan om in gesprek te gaan met het zorgpersoneel. Uiteraard zal het niet genoeg zijn. De uitdagingen in de zorg zijn gigantisch, dus het zal nooit genoeg zijn. U kunt echter niet ontkennen dat er gigantisch veel extra, boven op het basisbedrag, wordt geïnvesteerd. Dat kunt u toch niet ontkennen? Dat is het punt dat ik daarnet had gemaakt. Er wordt gesproken over een onderbenutting van 100 miljoen. Daar moet u wel bij zeggen dat er deze legislatuur voor 3 miljard euro wordt geïnvesteerd. Dat kunt u geen besparing noemen, dat is gewoon niet correct. Dat was gewoon het punt dat ik had gemaakt.

01.74 Catherine Fonck (Les Engagés): Je voudrais rajouter le coût des vaccins. Ils ne sont même pas prévus dans ce budget 2023. C'est toujours le grand silence dans la majorité: comme il n'y a pas d'accord, on va le renvoyer comme facture aux entités fédérées, alors que c'est

naar de Schatkist in plaats van het te injecteren in dringende beleidsdoelen die om financiering verlegen zitten. In deze regeerperiode is dat bovendien bij elke begrotingsopmaak gebeurd.

De coronacrisis heeft een groot deel van de vorige budgetten opgeslorpt. Het non-profitakkoord dateert van de vorige regeerperiode, net als het akkoord over het IFIC-model. Voor 2024 schuift u een verlaging van de groeinorm van 2,5 % naar 2 % naar voren, ook al weten we dat dat gezien de vergrijzing niet zal volstaan.

Tot slot zijn we getuige van een grote uitstroom van zorgpersoneel, wat een dramatische situatie in de ziekenhuizen teweegbrengt en een toestand in de thuiszorg die bijna even erg is.

De tekorten worden groter terwijl er een voldoende aantal visa is. Wanneer zal er eindelijk een plan worden gepresenteerd waarbij het beroep van zorgverlener en in het bijzonder van verpleegkundige aantrekkelijker wordt gemaakt? Hoe langer men daarmee wacht, hoe meer de kwaliteit van de zorg op de helling komt te staan.

01.73 Melissa Depraetere (Vooruit): Mme Fonck ne devrait pas s'énerver de la sorte. Au cours des six dernières semaines, je me suis rendue dans neuf hôpitaux pour m'entretenir avec le personnel soignant. Bien sûr que ce ne sera jamais assez compte tenu des défis gigantesques auxquels est confronté ce secteur. Mme Fonck ne peut cependant pas nier que les investissements supplémentaires par rapport au budget de base sont énormes; ils se chiffrent à 3 milliards d'euros au cours de cette législature. On ne peut dès lors pas faire état d'économies!

01.74 Catherine Fonck (Les Engagés): Er is zelfs niets voor de vaccins geregeld; er is geen bud-

une compétence fédérale. Un accord existe pourtant depuis des années à ce sujet et la preuve en est que le vaccin contre le covid a été largement payé par l'État fédéral.

C'est toujours, étape après étape, une manière de faire des vases communicants et de réutiliser du budget Santé. Sur vos trois milliards, une partie importante est affectée au vaccin et une autre à une série d'autres choses. Vous qui défendez toujours l'indexation totale, vous savez que, dans les soins de santé, pour la majorité des soignants, l'indexation est seulement partielle.

Des efforts sont réalisés dans le domaine de la Santé, certes, mais bien moindres comparés aux promesses que vous aviez faites et comparés aux besoins clairement identifiés par le Bureau du Plan et par le comité du vieillissement, tout comme par le terrain. Les manquements sont majeurs.

Je vous entendais tout à l'heure parler de la dernière décision prise au niveau des suppléments pour les IRM, un problème qui concerne d'ailleurs surtout la Flandre. Aujourd'hui, les patients, à cause de l'absence de décision prise par ce gouvernement, attendent six mois pour avoir un rendez-vous pour une résonance magnétique nucléaire. Cet examen est pourtant devenu incontournable, crucial en cas de cancer, de pathologies cérébrales et de beaucoup d'autres maladies. Six mois, c'est beaucoup plus que dans les autres pays. La situation s'est dégradée ces dernières années et nous avons un nombre d'IRM par habitant bien plus faible comparé aux pays limitrophes. C'est le résultat de votre politique de santé.

01.75 Melissa Depraetere (Vooruit): Mevrouw Fonck, ik vraag maar heel kort het woord, want wij kunnen heel lang over de gezondheidszorg discussiëren. Daarvoor is het hier de plaats niet. Ik vind gewoon dat u correcte informatie moet geven wat de cijfers betreft en dat hebt u niet gedaan, want er wordt 3 miljard euro geïnvesteerd. Er zijn heel veel uitdagingen en er zou nog heel veel extra kunnen worden geïnvesteerd – daar ben ik het absoluut mee eens –, maar het is niet correct dat dat niet gebeurt. U vroeg daarnaast ook wanneer er een aantrekkelijkheidsplan komt, maar u weet heel goed dat men bezig is met een toekomstagenda daaromtrent en dat iedereen daarbij wordt betrokken. Wat u zegt, klopt gewoon niet met de feiten. We kunnen de discussie altijd verderzetten in de commissie voor Gezondheid, maar men kan niet ontkennen dat er bij het budget 3 miljard euro is bijgekomen sinds het laatste jaar van de vorige legislatuur.

01.76 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame Depraetere, un peu d'honnêteté intellectuelle! Que représente l'inflation dans ces trois milliards? Je vous le demande très précisément. Répondez à la question et, puis, on pourra peut-être en parler.

Pour moi, cela peut durer longtemps. C'est vous qui avez amené le sujet, alors que nous avons fait une très brève intervention en la matière. Par ailleurs, on aurait pu intervenir à de nombreuses reprises dans les débats de cet après-midi.

Je ferai encore un petit point sur le manque de soignants, sur la pénurie majeure, sur l'hémorragie à laquelle on assiste. En ce qui concerne l'agenda du futur, qu'avez-vous décidé sous cette législature par rapport à la pénurie des infirmiers? Les remplacer par des pensionnés,

get voor in 2023. Er bestaat nogtans al jaren een overeenkomst; de coronavaccins werden trouwens grotendeels door de federale overheid betaald.

Men goochelt echter liever met de middelen en hergebruikt de budgetten van de gezondheidszorg. U verdedigt de volledige indexering, maar voor de meerderheid van de zorgverleners zal die slechts gedeeltelijk zijn.

Door het uitblijven van beslissingen van de regering moeten de patiënten maanden wachten op onderzoeken, bijvoorbeeld voor een nucleaire magnetische resonantiescan. Het aantal MRI-scans per hoofd van de bevolking ligt in België veel lager dan in onze buurlanden, en dat is ook het gevolg van uw gezondheidsbeleid.

01.75 Melissa Depraetere (Vooruit): L'information donnée par Mme Fonck n'est pas correcte: 3 milliards d'euros sont actuellement investis. En outre, elle sait très bien que l'on planche sur l'agenda du futur, et que tout le monde est impliqué dans ce travail.

01.76 Catherine Fonck (Les Engagés): Wat vertegenwoordigt de inflatie in die 3 miljard?

Welke beslissingen heeft de regering genomen om het tekort aan verpleegkundigen weg te werken? Men wil ze vervangen door gepensioneerden, werklozen en flexi-jobbers. Dat zijn de beslissingen van de vivaldicoalitie om de tekorten in de gezondheidszorg weg te werken!

des chômeurs et des flexi-jobs! Ce sont là les décisions prises par la majorité Vivaldi en réponse à la pénurie dans les soins de santé.

Madame la présidente, je ne savais pas que M. Laaouej avait la parole!

La réalité, c'est que cela n'a évidemment aucun impact positif.

La **présidente**: Chers collègues, je rappelle que nos règles prévoient des questions à l'adresse de l'orateur et non pas des échanges entre nous. Pouvons-nous clore le débat sur les soins de santé ou revenons-nous sur l'ajustement?

01.77 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Aangezien het hier kennelijk niet gaat over de aanpassing van de middelenbegroting, maar over de gezondheidszorg herinner ik er toch wel even aan dat de regering het Zorgpersoneelfonds jaarlijks stijft met 400 miljoen euro, extra budget uittrekt voor opleiding – er werden al 1.000 personen opgeleid in het kader van de campagne Kies Voor de Zorg en Project 600 – en extra middelen veil heeft voor innovatie in ziekenhuizen om het werk van zorgkundigen en verpleegkundigen te verlichten. Daarnaast heeft ze tijdelijke, maar niet minder belangrijke maatregelen genomen, zoals de inzet van studenten en gepensioneerde zorgverstrekkers omwille van meer handen aan het bed en de verlichting van de werklust. Zij heeft de zorgladder terecht grondig herzien, met aandacht voor meer taakdifferentiatie en betere doorstroming, waarbij de invoering van de basisverpleegkundigen de eerste stap is. Ze heeft ook de maximumfactuur versterkt; het verbod op de toepassing van de derde-betalersregeling afgeschaft, 50 miljoen extra ingezet voor een betere toegang tot mondzorg en tandheelkundige zorg en dan heb ik het nog niet over de ongeziene investeringen in mentaal welzijn. Zo kan ik nog een halfuur doorgaan.

Dus ja, het mag gezegd worden dat er heel wat inspanningen in de gezondheidszorg zijn geleverd. Die inspanningen zullen worden voortgezet, als u de aanpassing van de middelenbegroting goed bekeken hebt.

01.78 Catherine Fonck (Les Engagés): Je vais résumer mon propos, premièrement en disant que vous pouvez faire l'addition des chiffres que vous venez d'évoquer, cela ne donne pas trois milliards d'euros. Deuxièmement, les mesures les plus importantes que vous avez énoncées ont été prises sous la législature précédente. Je vous laisse régler vos popotes entre les différentes législatures.

01.77 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Un montant de 400 millions d'euros est dégagé chaque année pour le Fonds blouses blanches et des budgets supplémentaires ont été prévus pour la formation du personnel, l'innovation dans les hôpitaux et l'allègement du travail du personnel soignant et infirmier. Il peut temporairement être fait appel à des étudiants et à des prestataires de soins retraités pour garantir davantage de personnel au chevet des patients et alléger la charge de travail.

L'échelle de soins fera l'objet d'une profonde réforme, avec une plus grande différenciation des tâches et davantage de possibilités d'accès aux échelons supérieurs. L'instauration du statut d'assistant en soins infirmiers constitue une première étape dans ce sens.

Le maximum à facturer sera renforcé, l'interdiction d'appliquer le régime du tiers payant a été supprimée, un montant supplémentaire de 50 millions d'euros est consacré à l'amélioration de l'accès aux soins dentaires et des investissements sans précédent ont été réalisés dans le domaine du bien-être mental. De nombreux efforts ont donc déjà été fournis et d'autres initiatives suivront.

01.78 Catherine Fonck (Les Engagés): Als men alle bedragen bij elkaar optelt met betrekking tot alles wat u net hebt gezegd, dan komt men niet aan 3 miljard. Voorts werden er tijdens de vorige legislatuur al principiële beslissingen genomen.

Troisièmement, soyons sérieux! Voyez-vous qu'aujourd'hui, sur le terrain, il y a une pénurie de soignants à ce point catastrophique que certains services et unités entiers d'hôpitaux sont fermés? Que la réalité qui nous attend au 1er juillet est, elle aussi, catastrophique?

Vous confirmez qu'on a effectivement décidé, en guise de plan B, d'engager des étudiants, et j'y ajouterai des chômeurs, des pensionnés et des flexi-jobs. Effectivement, cela permet de passer le cap de quelques semaines un peu plus compliquées pendant les congés, mais à quel prix? À quel prix? Avec une remodelisation complète des unités d'hospitalisation.

Enfin, l'ajustement budgétaire ici, quels sont ses effets? Dans un ajustement, effectivement, vous faites le choix de renvoyer 100 millions d'euros vers le Trésor plutôt que de l'investir dans des besoins majeurs au niveau des soins de santé. C'est la énième fois, et c'est votre choix. Vous avez, certes, un budget qui a augmenté avec l'inflation et, forcément, cela permet de donner un montant important mais, à côté de cela, vous avez aussi fait le choix d'économies, de vases communicants et de non-renfort par rapport à des politiques pourtant cruciales!

Het tekort is dermate rampzalig dat er volledige diensten en eenheden in de ziekenhuizen moeten worden gesloten. Met de studenten, de gepensioneerden, de werklozen en de flexi-jobbers kunnen de meer ingewikkelde weken tijdens vakantieperiodes inderdaad worden ingevuld, maar in dat geval moeten de ziekenhuiseenheden op een volledig andere leest worden geschoeid.

In de begrotingsaanpassing wordt ervoor gekozen om 100 miljoen euro naar de Schatkist te laten vloeien in plaats van te investeren in de dringende noden op het stuk van de gezondheidszorg. Eens te meer kiest men voor besparingen, voor een beleid van communicerende vaten, ten nadele van essentiële beleidsmaatregelen.

La **présidente**: Merci chère collègue. Je propose de poursuivre en donnant la parole à M. De Smet sur l'ajustement budgétaire qui nous intéresse aujourd'hui et qui est le point à l'ordre du jour.

01.79 François De Smet (DéFI): Madame la présidente, mesdames les secrétaires d'État, je ne serai pas très long. Que vous dire, franchement, sur cet ajustement, si ce n'est qu'il est à l'image de cette coalition, c'est-à-dire sans espoir, sans espoir réel pour l'avenir? Et croyez bien que je dis cela avec une compassion presque chrétienne.

Le problème est qu'il est toujours compliqué de taper sur un budget ou un ajustement de la Vivaldi lorsqu'on est un parti d'opposition situé au centre, parce que nous ne voulons pas faire le jeu des extrêmes. Et en même temps, chers collègues de la majorité, vous n'aidez pas!

Bien sûr, tout n'est pas de votre faute. Si vous n'arrivez pas à produire de grandes réformes importantes, c'est notamment parce que le poids des extrêmes dans ce Parlement force un nombre de plus en plus grand de partis à s'allier, ce qui empêche des choix clairs et orientés en termes de réformes. Cela crée un cercle vicieux.

Je ne vois pas très bien comment nous allons nous en sortir, sauf si vous parvenez à produire, dans les trois semaines, au moins une réforme fiscale et une réforme des pensions qui soient réellement réussies. Je le souhaite très sincèrement, parce que nous avons besoin de briser ce cercle vicieux que nous avons vu tout l'après-midi – et je pense notamment à l'intervention parfois laborieuse de notre collègue de l'Open Vld, entrecoupée de ricanements des extrêmes...

01.80 Ahmed Laaouej (PS): (...)

01.81 François De Smet (DéFI): Monsieur Laaouej, c'est malheureusement exemplatif du problème que nous avons. C'est exemplatif du fait que plus un grand nombre de partis démocratiques doivent s'allier,

01.79 François De Smet (DéFI): De begrotingsaanpassing vormt een afspiegeling van deze coalitie; men bouwt geen hoop in voor de toekomst. Het is moeilijk om uit te halen naar de meerderheid, vooral voor een centrumpartij, aangezien we niet in extremen willen vervallen, maar de meerderheidspartijen helpen niet bepaald. Die extremen wegen in dit Parlement zwaar door, waardoor er uiteraard steeds heterogeneres allianties gesloten worden, wat verhindert dat er op het stuk van de hervormingen duidelijke en heldere keuzes gemaakt worden. Ik zie niet goed in hoe men dat zal oplossen, tenzij men op drie weken tijd een overtuigende belasting- of pensioenhervorming kan realiseren.

01.81 François De Smet (DéFI): We dachten dat de belastingher-

plus il est compliqué de résister à la pression des extrêmes.

Vous devez donc réussir ces réformes pour enrayer cette mécanique, absolument. Vous devez réussir, par exemple, la réforme fiscale. On pensait cette réforme pratiquement aboutie. J'ai lu un titre de presse disant: "La Vivaldi proche d'un accord sur le nucléaire, mais loin de sa réforme fiscale." On a la sortie du ministre de l'Économie, qui promettait un gain généreux et substantiel de 58 euros net par mois, ce qui paraît quand même assez ridicule au regard des besoins, de l'inflation et du coût de l'énergie.

On ne parle donc plus de blocage, mais bel et bien d'illusion. On espère une réforme pour le 20 juillet. Dont acte. Je pense que tout le monde est d'accord sur ces objectifs; personne n'est d'accord sur la manière de les financer.

La réforme des pensions: est-il vraiment nécessaire d'y revenir? Nous vous interrogeons souvent ici au Parlement sur la manière d'y aboutir. Nous voyons des règlements de comptes par presse interposée. La ministre des Pensions vient dans la presse à chaque fois qu'elle a une proposition qui bloque au gouvernement. Je suis quand même inquiet.

Nous avons déjà parlé à plusieurs reprises cet après-midi du blocage enregistré par la Commission européenne. Je veux bien qu'on traite de technocrate la fonctionnaire qui nous écrit et nous rencontre pour nous témoigner son inquiétude. Il n'empêche que la possibilité de voir nous échapper un montant de 974 millions d'euros est réelle. Je ne me contente pas de me dire, comme le rappelle un article de presse que je viens de voir passer, "qu'on va peut-être perdre seulement 300 millions". Je parle évidemment de ce que coûtera l'emprunt nécessaire que nous prenons maintenant pour préfinancer notre propre plan de relance au niveau fédéral.

Pourtant, il y a urgence. Entre 2023 et 2028, les dépenses en matière de pension passeront de 63 à 80 milliards d'euros, soit une augmentation de 16 milliards. Cela correspond d'ailleurs à la moitié de l'effort budgétaire nécessaire pour limiter le déficit à 3 % du PIB d'ici à 2030.

Sur le nucléaire, nous verrons s'il y a un accord confirmé dans les prochains jours. J'ai aussi une petite inquiétude. J'avais déjà interrogé la ministre en commission. En effet, la moitié des 100 millions d'euros prévus pour la recherche, non pas pour les réacteurs prolongés mais pour les nouveaux petits réacteurs modulaires qui devront faire partie d'un mix énergétique avec le renouvelable, sera techniquement détournée pour le programme spatial en vue d'avoir un prochain astronaute européen. Je suis le premier ravi à l'idée qu'un Wallon puisse être le prochain astronaute européen, mais je ne suis pas convaincu par les explications qui essayent de justifier les raisons pour lesquelles cela doit handicaper et freiner le développement des SMR.

Je n'ai pas voulu intervenir tout à l'heure sur la fraude fiscale. Je m'attendais à ce que notre collègue Laaouej soit beaucoup plus énervé que cela sur les progrès du gouvernement en la matière. Je le connais un peu. Effectivement, il y a pas mal de marge. Quand on voit les intentions préalables du gouvernement et quand on voit réellement ce qu'il arrive à faire, quand on voit que la Cour des comptes a précisé que l'engagement de 73 inspecteurs fiscaux supplémentaires n'a pas été approuvé par le Conseil des ministres, que le troisième plan d'action et

vorming afgerond was en de minister van Economie heeft een ontzagwekkende winst van 58 euro netto per maand in het vooruitzicht gesteld. Iedereen leek het eens over de doelstellingen, maar niemand over de manier waarop die gefinancierd zouden worden. Met betrekking tot de pensioenen zijn we vooral getuige van afrekeningen via de pers.

De blokkering van de Europese Commissie baart me zorgen. De mogelijkheid dat we 974 miljoen euro aan onze neus voorbij zien gaan is reëel, de lening om ons eigen relanceplan te prefinancieren kost handenvol geld. De situatie is nochtans dringend. Tussen 2023 en 2028 zullen de pensioenuitgaven van 63 tot 80 miljard stijgen, d.i. de helft van de begrotingsinspanning die geleverd moet worden om het tekort tot 3 % van het bbp terug te dringen tegen 2030.

We zullen zien of het akkoord over de kerncentrales inderdaad beklonken is. De helft van de 100 miljoen euro die uitgetrokken werd voor onderzoek naar nieuwe kleine modulaire reactoren (SMR's) die toegevoegd zullen worden aan de energiemix, zal aangewend worden voor het ruimtevaartprogramma teneinde een volgende Europese astronaut te kunnen leveren. Ik ben er niet van overtuigd dat dat een gegronde reden is om de ontwikkeling van de SMR's af te remmen.

Men kan zich afvragen of de strijd tegen de fiscale fraude de prioriteit van alle regeringspartijen is wanneer men ziet hoe groot de kloof tussen de oorspronkelijke beleidsintenties en de resultaten is, dat de ministerraad de aanwerving van 73 extra belastinginspecteurs geweigerd heeft en dat het derde fraudebestrijdingsplan nog niet aan de regering voorgelegd werd. De vrees bestaat dat de vivaldicoalitie niet in haar opzet zal slagen om tegen het einde van regeerperiode 1 miljard euro extra binnen te halen

de lutte contre la fraude n'a pas encore non plus été soumis à l'approbation du gouvernement, on est en droit de se demander si la lutte contre la fraude fiscale est vraiment la volonté de tous les partenaires de cette coalition. La Vivaldi avait, pour rappel, promis de récolter un milliard d'euros supplémentaire d'ici la fin de la mandature, depuis son entrée en fonction. On peut nourrir des doutes quant au fait qu'elle parvienne à remplir cet objectif.

Pour ce qui est du déficit et de la dette, nous savons tous que la situation est catastrophique. Le déficit grimpe à 20 milliards d'euros en 2023. À politique inchangée, les charges d'intérêts passeront de 8,6 milliards en 2024 à 15,9 milliards d'euros en 2028, soit une augmentation comprise entre 1,2 et 1,7 milliard d'euros.

Le Bureau fédéral du Plan a estimé que pour satisfaire dans un délai de sept ans à l'objectif de soutenabilité à long terme de la dette publique et maintenir par la suite durablement le solde de financement en dessous de 3 % du PIB, des efforts équivalents à 5 % du PIB seront nécessaires d'ici à 2030.

L'on pourrait se poser la question de savoir comment la Vivaldi compte faire pour améliorer son solde structurel. Pour moi la réponse est simple: elle n'y arrivera pas. Vous n'avez plus la possibilité d'y arriver. Il est déjà trop tard.

Comme l'a précisé le ministre des Finances lui-même, le 12 mai, la Belgique n'évitera sans doute pas une procédure de déficit excessif en 2024. La Vivaldi, même si elle a des circonstances atténuantes, a laissé filé le déficit et renvoie la balle au prochain gouvernement. La seule vraie question est de savoir comment celui-ci aura le courage politique de prendre des mesures afin d'assainir et d'améliorer correctement les finances publiques.

Vous l'aurez compris, je ne vous en veux pas tout à fait car vous n'êtes pas dans la configuration politique à même d'engendrer des réformes facilement mais il y a de quoi être inquiet pour l'avenir des finances publiques de notre pays et cet ajustement n'est absolument pas rassurant. C'est la raison pour laquelle nous ne le voterons pas.

01.82 Staatssecretaris Alexia Bertrand: Mevrouw de voorzitter, beste collega's, er zijn zeer veel vragen gesteld, zeer veel goeie vragen over zeer veel thema's, er waren heftige discussies over onderhavige begrotingscontrole en ook al gaat het niet om de opmaak van de begroting maar om de controle ervan, ik zal het debat toch even kaderen.

En réalité, je n'avais pas prévu de le faire, mais je vais vous raconter une histoire, puisque l'heure du coucher approche. Ce que je vais vous raconter n'est malheureusement pas tout à fait un conte de fées, mais plutôt une *wake up story*: c'est l'histoire du budget, qui est aussi un peu devenue la mienne depuis que je suis entrée en fonction. Elle me semble importante à comprendre, parce qu'elle permet de cadrer le débat. Vous avez tous parlé des réformes. C'est extrêmement important, car cela montre à quel point vous avez compris les défis budgétaires qui nous attendent.

Je vais vous relater l'histoire du budget initial, avant de vous parler de

dankzij de strijd tegen de fiscale fraude.

Het tekort loopt in 2023 op tot 20 miljard, waardoor de interestlasten stijgen van 8,6 miljard in 2024 tot 15,9 miljard in 2028. Het Planbureau stelt dat er tegen 2030 een inspanning van 5 % van het bbp zal moeten worden geleverd als men ervoor wil zorgen dat de overheids-schuld op lange termijn houdbaar blijft en het financieringssaldo onder de 3 % wordt gehouden. De vivaldicoalitie zal er niet in slagen om het structurele saldo te verbeteren en België dreigt in 2024 met een procedure wegens een buitensporig tekort te worden geconfronteerd. Zal de volgende regering de politieke moed hebben om de overheidsfinanciën te saneren?

De politieke constellatie maakt het er niet makkelijker op om hervormingen door te voeren, maar we moeten ons zorgen maken over de toekomstige financiële situatie van ons land. Deze begrotingsaanpassing is niet geruststellend en daarom zullen we ze niet goedkeuren.

01.82 Alexia Bertrand, secrétaire d'État: De nombreuses questions ont été posées au sujet de ce contrôle budgétaire. Tout d'abord, je voudrais souligner qu'il s'agit aujourd'hui d'un contrôle budgétaire et non de la confection d'un budget.

Ik zal aanvangen met het heel eenvoudige verhaal van de initiële begroting. Onze ontvangsten bedragen 160 miljard euro, waarvan de federale regering onmiddellijk 135 miljard euro moet herverdelen: 48 miljard euro voor de sociale zekerheid, iets meer dan 77 miljard euro voor de deelgebieden, iets meer dan 8 miljard euro voor de Europese Unie en meer dan 1 miljard

l'ajustement budgétaire. Elle est très simple. Si vous êtes attentifs pendant quelques minutes, vous allez suivre ces quelques chiffres et comprendre tout de suite. Nos recettes fiscales et non fiscales pour le budget initial s'élèvent à 160 milliards d'euros. C'est un montant significatif; ce n'est pas rien. Or, de ce montant, le gouvernement fédéral doit immédiatement redistribuer 135 milliards d'euros. Où va cet argent? Il est destiné à des fins diverses: 48 milliards d'euros à la sécurité sociale, un peu plus de 77 milliards d'euros aux entités fédérées – Régions et Communautés, un peu plus de 8 milliards d'euros à l'Union européenne – oui, un peu plus de 8 milliards, monsieur Vermeersch –, et puis un peu plus de 1 milliard à des fins diverses.

Je ne sais pas si vous avez suivi et fait le calcul, mais qu'est-ce que cela signifie concrètement? Cela veut dire qu'il ne reste environ que 25 milliards d'euros pour notre politique fédérale, une fois que ces redistributions, dotations et transferts ont été opérés. Sur ces 25 milliards d'euros – certains le savent, puisque nous avons encore eu des questions à ce sujet ce matin –, il faut consacrer immédiatement 8,6 milliards d'euros aux charges d'intérêts sur notre dette publique. Ce montant passera à 10 milliards d'euros l'année prochaine – comme vous l'avez rappelé ce matin, monsieur Vermeersch. Cela signifie donc que, sur les 160 milliards d'euros que le gouvernement perçoit – les recettes sont significatives –, il en conserve 16 pour financer les dépenses fédérales, c'est-à-dire 36 milliards d'euros.

Je vous parle des dépenses primaires, des fonctions-clés de l'État fédéral, de la Justice, de la police, de la Défense, des coûts de l'Asile et la Migration, de la Politique scientifique, du paiement de tous nos fonctionnaires fédéraux.

Quelle est la conclusion? Ce n'est pas que le gouvernement jette l'argent par les fenêtres et par les portes. Ce n'est pas que le gouvernement n'est pas capable de faire un budget fédéral. C'est que le défi – je pense que vous l'avez compris – est structurel. Il nécessite des réformes. C'est pourquoi on parle tant de ces réformes en pension, en fiscalité. Et vous savez que le gouvernement va se pencher ce week-end sur la réforme fiscale et y travailler. C'est cela qui permettra d'acroître le fossé entre travail et non-travail. Et vous savez que chaque personne que l'on remet à l'emploi rapporte 28 000 euros au budget fédéral. Donc, la première conclusion de cette histoire, c'est que les réformes sont indispensables car, quand vous regardez les chiffres, c'est arithmétique. Vous ne savez pas le solutionner en un claquement de doigts. On ne sait pas le solutionner en une année. C'est quelque chose qui doit se faire par des réformes portant sur le moyen terme.

La deuxième conclusion est tout aussi importante. Quand vous entendez ces chiffres et vous les comprenez, l'ajustement budgétaire qu'on a fait et qu'on a réalisé au mois de mars – cela remonte déjà au mois de mars –, c'est un tour de force, chers collègues. C'est un tour de force! J'entends certains dire que ce n'est pas assez. On va en parler.

Ik ga het u uitleggen, maar het is wel een krachttroer, namelijk 1,8 miljard euro. Dit zijn de cijfers. We beginnen met een heel groot tekort om de primaire uitgaven te financieren voor wat de corebusiness is voor onze federale Staat. Wat hebben wij gedaan bij de begrotingscontrole? Wat was de doelstelling? De doelstelling was om de begroting op het juiste pad te zetten, door een belangrijke extra inspanning te leveren, een inspanning waarvan iedereen in maart nog zei dat ze onmogelijk

euro voor diverse doeleinden.

Er blijft iets minder dan 25 miljard euro over voor het federale beleid, waarvan 8,6 miljard euro voor de rentelasten op onze staatsschuld – die in 2024 tot 10 miljard euro zullen oplopen. Van de 160 miljard aan ontvangsten, blijven er uiteindelijk slechts 16 over voor de federale uitgaven (die 36 miljard bedragen). Het betreft justitie, politie, defensie, de kosten van asiel en migratie, het wetenschapsbeleid en de uitbetaling van al onze federale ambtenaren.

Ten eerste kunnen we besluiten dat de regering niet zomaar geld rondstrooit. We staan voor een structurele uitdaging, die hervormingen vereist. We moeten de kloof tussen werken en niet werken groter maken. Elke persoon die opnieuw tewerkgesteld wordt, levert de federale begroting 28.000 euro op. Die hervormingen worden echter niet met een vingerknip uitgevoerd, maar op middellange termijn. De tweede conclusie die we kunnen trekken is dat de begrotingsaanpassing een huzarenstuk is.

L'enjeu est énorme: 1,8 milliard d'euros. L'objectif du contrôle budgétaire était de mettre le budget sur la bonne voie en fournissant un effort considérable, ce que tout le monde disait impossible il y a encore quelques mois, le montant

was. Ik nodig u uit om de pers van toen terug te lezen. Het ging onmogelijk zijn, het bedrag was veel te ambitieus. Weet u dat nog? Toch is er een akkoord gekomen, met een duidelijke ambitie, vooruitlopend op de inspanningen uit het Stabiliteitsprogramma. Van dat akkoord heeft de heer Moesen gezegd – collega Beke heeft er nog aan gerefereerd – dat het een ernstige oefening is.

Wat hebben wij gedaan? Wij hebben ons geëngageerd om een bijkomende inspanning van respectievelijk 0,2 %, 0,8 % en 0,8 % van het bbp te doen in de periode van 2024 tot 2026, met het oog op het terugdringen van het nominaal tekort tot onder de 3 %, conform de richtsnoeren van de Europese Commissie. Ik heb van sommigen gehoord dat wij de adviezen of scenario's van de Hoge Raad van Financiën niet gevolgd zouden hebben, maar we komen wel uit op hetzelfde resultaat. Er waren verschillende scenario's van de Hoge Raad van Financiën, drie, dat klopt. Het is en blijft wel een advies. We hebben voor een ander scenario gekozen, ook omdat we rekening moeten houden met de trajecten die de gemeenschappen en gewesten voor zichzelf hebben uitgestippeld. Het is een gezamenlijke oefening van alle entiteiten, maar het komt op hetzelfde resultaat neer: tegen 2026 onder de 3 % geraken. In tegenstelling tot wat sommigen hier deze namiddag hebben beweerd, zijn er wel inspanningen geleverd om het tekort terug te dringen.

De regering zal deze legislatuur een inspanning leveren van 11 miljard euro. Dat is niet niks. Ik heb dat in de commissie vanmorgen ook gezegd en wie aanwezig was, kent volgens mij de cijfers al uit het hoofd. Voor diegenen die er niet waren, geef ik een korte samenvatting. De inspanning verloopt in verschillende fasen doorheen de legislatuur. Ik zal ze kort toelichten.

In het regeerakkoord werd vastgelegd dat in de periode 2021-2024 jaarlijks een vaste budgettaire inspanning van 0,2 % van het bbp zal worden geleverd. Dat betekent dat de vaste inspanning op het einde van de periode zal oplopen tot 0,8 % van het bbp. Dit komt neer op circa 4 miljard euro.

Daarnaast voorziet het regeerakkoord een extra jaarlijkse variabele inspanning die afhankelijk is van de economische groei en het economische herstel. Bij de opmaak van de initiële begroting voor 2022 werd tot een bijkomende variabele inspanning van 0,3 % beslist, goed voor circa 2 miljard euro. Bij de opmaak van de begroting voor 2023 werd dit aangevuld met een bijkomende variabele inspanning van 0,27 % voor de jaren 2023 en 2024 samen, alles samen goed voor circa 1,6 miljard euro. In maart werd bij de begrotingscontrole voor 2023 tot een totale bijkomende netto-inspanning beslist van respectievelijk 0,1 % voor 2023 en 0,2 % voor 2024, ofwel 0,3 % of 1,8 miljard op kruissnelheid in 2024.

Als u goed hebt gevolgd, hebt u gemerkt dat we nog 1,2 miljard euro missen. Dat klopt, want de regering heeft zich in april bij de goedkeuring van het Stabiliteitsprogramma geëngageerd om bij de begrotingsopmaak voor 2024 nog eens een inspanning van 1,2 miljard te leveren. De totale inspanning voor 2024, rekening houdend met de beslissingen van het regeerakkoord en de beslissingen van de afgelopen jaren, zal dus 4,9 miljard euro of circa 0,8 % van het bbp bedragen. Zo komen we aan het einde van de legislatuur aan maar liefst 11 miljard euro. Deze regering neemt dus haar verantwoordelijkheid op.

étant jugé trop ambitieux. Pourtant, un accord qui préfigure les efforts du programme de stabilité a été trouvé. Nous nous sommes engagés à un effort supplémentaire de 0,2 %, 0,8 % et 0,8 % du PIB respectivement de 2024 à 2026 en vue de ramener le déficit nominal sous la barre des 3 %. Nous avons effectivement choisi un scénario différent de celui du Conseil supérieur des Finances, mais nous arrivons au même résultat. En effet, nous devons également prendre en compte les trajectoires des communautés et des régions. Collectivement, nous devons passer sous la barre des 3 % d'ici 2026.

Des efforts ont incontestablement été fournis pour réduire le déficit. Un effort de 11 milliards d'euros aura été fourni au cours de cette législature. Cet effort est fourni en plusieurs phases.

L'accord de gouvernement prévoit qu'un effort constant de 0,2 % du PIB sera consenti chaque année pendant la période 2021-2024. Cela représente un total de 4 milliards d'euros. À cela s'ajoute un effort annuel variable, en fonction de la croissance économique.

Après avoir décidé d'un effort variable supplémentaire de 0,3 % lors de la confection du budget initial de 2022, cet effort a été complété, lors de l'élaboration du budget de 2023, par un effort supplémentaire de 0,27 % pour l'ensemble des années 2023 et 2024. Lors du contrôle budgétaire de mars 2023, il a respectivement été décidé d'un effort supplémentaire de 0,1 % pour 2023 et de 0,2 % pour 2024. Lors de l'approbation du programme de stabilité, le gouvernement s'est engagé à fournir un effort additionnel de 1,2 milliard d'euros lors de la confection du budget de 2024. L'effort total pour 2024 sera donc de 4,9 milliards d'euros ou 0,8 % du PIB. Nous arriverons ainsi à 11 milliards d'euros d'ici la fin de la législature.

Ik wil ook graag iets toelichten. Ik meen dat er soms verwarring is tussen inspanning en verbetering. Ik wil verduidelijken dat een inspanning niet gelijkstaat aan een verbetering. Het vorderingssaldo verslechtert immers bij ongewijzigd beleid. Die verslechtering is te wijten aan onder andere de stijgende interestlasten, maar ook aan de sterke stijging van de uitgaven in de sociale zekerheid, bijvoorbeeld voor de pensioenen. U kent het cijfer ondertussen. Tussen 2020 en 2028 stijgen de uitgaven voor de pensioenen van 30 miljard naar 50 miljard euro.

Als de heer Vermeersch dan zegt dat het structureel saldo niet verbetert...

01.83 Wouter Vermeersch (VB): (...)

01.84 Staatssecretaris **Alexia Bertrand**: U hebt dat vandaag gezegd, mijnheer Vermeersch. Maar, wacht, daar is een uitleg voor. U zei dat het structureel saldo niet verbetert. U moet natuurlijk wel rekening houden met het feit dat er een natuurlijke verslechtering is, een automatische verslechtering in de sociale zekerheid.

Dit neemt niet weg dat wij een inspanning doen. Dat is het punt. Wij doen een inspanning. Zoals ik vanochtend reeds heb aangegeven in de commissie neemt entiteit II niet de grootste inspanning voor haar rekening. Collega's, zoals u kunt lezen in tabel 5, opgenomen in het Stabiliteitsprogramma, wordt in het uitgetekende traject voor de jaren 2022-2026 een verbetering van het structureel saldo voor de gezamenlijke overheid nagestreefd van 1,4 % van het bbp. Entiteit I zou daarvan 1,2 % van het bbp voor haar rekening nemen, en entiteit II 0,2 %. In 2020 bedroeg het nominaal saldo nog 9 %. Dat weet u nog uit de covidcrisis. Dit was het gevolg daarvan. Mede dankzij de maatregelen die wij genomen hebben tijdens de hele legislatuur zullen wij dit tekort tegen 2024 terugdringen tot 4,2 %.

Stap voor stap nemen we dus maatregelen om de openbare financiën weer op orde te krijgen en dat is belangrijk. Het klopt echter dat de uitdaging geenszins af is. Hervormingen zijn immers noodzakelijk om de staatsfinanciën en de sociale zekerheid duurzaam te maken. Er moeten hervormingen komen op het vlak van pensioenen, fiscaliteit en de arbeidsmarkt om meer mensen aan de slag te krijgen en de economische groei op pijl te houden. We moeten niet hervormen om te hervormen. Het gaat om een diepgaande hertekening van de manier waarop de zaken verlopen.

Het gezond maken van onze overheidsfinanciën is een werk van lange adem. Het feit dat we op lange termijn moeten denken en werken, betekent echter geenszins dat we mogen dralen. De tekorten van vandaag zijn namelijk de schulden en belastingen van morgen. Ik denk dat het de heer De Roover was die iets zei over koopkracht.

Tijdens de begrotingscontrole van 2023 zetten we een bijkomende stap naar gezonde overheidsfinanciën. Volgens sommigen is het mischien een te kleine stap. Het is echter hoe dan ook een belangrijke en uitdagende stap. Ik hoop dat iedereen ondertussen overtuigd is dat langdurige tekorten niet houdbaar zijn en dat we als parlementairen en regeringsleden onze verantwoordelijkheid moeten nemen met het oog op onze toekomst.

Mais ce n'est pas parce qu'on fait des efforts qu'on améliore nécessairement les choses. Le solde de financement s'aggrave à politique inchangée, en raison notamment de l'augmentation des charges d'intérêt et des dépenses de pension. M. Vermeersch affirme que le solde structurel ne s'améliore pas, mais il faut tenir compte d'une détérioration automatique si nous ne faisons rien.

01.84 **Alexia Bertrand**, secrétaire d'État: Le tableau 5 du programme de stabilité indique qu'une amélioration du solde structurel de l'ensemble des administrations publiques de 1,4 % du PIB est visée pour les années 2022-2026. Sur ce total, l'entité I représentera 1,2 % et l'entité II 0,2 %.

En 2020, le solde nominal était encore de 9 %. Nos mesures réduisent ce déficit à 4,2 % d'ici 2024.

Pas à pas, nous prenons des mesures pour assainir les finances publiques. Des réformes s'imposent au niveau des pensions, de la fiscalité et du marché du travail pour inciter davantage de personnes à trouver un emploi et pour pouvoir financer durablement notre sécurité sociale. Il doit s'agir d'une refonte en profondeur. L'assainissement des finances publiques est un travail de longue haleine. Les déficits d'aujourd'hui sont les dettes et les impôts de demain. Pour certains, l'étape que nous franchissons avec ce contrôle budgétaire est trop petite, mais elle représente un défi majeur. Les déficits de longue durée ne sont pas viables. Le gouvernement et le Parlement doivent prendre leurs responsabilités.

Ik dank u.

01.85 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de staatssecretaris, ik zou kunnen beginnen met uw einde, want daar ben ik het helemaal mee eens. Langdurige tekorten zijn een strop rond de nek van de economie, het land en de burgers van morgen. Er wordt immers veel gesproken over de bescherming van de koopkracht – dat is heel belangrijk –, maar als men dat doet met kortzichtigheid, dan beschermt men de koopkracht van vandaag op kosten van de koopkracht van morgen. In uw betoog hoor ik trouwens ook een beetje een *cri de coeur* omdat er nog zoveel moet gebeuren, wat tot hertoe niet is gebeurd en niet gebeurt.

Er is geen inkomstenprobleem, mag ik hopen, maar wel een uitgavenprobleem. Wat de vele, lange uren vergadering vandaag – soms inhoudelijk, soms sterk, soms amusant – mij hebben geleerd – wat de doelstelling betreft, zitten wij niet erg ver uit elkaar, alleen hebben wij het makkelijker omdat wij niet in de vivaldiregering zitten en dus niet in de klem zitten waarvoor uw partij gekozen heeft – is dat op minder dan een jaar van de stembusgang nog alles te doen is wat betreft het fundamenteel gezond maken van de overheidsfinanciën, het thema van vandaag. Ik ben daarover niet optimistisch en de discussies van vandaag hebben ons geen reden tot optimisme gegeven.

Heel belangrijk is de fiscale hervorming, maar wij hebben vandaag veto's gehoord daaromtrent. Opnieuw, het is niet aan mij om standpunten in te nemen, wij hebben daarover vanuit de oppositie toch niets te zeggen, maar wij kunnen wel vaststellen dat er inzake een belangrijk onderdeel van het hervormingsproject dat minister Van Peteghem neerlegt, de financiering via de verhoging van bepaalde btw-tarieven, een njet komt. Daar komt een njet, niet van ons, maar van een meerderheidspartij, van een coalitiepartij. Plots wordt 6 miljard euro, ongeveer 830 euro, niet gehalveerd maar een derde teruggeschroefd door een regeringspartner. Plots trekt men een heel ander vat open om dat te financieren, met name dat van de grote inkomens. De linkerkant en vandaag ook Vooruit denken nu schijnbaar dat de hervorming kan worden gefinancierd door een belasting op het vermogen die in Frankrijk en in veel landen al is geprobeerd. Het klinkt allemaal mooi. Er ligt ergens een zak geld beschikbaar. We moeten er maar naar grijpen en dan is het feest betaald. Die fiscale hervorming: veto's.

De pensioenhervorming: een discussie over de omvang, 1,2 % van het bbp, 4,5 miljard euro. Anderen zeggen 0,3 %. Dat is een wereld van verschil, die niet alleen belangrijk is voor de instandhouding van ons pensioenstelsel, maar ook om Europese gelden te kunnen losmaken. De heer Loones heeft duidelijk gemaakt dat bij staatssecretaris Dermine de indruk bestaat dat we daar allemaal tijd voor hebben, dat we dit ook later kunnen compenseren, terwijl de feiten toch aantonen dat de klok enorm tikt. Over de pensioenen heb ik vandaag van alles gehoord, maar ik heb geen enkele suggestie gehoord om die voor de toekomst betaalbaar te houden.

Dat betekent dat deze regering in het algemeen en u, als iemand die een bepaalde budgettaire orthodoxie genegen is, spijtig genoeg in een gezelschap vertoeft waarin heel weinig bekommernissen op dat vlak bestaan. Ik heb bij Ecolo-Groen, noch bij de PS, noch bij Vooruit, gehoord dat die budgettaire orthodoxie hen na aan het hart ligt. Het ligt u

01.85 Peter De Roover (N-VA): Je suis tout à fait d'accord avec la fin de l'intervention de la secrétaire d'État. Les déficits à long terme sont une corde au cou de l'économie, du pays et des citoyens de demain. Si le pouvoir d'achat est protégé par une vision à court terme, cela se fera au détriment du pouvoir d'achat de demain.

L'objectif de la secrétaire d'État et le nôtre ne sont pas très éloignés, mais nous ne sommes pas dans le piège du gouvernement Vivaldi, qui promettait de rétablir des finances publiques saines d'ici le prochain scrutin. Les discussions d'aujourd'hui ne m'ont cependant pas apporté de raisons d'être optimiste.

Il est clair qu'un parti du gouvernement a dit *niet* à un pan important du projet de réforme du ministre Van Peteghem, à savoir le financement grâce une hausse de la TVA. La gauche pense soudainement qu'un financement est possible par le biais d'une taxe sur le patrimoine. En matière de réforme des pensions, c'est l'ampleur de la réforme qui est l'objet des discussions: 1,2 % ou 0,3 % du PIB. C'est un monde de différence et le secrétaire d'État Dermine laisse entendre que nous disposons encore de suffisamment de temps, mais l'horloge européenne tourne. Je n'ai d'ailleurs entendu aucune suggestion, aujourd'hui, pour garantir le financement des pensions.

La secrétaire d'État se trouve en compagnie de personnes qui se soucient peu de l'orthodoxie budgétaire. C'est pourquoi elle doit admettre aujourd'hui que faire des efforts n'est pas synonyme d'amélioration. C'est exact, mais nous attendons une véritable perspective.

C'est une triste journée. Selon les propos de la secrétaire d'État, un milliard et demi d'euros, c'est déjà un tour de force. Où trouvera-t-elle alors les autres milliards? Nous

na aan het hart, maar u zit in de vivaldiklem. Dat betekent dat u vandaag moet bekennen dat een inspanning niet gelijk staat aan een verbetering. Dat klopt technisch. Door een inspanning kan u ervoor zorgen dat de achteruitgang wordt vertraagd. Dat is de essentie. Wij verwachten echter meer. Wij verwachten niet dat u morgen stelt dat het dankzij uw regering minder slecht is dan het zonder u zou zijn geweest. Dat is echt geen perspectief.

Daarom is het een droeve avond en een droeve dag geworden, los van andere gekende politieke problemen. Laten wij immers eerlijk zijn, het gebrek aan politieke deontologie in de regering heeft ons nu al drie weken tijdverlies opgeleverd. Los daarvan is het echter een droeve dag omdat er geen enkele indicatie is dat u binnen de regering bondgenoten zal vinden, om te doen wat volgens u en uw eerste conclusie nodig is. U stelt dat anderhalf miljard euro een *tour de force* is. Ik weet dan ook niet op welke manier u die andere miljarden euro zal vinden.

Wij zien elkaar na het reces met de echte begrotingsoefening voor 2024. Hoopvol heeft vandaag ons ter zake niet gestemd.

01.86 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Madame la secrétaire d'État, merci de nous avoir raconté une histoire. Le *teasing* n'était pas mal mais l'histoire n'est pas extrêmement passionnante. En outre, c'était faux! Si je devais vous mettre une cote, vous n'auriez pas la moyenne.

Vous dites que le budget fédéral représente un montant très limité par rapport à la masse budgétaire en jeu. Mais vous oubliez que le budget fédéral ne se limite pas aux voies et moyens. C'est aussi le gros morceau qu'est la sécurité sociale. La sécurité sociale est une matière fédérale: c'est 130 milliards d'euros et c'est l'essentiel du budget.

La sécurité sociale est fédérale et la politique fédérale a évidemment un impact direct sur cette sécurité sociale.

Vous parliez de la réforme des pensions. La réforme des pensions touche bien la sécurité sociale, donc le fédéral.

Votre histoire est un peu bancal. Sur le fond, cela montre des mannes budgétaires qui sont justement mobilisables. Vous dites toujours qu'on a un problème de dépenses et pas de recettes. Je pense que nous avons aussi de gros problèmes au niveau des recettes. S'agissant de la sécurité sociale, on a un gros problème au niveau des recettes avec les subsides salariaux. Chaque année, 20 milliards disparaissent sous forme de subsides salariaux qui, en grande partie, définancent cette sécurité sociale.

Si vous donnez 20 milliards de subsides salariaux, vous aurez forcément un problème au niveau de la sécurité sociale.

Il y a aussi une donnée extrabudgétaire, un montant qu'on ne peut ignorer: la fortune détenue par le 1 % des plus riches dans notre pays. Cela représente 662 milliards d'euros. Cela correspond plus ou moins au PIB de notre pays. Ce 1 % des plus riches possède autant que les trois quarts de la population les moins riches.

Je pense que s'il y a des moyens budgétaires à aller chercher plutôt que de couper dans les dépenses – même si on peut le faire mais il faut alors savoir lesquelles –, il faut aller voir du côté de ces masses

nous reverrons après les vacances parlementaires avec le véritable exercice budgétaire pour 2024, mais nous ne sommes déjà plus très optimistes après cette journée.

01.86 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Uw verhaal is allesbehalve boeiend en bovendien ook niet juist. U vergeet dat de federale begroting naast de Middelengegroting ook de sociale zekerheid omvat, die een bedrag van 130 miljard euro en dus het leeuwendeel van de begroting vertegenwoordigt. Het federale beleid heeft een rechtstreekse impact op de sociale zekerheid en u hebt zelf verwezen naar de pensioenhervorming, die er nauw mee samenhangt.

In tegenstelling tot u vind ik dat er ook een groot probleem rijst op het stuk van de ontvangsten en niet enkel bij de uitgaven. Elk jaar gaat er 20 miljard op in rook aan loonsubsidies, die de sociale zekerheid ondergraven.

Voorts loopt het fortuin van de 1 % rijksten op tot 662 miljard euro, wat overeenstemt met het bbp van het land. Die rijksten bezitten evenveel als drie vierde van de minder rijken. Veeleer dan te snijden in de uitgaven zou men het geld bij die mensen moeten gaan zoeken. Een miljonairstaks is geen slogan, het is een waarborg voor fiscale rechtvaardigheid!

financières gigantesques.

Selon moi, une taxe des millionnaires n'est pas un slogan, c'est juste une réalité statistique et une certaine justice fiscale.

01.87 Wouter Vermeersch (VB): Mevrouw de voorzitter, mijn fractie zou het op prijs stellen, mocht u de verhoudingen in het Parlement respecteren. Dat is een basisprincipe van de werking van het Parlement.

De voorzitter: De heer Van Hees had eerst het woord gevraagd en daarna u.

01.88 Wouter Vermeersch (VB): Mevrouw de staatssecretaris, u bent begonnen met een verhaaltje, maar de Belgische begroting is helemaal geen sprookje voor onze kinderen, het is een nachtmerrie voor de toekomstige generaties.

U spreekt over inspanningen, maar wat we zien, zijn aanhoudende tekorten en oplopende schulden. U noemt de inspanning van 11 miljard, maar dit jaar alleen al hebben de gezamenlijke overheden een tekort van 30 miljard.

Welk rapport men ook consulteert, bij ongewijzigd beleid stagneert het tekort op 5 tot 6 %. Dat is het dubbel van de Maastrichtnorm. De staatsschuld stijgt opnieuw richting 120 %, ook het dubbele van de Maastrichtnorm. Op zich is dat geen probleem, zolang de financiële markten zich niet tegen ons land keren. Dat is 10 jaar geleden gebeurd tijdens de financiële crisis. Toen hebben de internationale markten zich tegen België gekeerd en is er internationale speculatie ontstaan. Als dat gebeurt, wordt de toekomstige regering het mes op de keel gezet.

U stelt dat onze stelling dat er geen structurele inspanningen worden geleverd, niet klopt. Maar dat zijn niet onze woorden; het zijn de woorden van een econoom, een expert van de Nationale Bank vorige week tijdens een onlinevergadering. Volgens hem levert de federale regering geen inspanningen om de begroting op orde te krijgen. Ik citeer hem: "Ik weet niet of het bewust zo gekozen is, maar de entiteit die de grootste inspanning zou moeten leveren, de federale regering, kiest in 2024 voor een traject waarbij de verbetering van het structureel saldo minimaal of zelfs nihil is." Wij onderschrijven die stelling, die nu wordt bevestigd.

De verbetering in de cijfers die wij de voorbije weken en maanden zagen, heeft natuurlijk alles te maken met de verbetering van de internationale economische situatie, met de verbetering van de energieprijzen, met de stabilisatie van de geopolitieke situatie. Die heeft niets te maken met het beleid van uw regering. Integendeel, het is ondanks uw regering dat de cijfers verbeteren.

De economen en specialisten die zich buigen over uw begroting zeggen wat wij hier altijd gezegd hebben, namelijk dat de regering kiest voor een traject waarbij de verbetering minimaal of onbestaande is. Bij alle nationale en internationale instellingen die zich over uw begroting hebben gebogen, is er consensus: de financiën in dit land zitten op een onhoudbaar traject. Toon mij de studie die het omgekeerde zou aantonen. Er is er geen enkele.

U schuift schaamteloos de miljardenfacturen van de vergrijzing, de in-

01.88 Wouter Vermeersch (VB): La secrétaire d'État parle d'efforts, mais nous ne voyons que des déficits et des dettes croissantes. Elle parle d'un effort de 11 milliards d'euros, mais rien que cette année, l'ensemble des pouvoirs publics accuse un déficit de 30 milliards d'euros. À politique inchangée, le déficit stagne entre 5 et 6 %, soit le double de la norme de Maastricht. La dette publique augmente à nouveau pour atteindre 120 %, soit le double de la norme de Maastricht. Si les marchés financiers se retournent contre notre pays, le futur gouvernement aura le couteau sous la gorge.

Qu'aucun effort structurel ne soit fourni, ce n'est pas moi qui le dis, mais un économiste de la Banque nationale. Selon lui, ce gouvernement fédéral ne fait aucun effort pour assainir le budget, puisqu'en 2024, il opte pour une trajectoire qui prévoit une amélioration minime, voire nulle, du solde structurel.

Évidemment, l'amélioration des chiffres de ces derniers mois n'a rien à voir avec les politiques du gouvernement, mais bien avec l'amélioration du contexte économique international, la baisse des prix de l'énergie et la stabilisation de la situation géopolitique.

Les économistes s'accordent à dire que ce gouvernement ne fait pas ou peu d'efforts budgétaires. Toutes les institutions nationales et internationales avertissent que la situation budgétaire de ce pays n'est pas soutenable. Le gouverne-

trestlasten en de massamigratie door naar onze kinderen en kleinkinderen. Dat is wat ik bedoel met het feit dat de begroting een nachtmerrie is voor de toekomstige generaties.

De voorbije weken werd bovendien duidelijk dat de situatie mogelijk nog erger wordt. Nieuw is dat volgens de cijfers van het IMF nu ook de economische groei in dit land volledig zal stilvallen. U weet veel beter dan ik dat om de stijgende vergrijzingskosten en intrestlasten de baas te kunnen, de economie natuurlijk moet blijven aantrekken. Dat gebeurt niet en zal niet gebeuren tussen nu en 2028. Dat betekent dat de financiële situatie in dit land niet alleen nu dramatisch is, maar dat ook zal blijven in de toekomst. Dat is de verpletterende erfenis van uw regering.

Nog schrijnender is dat de begrotingscontrole geen enkel spoor bevat van een structurele hervorming. U hebt de begroting volledig laten loskoppelen van de hervormingen, terwijl die natuurlijk nodig zijn om de financiën op orde te krijgen. Tot op heden is er dus geen spoor van belastinghervorming, arbeidsmarkthervorming en pensioenhervorming. Die drie hervormingen zijn nochtans noodzakelijk om de inkomsten en uitgaven te beïnvloeden.

De federale regering is dus een uitgelezen kans aan het missen om een structurele sanering van de overheidsfinanciën in gang te zetten. Uitgaande van wat alleen nog maar de jongste dagen en weken in uw regering is gebeurd, moeten we concluderen dat de regering wordt verlamd door een interne machtsstrijd en de nakende verkiezingen. In uw regering is er duidelijk geen oog meer voor de broodnodige hervormingen die dit land nodig heeft en daarom is uw begroting een nachtmerrie voor de toekomstige generaties.

[01.89] Staatssecretaris Alexia Bertrand: Mevrouw de voorzitter, ik vraag nog even het woord om één element te corrigeren en één element toe te voegen.

Ik heb een verkeerd cijfer gegeven, waarvoor mijn excuses. De uitgaven voor de pensioenen stijgen van 50 tot 80 miljard tussen 2020 en 2028. Dat is het juiste cijfer.

Kort wil ik nog reageren op de repliek van de heer Van Hees.

Cela ne fait que rendre le constat plus interpellant, parce qu'effectivement la sécurité sociale représente 132 milliards d'euros. Quant aux cotisations sociales, elles s'élèvent à 76,6 milliards d'euros, soit seulement 58 %. C'est pour cela que 48 milliards doivent venir du budget des Voies et Moyens, puisque la sécurité sociale doit toujours être à l'équilibre. Cela provient donc de la dotation, du financement alternatif de la dotation d'équilibre. C'est ce qui met la sécurité sociale à l'équilibre. Et ce chiffre-là est tout aussi interpellant.

La **présidente:** Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

ment reporte sans vergogne la facture du vieillissement de la population, de la charge des intérêts et de la migration de masse sur nos enfants et nos petits-enfants. Ce budget est donc un cauchemar pour les générations futures.

En outre, les derniers chiffres du FMI montrent que la croissance économique en Belgique va également s'arrêter complètement. Cela signifie que la situation financière restera encore dramatique à l'avenir, car nous ne pourrions absorber les coûts croissants du vieillissement et les charges d'intérêt que si l'économie continue à croître.

Enfin, le contrôle budgétaire ne contient aucune trace de réforme structurelle, alors que celles-ci sont nécessaires pour mettre nos finances en ordre. Le gouvernement fédéral laisse passer une excellente opportunité d'enclencher un assainissement structurel. Il est paralysé par une lutte de pouvoir interne et par la perspective des élections.

[01.89] Staatssecretaris Alexia Bertrand: Toen ik zei dat het vorderingssaldo verslechtert bij ongewijzigd beleid, heb ik de sociale zekerheid buiten beschouwing gelaten, wat de vaststelling nog onrustwekkender maakt.

De sociale zekerheid vertegenwoordigt 132 miljard euro, maar de sociale bijdragen bedragen slechts 76,6 miljard euro, dus moet er 48 miljard euro uit de Middelenbegroting bestemd worden om de begroting van de sociale zekerheid in evenwicht te brengen.

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi contenant le premier ajustement du budget des Voies et Moyens pour l'année budgétaire 2023. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3272/1)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan van het wetsontwerp houdende de eerste aanpassing van de Middelenbegroting voor het begrotingsjaar 2023. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3272/1)**

Le projet de loi compte 13 articles.
Het wetsontwerp telt 13 artikelen.

* * * * *

Amendements déposés:

Ingediende amendementen:

Art. 2

- 5 – Marco Van Hees (3272/6)
- 6 – Marco Van Hees (3272/6)
- 7 – Marco Van Hees (3272/6)
- 8 – Marco Van Hees (3272/6)

* * * * *

Conclusion de la discussion des articles:

Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Réservés: les amendements, l'article 2 et les tableaux en annexe.

Aangehouden: de amendementen, het artikel 2 en de tabellen in bijlage.

Adoptés article par article: les articles 1 et 3 à 13.

Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1 en 3 tot 13.

* * * * *

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et l'article réservés, les tableaux annexés, ainsi que sur l'ensemble du projet de loi contenant le premier ajustement du budget des Voies et Moyens pour l'année budgétaire 2023 aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen en het aangehouden artikel, de tabellen in bijlage en over het geheel van het wetsontwerp houdende de eerste aanpassing van de Middelenbegroting voor het begrotingsjaar 2023 zal later plaatsvinden.

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi contenant le premier ajustement du Budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2023. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3273/18)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan van het wetsontwerp houdende de eerste aanpassing van de Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3273/18)**

Le projet de loi compte 50 articles. (Art. 1.01.1 à 7.01.1).
Het wetsontwerp telt 50 artikelen. (Art. 1.01.1 tot 7.01.1).

* * * * *

Amendements déposés:

Ingediende amendementen:

Art. 1.01.2

- 45 – Wim Van der Donckt cs (3273/19)
- 36 – Marco Van Hees (3273/19)
- 46 – Wim Van der Donckt cs (3273/19)
- 35 – Marco Van Hees (3273/19)
- 47 – Wim Van der Donckt cs (3273/19)
- 37 – Sofie Merckx cs (3273/19)
- 48 – Wim Van der Donckt cs (3273/19)

- 38 – Sofie Merckx cs (3273/19)
- 53 – Sander Loones cs (3273/19)
- 39 – Sofie Merckx cs (3273/19)
- 49 – Wim Van der Donckt cs (3273/19)
- 50 – Theo Francken cs (3273/19)
- 55 – Josy Arens cs (3273/19)
- 58 – Josy Arens cs (3273/19)
- 57 – Josy Arens cs (3273/19)
- 54 – Josy Arens cs (3273/19)
- 40 – Marco Van Hees (3273/19)
- 41 – Marco Van Hees (3273/19)
- 42 – Marco Van Hees cs (3273/19)
- 52 – Bert Wollants cs (3273/19)
- 43 – Maria Vindevoghel cs (3273/19)
- 44 – Maria Vindevoghel cs (3273/19)
- 51 – Theo Francken cs (3273/19)

Art. 2.17.1(n)

- 56 – Josy Arens cs (3273/19)

Art. 2.17.2(n)

- 59 – Josy Arens cs (3273/19)

* * * * *

Conclusion de la discussion des articles:

Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Réservés: les amendements, l'article 1.01.2 et les tableaux en annexe.

Aangehouden: de amendementen het artikel 1.01.2 en de tabellen in bijlage.

Adoptés article par article: les articles 1.01.1, 1.01.3 à 1.01.5, 2.06.1 à 2.06.3, 2.12.1, 2.13.1 à 2.13.7, 2.16.1 et 2.16.2, 2.18.1 à 2.18.10, 2.19.1, 2.23.1, 2.25.1 à 2.25.3, 2.32.1, 2.33.1, 2.44.1, 2.46.1 à 2.46.9, 3.01.1, 4.01.1, 5.01.1, 6.01.1 et 7.01.1.

Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1.01.1, 1.01.3 tot 1.01.5, 2.06.1 tot 2.06.3, 2.12.1, 2.13.1 tot 2.13.7, 2.16.1 en 2.16.2, 2.18.1 tot 2.18.10, 2.19.1, 2.23.1, 2.25.1 tot 2.25.3, 2.32.1, 2.33.1, 2.44.1, 2.46.1 tot 2.46.9, 3.01.1, 4.01.1, 5.01.1, 6.01.1 en 7.01.1.

* * * * *

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et l'article réservés, les tableaux annexés, ainsi que sur l'ensemble du projet de loi contenant le premier ajustement du Budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2023 aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen, het aangehouden artikel, de tabellen in bijlage en over het geheel van het wetsontwerp houdende de eerste aanpassing van de Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023 zal later plaatsvinden.

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi-programme. Le texte adopté par les commissions sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3372/6)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan van het ontwerp van programmawet. De door de commissies aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3372/6)**

Le projet de loi compte 16 articles.

Het wetsontwerp telt 16 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 16 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 tot 16 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble du projet de loi-programme aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel van het ontwerp van programmawet zal later plaatsvinden.

Budgets et comptes de la Chambre et d'institutions financées par une dotation **Begrotingen en rekeningen van de Kamer en van dotatiegerechtigde instellingen**

02 **Chambre des représentants et financement des partis politiques – Comptes 2022 – Ajustement budgétaire 2023 (3452/1)**

- Conseil central de surveillance pénitentiaire – Ajustement budgétaire 2023 (3453/1)

- Autorité de protection des données – Cadre du personnel et cadre linguistique (3454/1)

02 **Kamer van volksvertegenwoordigers en financiering van de politieke partijen – Rekeningen 2022 – Begrotingsaanpassing 2023 (3452/1)**

- Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen – Begrotingsaanpassing 2023 (3453/1)

- Gegevensbeschermingsautoriteit – Personeelsformatie en taalkader (3454/1)

Discussion

Bespreking

La discussion est ouverte.
De bespreking is geopend.

Le rapporteur, Mme Hennuy, renvoie au rapport écrit.

02.01 **Peter De Roover** (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik wil even iets zeggen dat losstaat van de bespreking zelf.

Dit punt is vandaag toegevoegd aan de agenda. Klopt het dat daarover in de commissie voor Comptabilité geen overeenstemming is? Ik zie immers ook collega Leysen hier nog zitten en ik dacht dat hij daar een glansrol heeft vervuld. In de Conferentie van voorzitters werd namelijk de indruk gewekt dat dit klaar was voor behandeling, maar ik durf dat een beetje te betwijfelen.

Misschien kan collega Leysen daarbij nog wat tekst en uitleg geven, want hij heeft daarover wel zeer interessante dingen verteld.

02.02 **Wouter Vermeersch** (VB): Misschien moet de heer Leysen eerst antwoorden? Ik kan enkel vaststellen dat een aantal zaken in de commissie zijn gebeurd, mevrouw de voorzitter, die eigenlijk niet terug te vinden zijn in het verslag. Collega Leysen heeft immers duidelijk zijn ongenoegen geuit, geweigerd om te stemmen en de zitting verlaten. Wij hebben echter van dat alles geen spoor teruggevonden in het verslag en vinden dus dat de verslagen, die hier voorliggen, helemaal geen correcte weergave zijn van de feiten.

Ik heb daarnet op het einde proberen tussen te komen over de rekeningen, maar u hebt mij dat toen verhinderd. Ik zal echter nu wel mijn kans benutten om daarover iets te zeggen.

Ten eerste is een van de belangrijkste kritieken op de rekeningen van de Kamer dat wij de documenten slechts 21 uur op voorhand hebben gekregen. Ik heb dat ook gezegd op het spreekgestoelte. Het is geen manier van werken om dergelijke belangrijke rekeningen – het gaat immers over aanzienlijke budgetten – in 21 uur op een grondige manier door te nemen en te beoordelen.

Er is ook een totaal gebrek aan transparantie. Deze documenten en

02.01 **Peter De Roover** (N-VA): Ce point a été ajouté à l'ordre du jour aujourd'hui. Est-il exact qu'il n'y avait pas d'accord à ce sujet en commission de la Comptabilité? M. Leysen peut-il apporter certains éclaircissements?

02.02 **Wouter Vermeersch** (VB): En commission, M. Leysen a exprimé son mécontentement, a refusé de voter et a quitté la réunion. Nous n'en trouvons aucune trace dans le compte rendu, dont on ne peut donc pas estimer qu'il reflète fidèlement la réalité. Nous n'avons obtenu les documents relatifs aux comptes de la Chambre que 21 heures à l'avance, ce qui n'est pas une bonne façon de travailler. Il n'y a pas non plus de transparence. Les chiffres ne sont envoyés par courriel qu'aux membres de la commission de la Comptabilité. De plus, les comptes de la Chambre ne sont pas soumis à un audit de la Cour des comptes avant que nous les recevions. Aucun auditeur-réviseur ne les a donc

cijfers verschijnen immers niet op voorhand publiek op de website van de Kamer zoals wetsontwerpen en -voorstellen. Deze cijfers worden enkel naar de leden van de commissie voor Comptabiliteit gemaild. Dat is dus geen manier van werken, noch een transparante methode. Dat is niet hoe wij dat zouden willen zien gebeuren.

Mijn derde opmerking is dat de rekeningen van de Kamer niet geauditeerd worden door het Rekenhof alvorens wij ze ontvangen. Het is namelijk zo dat wanneer wij de begroting en dergelijke bespreken deze belangrijke budgetten voorafgaand door een auditeur-revisor worden bekeken. Niet alle collega's zijn immers financiële specialisten en dat gebeurt ook zo in bedrijven. Dat is hier absoluut niet het geval.

Mijn vierde opmerking betreft het feit dat er anno 2023 nog met een kasboekhouding wordt gewerkt, een eenvoudig overzicht van inkomsten en uitgaven. Eigenlijk kan dat niet meer, mevrouw de voorzitter. Dat is typisch iets voor heel kleine organisaties of vzw's. De rest van de overheid is daar sinds de jaren 2000 van afgestapt. De boekhouding moet dus worden gemoderniseerd en moet ook gewoon online komen en worden geauditeerd.

Mijn vijfde en laatste opmerking betreft het feit dat het Bureau van de Kamer op 29 maart 2023 heeft beslist om de afscheidsvergoeding van de gewezen voorzitters De Croo en Bracke in te trekken. Dat geeft aanleiding tot een begrotingswijziging en een mindering van 82.000 euro. Als dat hele schandaal niet aan het licht was gekomen, zou er dus dit jaar ongeveer 82.000 euro aan hen betaald zijn. Hoewel er door Herman De Croo ondertussen 210.000 euro werd terugbetaald, is er ondanks de vragen van het Vlaams Belang hierover nog geen enkel spoor terug te vinden van een intentie tot terugbetaling door de heer Bracke.

Het Bureau besliste ook om de uittredingsvergoeding van gewezen hoge ambtenaren in te trekken. Na mijn vragen in de commissie voor Comptabiliteit blijkt het te gaan over een bedrag van 600.000 à 700.000 euro dat aan de gewezen ambtenaren-generaal had moeten worden betaald, maar daarvoor wordt geen begrotingswijziging doorgevoerd. Voor het bedrag van Bracke en De Croo voorzien wij dus in een begrotingswijziging, maar voor 600.000 à 700.000 euro, een veel hoger bedrag, komt er geen begrotingswijziging. Het kan natuurlijk niet dat voor een dergelijk groot en materieel verschil geen begrotingswijziging wordt doorgevoerd.

Mevrouw de voorzitter, ik heb daarover namens het Vlaams Belang in de commissie mijn ongenoegen geuit. Die manier van werken klopt totaal niet. Dan gebeuren er natuurlijk malversaties, onwettigheden, zoals we gezien hebben, omdat wij als verantwoordelijken die finaal moeten stemmen gewoonweg niet in staat zijn – door een totaal gebrek aan transparantie, het laattijdig doorsturen van documenten, het feit dat die documenten louter kasboekhoudingen zijn, het feit dat materiele wijzigingen niet worden voorgesteld maar gewoon worden doorgevoerd – om die documenten op een goede manier te beoordelen.

Het is nog veel erger dan met de begroting, want de rekeningen van de Kamer zijn totaal niet transparant. Wij kunnen die niet goedkeuren. Eigenlijk kunnen leden van de meerderheid die eerlijk zijn met zichzelf, die evenmin goedkeuren.

examinés, alors que tous les collègues n'ont pas l'expertise financière nécessaire pour les évaluer eux-mêmes.

Je note également que travailler avec une comptabilité de caisse est totalement dépassé. Le reste de l'administration publique a déjà abandonné cette méthode en 2000. La comptabilité doit être modernisée, disponible en ligne et soumise à un audit.

Enfin, le 29 mars, le Bureau de la Chambre a décidé de retirer les indemnités de départ des anciens présidents De Croo et Bracke. Cette décision a engendré un ajustement budgétaire et une diminution des dépenses de 82 000 euros. M. De Croo a depuis lors remboursé les montants perçus ces dernières années, mais rien n'indique que M. Bracke ait l'intention d'en faire autant. Le Bureau a également décidé de retirer les indemnités de sortie des anciens hauts fonctionnaires, d'un montant compris entre 600 000 et 700 000 euros. Cependant, aucun ajustement budgétaire n'a été réalisé à cet égard, et ce n'est pas acceptable.

L'ensemble de mes remarques illustre notre incapacité à évaluer correctement les documents, ce qui est pourtant notre tâche. Nous ne pouvons pas approuver des comptes aussi opaques. Les membres de la majorité qui sont honnêtes ne pourront pas non plus les approuver. M. Leysen a pris une position correcte à cet égard. Ceux qui approuvent ceci approuvent tout à l'aveuglette.

Ere wie ere toekomt, de heer Leysen heeft zich daarin correct opgesteld. In alle eerlijkheid heeft hij gezegd dat hij het voorliggende niet kon goedkeuren. Hij heeft die commissievergadering overigens verlaten, onder lichte dwang van zijn fractievoorzitster, mevrouw De Block. Hij is daarin correct geweest, want leden van de meerderheid die de voorliggende rekeningen goedkeuren, keuren eigenlijk blindelings alles goed. Ik wil daarvoor alvast de verantwoordelijkheid niet op mij nemen, zelfs niet als ik deel uitmaakte van de meerderheid, al heb ik daartoe op federaal niveau geen ambitie.

Dat gezegd zijnde, ik kijk uit naar de reactie van collega Leysen.

De **voorzitster**: Het woord is aan de heer Van der Donckt.

02.03 Christian Leysen (Open Vld): (...)

02.04 Wim Van der Donckt (N-VA): Mijnheer Leysen, de voorzitter heeft mij het woord verleend. Straks mag u wel reageren, want ik heb ook een vraagje voor u.

Mevrouw de voorzitter, ik sluit mij aan bij wat collega Vermeersch zegt over de laattijdige mededeling van de documenten die ons in staat zouden moeten stellen om de rekeningen en de begrotingsaanpassing van de Kamer vakkundig te beoordelen. Het viel mij trouwens ook op dat de bespreking van de rekeningen en de begrotingsaanpassing in de commissie voor Comptabiliteit dit jaar pas gebeurde nadat de besprekingen daarover in de commissies allemaal al achter de rug waren. Dat was een bijzonder gegeven, zeer uitzonderlijk. In de toekomst moeten we dat toch vermijden.

De besprekingen en discussies over de rekeningen waren in het verleden een *fait divers*, maar dit jaar was dat wel wat anders. Er was enige commotie daaromtrent. De commissiezitting is bijzonder turbulent verlopen. Dat had allemaal te maken met de 'schandalen' die het voorbije jaar aan het licht zijn gekomen. Zo hebben de diensten duidelijk gemaakt dat er in de rekeningen een bedrag zit van 445.000 euro dat uitbetaald werd als onwettelijke uittredingsvergoeding aan gewezen topambtenaren. Dat bedrag werd dan intern overgeheveld binnen de personeelskredieten, maar was initieel zelfs geen deel van de begroting. Dat verklaart ook waarom er jaarlijks zo'n groot verlies werd gerealiseerd op de personeelskredieten. Voor het jaar 2022 gaat dat bijvoorbeeld om een bedrag van 3,2 miljoen euro. Dat is niet weinig. Rond heel die problematiek is ook een strafrechtelijk onderzoek hangende. We weten niet wat daar gaat uitkomen, we kennen daar nog geen resultaat van, maar toch zouden we de rekeningen al moeten goedkeuren.

Ere wie ere toekomt, bij collega Leysen heeft dit een aantal alarmbellen doen afgaan. Ik heb de moeite gedaan om een gedeelte van zijn tussenkomst te noteren en citeer: "Dit zijn zware feiten van mensen, van functies, die in het verleden een verantwoordelijkheid op zich genomen hebben om buiten de begroting en buiten een goedkeuring van de bevoegde organen (...)" Op dat ogenblik werd hij door u, mevrouw de voorzitter, onderbroken, maar we kennen allemaal collega Leysen die dat niet laat gebeuren. Dan zegt hij: "Dit betekent heel duidelijk dat ik deze rekeningen niet kan goedkeuren en ik stel voor deze te verdagen tot het Rekenhof de audit heeft gedaan, zoals dat in normale ondernemingen ook zou gaan". Dat zijn bijna de letterlijke woorden van de heer

02.04 Wim Van der Donckt (N-VA): Je rejoins le collègue Vermeersch au sujet de la communication tardive des documents devant nous permettre d'évaluer correctement les comptes et l'ajustement budgétaire de la Chambre. Par ailleurs, cette année, les comptes et l'ajustement budgétaire n'ont été examinés en commission de la Comptabilité qu'après la fin des discussions à ce sujet au sein des commissions. Cette façon de procéder était tout à fait exceptionnelle et devra être évitée à l'avenir.

Les réunions de la commission ont été houleuses cette année en raison des scandales. Par exemple, 445 000 euros versés à titre d'indemnités de départ illégales à d'anciens hauts fonctionnaires ont été comptabilisés dans les comptes. Cette somme a été ensuite transférée dans les crédits du personnel, alors qu'elle ne faisait même pas partie du budget à l'origine, ce qui explique la perte annuelle importante dans les crédits du personnel. Une enquête pénale a été ouverte à ce sujet, dont le résultat n'est pas encore connu, mais les comptes devraient déjà être approuvés.

Notre collègue Leysen a également évoqué des faits graves en dehors du budget et de l'approbation par des organes compétents. Il s'est ainsi vu dans l'impossibilité d'approuver ces comptes et a proposé de les ajourner jusqu'à ce que

Leysen. Als we dan het verslag van die vergadering krijgen, dan vind ik daar geen spoor van terug. Niets. Nochtans vertelt die man, de heer Leysen, ere wie ere toekomt, de waarheid. Blijkbaar heeft Vivaldi een allergische reactie als de waarheid wordt gezegd, want het werd geschrapt.

U bent nog tussenbeide gekomen, mijnheer Leysen. Is dat aangepast of niet? Ik weet het niet. U zult daarop kunnen antwoorden. Vervolgens hebt u de vergadering verlaten en dan is mevrouw De Block binnengekomen om in uw plaats te komen stemmen.

Mevrouw de voorzitter, dat feit alleen al zou heel de vergadering hier aanwezig er toch toe moeten nopen om deze rekeningen minstens niet goed te keuren en de goedkeuring ervan in elk geval nog even uit te stellen. Vergeet ook niet dat er momenteel een audit van het Rekenhof bezig is. Wie weet wat er nog allemaal naar boven komt. Wij hebben hier nu een aantal zaken ontdekt. Wat hebben ze nog allemaal weggestoken in die rekeningen? In het verleden is dat ook gebeurd. We hadden dat ook niet gezien, zelfs de PVDA niet. Dat ging dan over de extra vergoedingen voor de voorzitters. Als wij dat hier goedkeuren, dan keuren wij misschien onwettige uitkeringen goed. Dat kunnen wij toch niet over ons laten gaan. We zijn nu bezig om die boel wat op te kuisen, maar als we die rekeningen goedkeuren, vrees ik dat we in onze eigen voet zullen schieten en de boel belazeren. We moeten in dezen dus tegenstemmen. We kunnen niet anders. Of men nu van de meerderheid of van de minderheid is, hier mag dat geen rol spelen. We weten dat die rekeningen niet juist zijn.

Wat betreft de begrotingsaanpassing, die leek op het eerste gezicht niet veel voor te stellen. Het klopt inderdaad dat de vergoedingen van de ex-voorzitters zijn geschrapt. Ik had hier genoteerd dat het over een kleine 100.000 euro ging, maar het blijkt iets minder te zijn. Collega Vermeersch, die bedragen voor de gewezen topambtenaren kunnen er natuurlijk niet uitgehaald worden, want ze hebben er nooit in gestaan. Dat is de moeilijkheid, maar die zitten wellicht wel ergens verscholen.

Ik heb nog een bijkomend punt wat de begrotingsaanpassing betreft dat mij enorm stoort. Het blijkt dat er heel veel geld wordt geïnvesteerd in informatica. Informatica kost blijkbaar altijd heel veel geld. We hebben dat nodig, maar een van die investeringen betreft het renoveren van de plenaire zaal. In de nota aan de commissie voor Comptabiliteit wordt dat als volgt geformuleerd: "Het totaal te voorzien bedrag wordt geraamd op 1.911.000 euro." Dat is veel geld voor een beetje informatica. Wanneer we dat naast de documenten van het Bestuurscomité leggen, blijkt dat echter over de meerkosten te gaan. Het is niet dat het zoveel zal kosten, dat zijn méerkosten.

De prijs van het totale project loopt ondertussen op tot 10 miljoen euro. Ik ben al redelijk oud, dus ik weet dat dit meer dan 400 miljoen Belgische frank is voor de informatica is, voor die wolkjes die hier hangen om de akoestiek te verbeteren. U moet daar eens bij stilstaan. Met 10 miljoen euro kan men al wat doen. Als men een huis van 1 miljoen euro koopt, heeft men daar een zwembad en domotica bij, alles erop en eraan, maar dan kan men daar ook in wonen.

Die 10 miljoen euro is 45 % hoger dan initieel geschat. Dan lijkt het mij toch bijzonder dat in de nota van de commissie voor Comptabiliteit

la Cour des comptes ait procédé à l'audit. En recevant le compte rendu de cette réunion, je me suis aperçu qu'on ne trouvait aucune trace de tout ceci. Apparemment, ce gouvernement est allergique à la vérité, car les mots de notre collègue Leysen ont été supprimés. Il a quitté la réunion et Mme De Block est venue voter à sa place.

Cela devrait nous inciter à ne pas approuver ces comptes et à reporter au moins encore un peu cette approbation. L'audit est actuellement toujours en cours et qui sait ce qu'il en ressortira encore. Si nous approuvons ces textes aujourd'hui, nous approuverons peut-être des indemnités illégales. Nous devons donc voter contre. Nous savons que ces comptes ne sont pas corrects.

Les indemnités des ex-présidents sont effectivement supprimées dans l'ajustement budgétaire. Les montants destinés aux anciens hauts fonctionnaires ne peuvent bien sûr pas être retirés du budget, puisqu'ils n'y ont jamais figuré.

Il semble par ailleurs que des sommes d'argent très importantes ont été investies dans l'informatique, dont pas moins de 1 911 000 euros pour la rénovation de la salle des séances plénières. En outre, il s'agit en réalité de surcoûts et le prix du projet global a atteint entre-temps 10 millions d'euros, soit 45 % de plus que l'estimation initiale. Il me semble dès lors étrange de lire dans la note de la commission de la Comptabilité que le coût total s'élèverait à 2 millions d'euros.

Il est en effet curieux que ce point ait été ajouté à l'ordre du jour de la séance plénière d'aujourd'hui, alors qu'il était en principe prévu pour demain.

Dans ces circonstances, nous nous posons une multitude de questions par rapport à l'ajustement du budget de l'année 2023.

staat dat de totale kosten 2 miljoen euro zouden bedragen. Dat wringt. Dat klopt toch niet? Dan is het nog de vraag of het wel 10 miljoen is. Misschien komt er nog wat bij?

Dit is dus een bijkomende reden waarom wij er niet zomaar van kunnen uitgaan dat de begrotingen die hier voorgelegd worden, laattijdig dan nog, en waar wij in extremis over moeten oordelen, wel kloppen. Als hier ineens een miljoentje meer en daar een miljoentje minder staat, als er misschien ook uitgaven zijn die er niet in opgenomen zijn, klopt die begroting dan wel? Kunnen wij daar ernstig over oordelen?

Het is daarnet al aangehaald door collega De Roover, het is bijzonder eigenaardig dat dit punt vandaag plotseling aan de agenda werd toegevoegd, terwijl het normaal gezien voor morgen gepland was.

In die omstandigheden hebben wij toch bijzonder veel vragen bij de begrotingsaanpassing voor 2023. U zult zien dat ik een aantal amendementen heb ingediend, maar ik hoop dat ik die morgen zal kunnen toelichten. Deze begrotingsaanpassing kan onze goedkeuring absoluut niet wegdragen.

02.05 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Madame la présidente, je me joins aux réclamations des collègues s'agissant du rapport qui a été fait et qui ne reprend pas du tout l'ensemble des discussions qui ont eu lieu en commission de la Comptabilité. Il est impossible d'approuver les comptes 2022 et le budget 2023.

C'est un moment important car depuis que le scandale des pensions a éclaté, c'est la première fois qu'on en discute en séance plénière. Pour rappel, des pensions illégales ont été versées à d'anciens fonctionnaires et à d'anciens présidents. Nous avons ce débat pour la première fois aujourd'hui à 23 h 00, c'est un vrai scandale face à la gravité de la situation.

Dès que ce scandale a éclaté, le PTB a demandé de convoquer la commission de la Comptabilité, ce que vous avez refusé, madame la présidente. Nous avons dit qu'il fallait aller au bout et savoir tout ce qui a été fait. Nous avons dès lors demandé une commission d'enquête mais la majorité a rejeté cette demande. Nous comprenons pourquoi. Parce qu'il y a effectivement une omerta autour de tout cela, que vous continuez à mettre en place, madame la présidente. Vous n'avez pas répondu aux questions en commission de la Comptabilité. Vous avez une chance aujourd'hui de pouvoir réellement répondre!

Vous avez eu tort de refuser la commission d'enquête parce que le PTB a continué à gratter et nous avons découvert qu'il y avait non seulement des versements illégaux de pensions aux anciens présidents et aux anciens fonctionnaires mais que le règlement de pension pour les députés de la Chambre était illégal. Depuis 2013, les députés qui cumulent pouvaient avoir un supplément de pension de 1 500 euros bruts par mois, ce qui correspond au montant de la pension de beaucoup de gens.

Pourquoi est-il aussi important de parler de ce budget? Il s'agit quand même d'un budget total de 187 millions d'euros. Effectivement, la question que M. Van der Donckt soulève par rapport aux frais, par exemple les 10 millions pour l'informatique, pose de vraies questions.

J'ai déposé plusieurs amendements que j'espère pouvoir présenter demain. Il est hors de question que nous soutenions cet ajustement budgétaire.

02.05 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Niet alles wat in de commissie besproken werd, staat in het verslag. We kunnen de rekeningen 2022 en de begroting 2023 vandaag onmogelijk goedkeuren.

Er werden onwettige pensioenen uitgekeerd aan voormalige ambtenaren en Kamervoorzitters. Toen dat schandaal aan het licht gekomen is, heeft de PVDA gevraagd om de commissie voor Comptabilité bijeen te roepen en een onderzoekscommissie op te richten. De meerderheid heeft die verzoeken verworpen en de voorzitter houdt de omerta over dat dossier in stand.

De PVDA heeft ook ontdekt dat het pensioenstelsel van de Kamerleden onwettig was. Sinds 2013 konden de parlementsleden die mandaten cumuleerden een pensioensupplement van 1.500 euro bruto per maand krijgen.

De documenten met betrekking tot de begroting van de Kamer, die in totaal 187 miljoen bedraagt, werden niet op de website gepubliceerd voordat de commissie haar werkzaamheden aanvatte, en het verslag dat daarna werd gepubliceerd is onvolledig.

Également un manque de transparence: il est bizarre, et cela devrait être changé, que contrairement aux projets et aux propositions de loi ou propositions de résolution, les documents relatifs au budget de la Chambre, qui sont donc examinés par la commission de la Comptabilité, ne sont pas publiés sur le site de la Chambre avant le début des travaux. Le seul document qui est publié est le rapport, dont nous venons de dire qu'il n'est pas du tout complet.

Je pense que c'est vraiment un premier problème auquel il faudra remédier.

Maintenant, pourquoi ne pouvons-nous pas approuver les comptes? Les autres collègues en ont déjà parlé. Effectivement, il y avait les literas dans le budget qui était prévu, monsieur Van der Donckt, pour les anciens présidents. D'ailleurs, avec le PTB, nous savions que cela existait, parce que nous avons introduit, déjà en 2021, un amendement pour le supprimer.

02.06 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Vous avez voté contre!

02.07 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Vous avez voté contre. Vous pouvez aller revoir les notules. Je crois que nous avons déjà eu cette discussion plusieurs fois. L'amendement du PTB existe bel et bien. À cette époque-là, nous avons décidé de le supprimer. M. Van Hees a posé des questions à ce sujet en commission, auxquelles il n'a jamais obtenu de réponse.

Mais effectivement, il y avait donc aussi des versements qui n'étaient même pas inscrits dans le budget: les versements aux anciens fonctionnaires, à hauteur de 400 000 euros pour 2022. Normalement, cela aurait dû être autour de 600 000 euros pour 2023, si cette illégalité avait persisté, si cela n'avait pas été découvert et mis en lumière.

Il est fou que le fait d'avoir supprimé ces versements à ces anciens fonctionnaires n'apporte aucun changement dans les comptes, parce qu'ils n'existaient pas dans les comptes et dans le budget. C'est fou. Pendant des années, ici à la Chambre, dans le temple de la démocratie, là où l'on doit contrôler les comptes de tous les citoyens. Tous nos concitoyens paient des impôts jusqu'au moindre euro et le fisc sait tout de vous. Ici, on paie en *stoemeling* des indemnités illégales. Aujourd'hui, on n'a aucune certitude que tout se passe dans les règles dans ce Parlement. Même M. Leysen l'a remarqué et a dit qu'on ne pouvait pas approuver les comptes. Je me doute que s'il savait qu'en plus, il y avait des députés qui rentraient des frais pour des voyages pour lesquels ils n'ont même pas obtenu d'accord, il aurait été encore plus furieux.

En ce qui concerne le budget de la Chambre même, nous avons de nouveau introduit des amendements. Je vais brièvement les citer. Dans le budget de la Chambre, nous avons bien sûr aussi tous les autres avantages qui sont octroyés, les salaires des députés par exemple et tous leurs privilèges. Là aussi, le citoyen est en attente de changements. Nous introduisons un amendement qui vise à réduire de moitié les indemnités parlementaires. Il est important de le répéter. Aujourd'hui, le salaire brut d'un député est de 8 642 euros alors que le salaire médian d'un Belge est de 3 550 euros brut par mois, c'est-à-dire que la moitié des Belges ont des salaires qui s'élèvent à peine à un tiers de ce que s'accordent les parlementaires, sans compter ceux

In 2021 had de PVDA al een amendement ingediend om de littera voor gewezen voorzitters af te schaffen.

02.07 Sofie Merckx (PVDA-PTB): De vragen die collega Van Hees destijds in de commissie gesteld heeft, zijn overigens onbeantwoord gebleven. Een deel van de betalingen was niet eens in de begroting opgenomen en zou gewoon voortgezet zijn als die onwettige praktijk niet aan het licht was gekomen.

Jarenlang heeft de Kamer onwettige vergoedingen uitbetaald en we weten nog altijd niet zeker of nu alle regels in acht genomen worden. Bovendien hebben er Kamerleden onkostennota's ingediend voor reizen waarvoor ze zelfs geen goedkeuring gekregen hadden.

De begroting van de Kamer omvat alle lonen en privileges van de volksvertegenwoordigers. De burgers verwachten dat er een en ander verandert. Daarom dienen we een amendement in om de parlementaire vergoedingen te halveren. Vandaag bedraagt het brutotoon van een parlamentslid 8.642 euro, terwijl het mediane brutotoon in België 3.550 euro per maand bedraagt.

We vragen ook de afschaffing van de uittredingsvergoedingen die de parlamentsleden kunnen ontvangen als ze niet opnieuw verkozen worden.

qui travaillent à temps partiel ou qui n'ont pas d'emploi.

Il y a vraiment un lien entre ce fait-là et vivre dans cette bulle-là. On l'a encore vu aujourd'hui sur certains exemples et avec les décisions qu'on prend. Il y a bien sûr aussi la suppression des indemnités de sortie – jusqu'à plusieurs centaines de milliers d'euros que vous pouvez toucher quand l'électeur décide de ne pas vous réélire. C'est quand même un petit peu bizarre.

Par ailleurs, nous souhaitons supprimer le littera "Anciens présidents et veuves". Nous proposons de ramener à zéro le littera A 70400. En fait, l'amendement que nous avons déposé vise à supprimer les frais de représentation, mais il est mal intitulé car c'est là-dedans que l'on retrouve tous les extras pour les fonctions spéciales. Les membres du Bureau de la Chambre ou les présidents de commission reçoivent plus que le montant que je viens de citer.

Nous avons déposé un autre amendement important, madame la présidente. J'espère d'ailleurs que vous pourrez répondre aujourd'hui différemment à nos questions. Nous ne comprenons pas que seront votés demain 18,8 millions d'euros de subsides pour la Caisse des pensions. Lorsque nous avons constaté le dépassement du plafond Wijninckx de 20 % et son illégalité, vous aviez dit qu'il serait supprimé. Pourtant, nous ne voyons aucun changement du montant qui sera attribué à la Caisse des pensions. Nous n'avons toujours pas reçu la liste ni le nombre exact des personnes qui dépassent ce plafond encore aujourd'hui puisque vous n'avez toujours pas supprimé le paiement de ces montants. Mais nous avons fait un calcul. Si ce supplément de 20 % était supprimé pour 85 députés, on pourrait diminuer le montant donné par la Chambre à la Caisse des pensions de 1,5 million d'euros. Nous ne comprenons pas pourquoi cette décision n'a toujours pas été transcrite dans le budget qui nous est soumis.

Notre dernier amendement concerne les frais de fonctionnement des groupes. En plus des dotations aux partis politiques, il y a aussi ces subsides pour les frais de fonctionnement des groupes, qui sont un petit extra donné aux partis politiques, qui s'élève quand même à 11 millions d'euros. Nous proposons de le diminuer de moitié, comme pour l'ensemble des dotations.

Voilà, madame la présidente, j'espère que vous allez donner quelques explications en réponse à ces questions qui me semblent pertinentes et importantes.

02.08 Christian Leysen (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, ik had ook gemeld, weliswaar na de deadline, dat voor mij het verslag uitzonderlijk summier was.

Ik vat mijn opmerkingen samen die ik in de commissie heb gemaakt. Het leek mij wijs dat men, als men het Rekenhof de opdracht gaf tot een rapport, de goedkeuring van het ontwerp minstens tot na de oplevering ervan zou uitstellen, zeker in het licht van de opmerking van de diensten dat de rekeningen betalingen ten belope van 445.000 euro die niet in een begrotingsregel ingeschreven waren, noch door de bevoegde organen waren goedgekeurd, omvatten. Ik heb dan nog voorgesteld om de stemming daarover uit te stellen of minstens, indien de teksten aan de orde van de vergadering werden gebracht, er een verklaring aan toe te voegen.

We willen de littera 'Gewezen voorzitters en weduwen' afschaffen. We stellen voor littera A 70400, die ten onrechte 'Representatievergoedingen' genoemd wordt en betrekking heeft op extra's voor speciale functies, tot nul te herleiden.

Vandaag stemmen we ook over de toelage van 18,8 miljoen euro voor de Pensioenkas. Sinds er beslist werd dat de overschrijding van het plafond-Wijninckx illegaal is, is het bedrag echter ongewijzigd gebleven. Als deze toeslag van 20 % voor minstens 85 parlementsleden zou worden afgeschaft, zou het bedrag dat de Kamer aan het Pensioenfonds betaalt met 1,5 miljoen euro dalen. We begrijpen niet waarom die beslissing zich niet in de begroting vertaalt.

Ons laatste amendement heeft betrekking op de werkingskosten van de fracties, die oplopen tot 11 miljoen euro. Wij stellen voor die met de helft te verminderen.

Mevrouw de voorzitter, ik hoop dat u op die vragen zal antwoorden.

02.08 Christian Leysen (Open Vld): Selon moi, le rapport est très sommaire. Lorsqu'une mission est donnée à la Cour des comptes, l'approbation doit au minimum être reportée après la publication du rapport. Ces comptes incluent 445 000 euros de paiements non repris dans une règle budgétaire et non approuvés par les organes compétents. C'est pour cette raison que j'avais proposé de reporter ce point.

Mevrouw de voorzitter, u hebt inderdaad uitgelegd dat u in oktober ervan op de hoogte werd gebracht dat er wellicht onregelmatigheden waren, en dat u tot december hebt gewacht, omdat u de opdracht gaf tot een bijkomend rapport.

Ik ben mijn carrière begonnen in de auditsector en ik kan dus niet anders dan mijn bezorgdheid uiten over de werkmethodes. Het gaat daarbij over de kasboekhouding en over wie waarover in de Kamer mag beslissen. Daarover is er grote onduidelijkheid. Het betreft natuurlijk geen regeringszaak, maar is de verantwoordelijkheid van de organen. Alle grote partijen hebben mee zitting in het Bestuurscomité dan wel het Bureau. Het is mij nog steeds niet duidelijk wie waarover mag beslissen.

Ik wil er wel één positieve zaak aan toevoegen. De heer Gennart, die die verantwoordelijkheden bij de financiële diensten heeft overgenomen, heeft ons zeer duidelijk en zonder omwegen ingelicht over mischien delicate dossiers. Ik verwijs naar wat er in het verleden blijkbaar gebeurd is.

Misschien zal ik de lachers nog op mijn hand krijgen, maar neen, het was geen test om te kijken of de diensten van de Kamer hun werk ernstig deden, toen ik te goeder trouw, zoals de vorige jaren, de terugbetaling van mijn onkosten heb aangevraagd. Dat gebeurde te goeder trouw, omdat het een late inschrijving was. Het geeft me alleszins een gerust gevoel dat er vandaag meer aandacht is voor dat soort zaken. Ik moet wel zeggen dat niet de financiële diensten, maar vier hoge ambtenaren een nota geschreven hebben aan het Bureau, waarin u zetelt, mevrouw de voorzitter, om erop te wijzen dat ik een procedurefout had gemaakt. Ik aanvaard dat ten volle en ben blij met de duidelijkheid. In mijn bedrijf vertrouw ik mijn medewerkers dat ze te goeder trouw handelen.

Overigens, ik laat aan de heer Vermeersch opmerken dat ik daar wel naartoe mag gaan. Ik werd uitgenodigd en ik neem de kosten zelf ten laste, hoewel andere collega's ze vergoed krijgen. Sommigen hebben gezegd dat ik vorige week stout ben geweest. Ik heb daar alvast geen spijt van. Als de regering de komende jaren moeilijke beslissingen moet nemen, moet de Kamer bij uitstek het goede voorbeeld geven. Ik neem er dan graag bij dat sommigen het initiatief nemen om een procedurefout breed uit te smeren in de pers.

02.09 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik heb nog een korte vraag. Hebben we het rapport over Incentris ontvangen?

De **voorzitter**: Bedoelt u of dat beschikbaar is?

02.10 Peter De Roover (N-VA): Hebben we dat ontvangen? Werden we daarvan in kennis gesteld?

La **présidente**: Le dossier a été présenté à la commission de la Comptabilité mais ce n'est pas en soi un rapport parlementaire.

02.11 Peter De Roover (N-VA): Ik neem aan dat er toch een verslag

La présidente a été informée d'irrégularités probables en octobre 2022. Elle a attendu un rapport complémentaire en décembre 2022. Qui peut décider quoi à la Chambre? Un grand flou entoure cette question. Tous les grands partis siègent au comité de gouvernance ou au Bureau.

M. Gennart, le responsable des services financiers, nous a informé de manière très claire sur quelques sujets délicats.

En ce qui concerne la demande de remboursement de mes frais, elle a été faite de bonne foi parce qu'il s'agissait d'une inscription tardive. Quatre hauts fonctionnaires ont adressé une note au Bureau pour signaler que je n'avais pas suivi la procédure correctement. Je l'accepte. Dans mon entreprise, je ferais confiance à mes collaborateurs lorsqu'ils se rendent quelque part en toute bonne foi. Certains disent que je n'aurais même pas dû être là, mais je m'y suis rendu sur invitation. J'en supporterai moi-même le coût, même si des dépenses identiques de mes collègues seront remboursées. La Chambre doit donner l'exemple. Dans ce contexte, j'accepte volontiers que certaines personnes se plaisent à médiatiser un vice de procédure.

02.09 Peter De Roover (N-VA): Le rapport concernant Incentris a-t-il déjà été transmis aux membres?

De **voorzitter**: Het dossier werd voorgelegd aan de commissie voor Comptabiliteit, maar het betreft geen parlementair verslag.

02.11 Peter De Roover (N-VA): Je

bestaat dat aan de leden bezorgd wordt?

suppose qu'il existe un rapport qui sera communiqué aux membres?

La **présidente**: Une note a été distribuée à l'ensemble des membres de la commission de la Comptabilité. Elle faisait le point sur l'état d'avancement de ce projet Incentris. Elle a été distribuée aux membres de la commission de la Comptabilité. Elle a été discutée sur les options à suivre dans cette opération. Mais il n'y a pas, en soi, de document parlementaire. Ce n'était pas un rapport parlementaire, c'est un projet que la Chambre mène. S'il n'y a pas d'autres questions, je clos la discussion. Il y a 6 amendements qui ont été déposés...

De **voorzitter**: Er werd een nota aan de leden van de commissie voor Comptabiliteit overgemaakt en die werd besproken. Er is geen parlementair stuk, aangezien het een project betreft dat door de Kamer uitgevoerd wordt.

02.12 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Madame la présidente, j'en conclus que nous n'avons pas réponse à nos questions, qu'il s'agisse de celles de M. Van der Donckt ou des miennes. Vous êtes la présidente de la Chambre, vous êtes quand même la personne qui doit répondre!

02.12 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Ik concludeer daaruit dat we geen antwoord krijgen op onze vragen. U bent de Kamervoorzitter, dus u moet antwoorden.

La **présidente**: Je suis la présidente de la Chambre; je préside la séance et je ne vais donc pas répondre aux questions. Ce n'est pas mon rôle ici.

De **voorzitter**: Ik zit de vergadering voor en zal dus niet antwoorden op de vragen.

02.13 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Alors, qui est responsable pour répondre aux questions?

02.13 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Wie moet er dan antwoorden?

La **présidente**: Beaucoup de personnes étaient présentes dans cette commission et pourraient éventuellement répondre à ces questions. J'enregistre qu'il n'y a personne qui veut répondre à vos questions.

02.14 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): J'en conclus que vous refusez le débat sur les questions que nous avons posées, madame la présidente.

02.14 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Ik besluit hieruit dat u weigert om in debat te gaan.

La **présidente**: Vous avez le droit de poser des questions. Mon rôle n'est pas d'y répondre. Mon rôle est de gérer la séance d'aujourd'hui.

02.15 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): C'est pour les citoyens qui nous écoutent que je pose ces questions.

02.15 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Ik stel deze vragen voor de burgers.

La **présidente**: Vous avez raison, madame Merckx. Posez vos questions. Il n'y a pas de problème.

02.16 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Voilà, nous n'avons pas de réponse de la présidente de la Chambre sur les comptes de la Chambre ni son budget.

La **présidente**: Il y a des réponses dans les rapports. Vous les connaissez bien et par ailleurs vous siégez dans les organes de cette Chambre, au Bureau. Vous connaissez l'état d'avancement de certains dossiers pour lesquels vous venez de poser des questions, que vous posez également au Bureau. Je pense que vous connaissez très bien ces dossiers.

De **voorzitter**: Er zijn antwoorden te vinden in de verslagen. U kent die verslagen en u zetelt in de organen van de Kamer. U bent op de hoogte van de voortgang van bepaalde dossiers.

02.17 **Wim Van der Donckt** (N-VA): Mevrouw de voorzitter, kort vraag ik het woord voor de duidelijkheid.

02.17 **Wim Van der Donckt** (N-VA): Nous avons également déposé des amendements. J'entends la présidente parler de six amendements. Nos amendements en font-

U sprak over zes amendementen en ik wil u vragen of onze amende-

menten daarbij inbegrepen zijn, aangezien ook wij amendementen ingediend hebben? Van collega Merckx hoorde ik dat zij drie of vier amendementen heeft ingediend, wij vijf.

De **voorzitster**: Ik beschik over zes amendementen van de heer Van Hees. Ik heb geen amendementen van u gekregen. Ik zal het bij de diensten van de Kamer navragen. Hebt u amendementen ingediend?

02.18 Wim Van der Donckt (N-VA): Ja. De amendementen betreffen de Senaat, de dotatie van de Kamer, de pensioenen van de Kamer, de financiering van de politieke partijen en de RRF-fondsen, maar ik denk dat wij ze hebben ingediend op het wetsontwerp. Ik vraag het om misverstanden te vermijden.

De **voorzitster**: Wij hebben uw amendementen ontvangen, maar ze werden inderdaad ingediend op het wetsontwerp.

02.19 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitster, in een mail van uw diensten over Incentris stond: "Dat komt in een apart verslag dat nog zal worden doorgezonden". Hebben wij dat intussen ontvangen? Er is gezegd dat dit in een apart verslag zou worden bezorgd. Bij ons weten is dat niet gebeurd. Als dat niet gebeurd is, kunnen wij over deze zaak niet stemmen. Het dossier is immers niet volledig.

La **présidente**: M. le greffier m'informe que le rapport relatif à la partie de la commission de la Comptabilité sur Incentris est en cours de rédaction, mais ne fait pas partie des décisions qui doivent être prises aujourd'hui concernant le budget, le Conseil central de surveillance pénitentiaire ou l'Autorité de protection des données.

02.20 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitster, ik vind het toch heel bijzonder dat wij het debat afsluiten zonder dat we over alle documenten beschikken. Dat kan toch niet? Er is maar een oplossing en dat is dit punt verdagen. Ik zou als Kamerlid toch graag over alle documenten beschikken, waarvan trouwens werd gezegd dat ze zouden worden toegevoegd.

De **voorzitster**: De discussie die in de commissie werd gevoerd ging inderdaad over Incentris, maar maakte geen deel uit van het budget.

02.21 Peter De Roover (N-VA): Maar dat gaat toch over het budget? Dat gaat toch over een verslag over het gebruik van de middelen?

De **voorzitster**: Neen, absoluut niet. Het gaat bijvoorbeeld over beslissingen met betrekking tot de verhuizing van de BIM-commissie en dergelijke, maar niet over budgetbeslissingen.

ils partie?

La **présidente**: J'ai reçu six amendements de M. Van Hees. De prime abord, je n'en trouve aucun de M. Van der Donckt.

02.18 Wim Van der Donckt (N-VA): Nos amendements au projet de loi concernent le Sénat, la dotation de la Chambre, les pensions de la Chambre, le financement des partis politiques et les fonds FRR.

La **présidente**: Nous avons effectivement reçu ces amendements.

02.19 Peter De Roover (N-VA): On nous avait promis un rapport sur Incentris, mais nous ne l'avons pas encore reçu. Nous ne pouvons évidemment pas voter sur ce point si le dossier n'est pas complet.

De **voorzitster**: De griffier meldt me dat het verslag over het hoofdstuk van de commissie voor Comptabiliteit over Incentris momenteel opgesteld wordt, maar dat we ons vandaag daar niet moeten over uitspreken.

02.20 Peter De Roover (N-VA): Il n'y a qu'une solution, c'est de reporter ce point.

La **présidente**: La discussion menée en commission portait effectivement sur Incentris, mais ne concernait pas le budget.

02.21 Peter De Roover (N-VA): Mais il s'agit-il tout de même du budget? Ne s'agit-il pas d'un rapport sur l'utilisation des fonds?

La **présidente**: Non, absolument pas. Il s'agit par exemple de décisions concernant le déménagement de la commission MSR, etc., mais pas de décisions budgétaires.

02.22 Christian Leysen (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, ik heb het dossier gevolgd in de commissie voor Comptabiliteit, hoewel ik de vorige vergadering wegens een afspraak elders niet tot het einde heb kunnen volgen. Ik heb gelukkig mevrouw Maggie De Block zo vriendelijk gevonden om mij te vervangen.

Incentris is echter een dossier waarbij het de bedoeling was om door efficiëntiewinsten de kosten te doen dalen. In een eerste fase hebben wij vastgesteld dat daarvoor 2 miljoen euro meerkosten moesten worden gemaakt. Samen met de leden van andere partijen – de heer Van der Donckt knikt – hebben wij geconcludeerd dat de aanpak door de heer Morreel, die thans niet meer verbonden is aan de Kamer en niet langer adviseur is, bijna van de baan is en dat nu kleine synergiën worden gezocht, waarvoor er een bespreking was.

Mevrouw de voorzitter, u hebt het echter juist. Vermits ter zake geen substantiële beslissingen zijn genomen, is dat geen budgettaire zaak die deel uitmaakt van de budgetten van de Kamer. Dat is echter zeker een taak waarop wij kunnen terugkomen. De initiatieven van de vorige hoge ambtenaren waren echter heel bijzonder. Samen met de heer Flahaut en andere leden hebben wij ter zake het signaal gegeven dat het werk anders moet worden gedaan. Mevrouw de voorzitter, u hebt ter zake echter gelijk, het verslag is er niet maar dat heeft geen impact op de begroting. Dat zal u wellicht nog bevestigen. Dat is evenwel mijn *understanding*. Wij kunnen natuurlijk altijd een verbinding maken, door te stellen dat indien iets zou gebeuren, dat ook een bepaald effect zou hebben. Collega's, de werkzaamheden ter zake zullen echter worden voortgezet.

Ik dank ook de heer Van Hees, die mij tijdens de vorige zitting is bijgetreden. Er is nog veel werk aan de winkel in het beheer van de Kamer zelf.

02.23 Peter De Roover (N-VA): Eén synergie is dan toch al tot stand gekomen, namelijk tussen de heer Leysen en de heer Van Hees.

Er wordt dus naar synergieën gezocht om kosten te besparen. Dat leidt ertoe dat een en ander 2 miljoen meer kost.

02.24 Christian Leysen (Open Vld): Er was geen impact.

02.25 Peter De Roover (N-VA): Maar als wij geen kennis hebben van het verslag, weten wij toch niet of er een impact is? Het is heel vreemd. U zegt dat het verslag niet nodig is, want er staat niets in dat een impact heeft. Ik zou eerst dat verslag willen bekijken om te zien of er geen impact is. Dat verslag hoort daar toch bij? Enfin, het is gerommel.

02.26 Wim Van der Donckt (N-VA): Wat ik uit de vergadering van de commissie voor Comptabiliteit meende te hebben onthouden, is dat er daar geen consensus was om de begrotingsaanpassing voor te leggen aan de Kamer. Maar ja, als het verslag beperkt is, kan dat daarover moeilijk uitsluitsel bieden. Hoe dan ook, het kan zijn dat er in het verslag over Incentris geen impact is, maar het kan ook zijn dat er wel een impact is, misschien zelfs in positieve zin. Dat is ook een mogelijkheid.

02.22 Christian Leysen (Open Vld): En fait, il s'agit d'un dossier visant une réduction des coûts par des gains d'efficacité. Dans un premier temps, nous avons constaté que cela nécessitait un coût supplémentaire de 2 millions d'euros. En concertation avec des membres d'autres partis, nous avons conclu que l'approche de M. Morreel, qui n'est plus attaché à la Chambre et qui n'est plus conseiller, arrive à terme et qu'on cherche à présent de petites synergies, ce qui a fait l'objet d'une discussion.

Comme la présidente le dit à juste titre, il ne s'agit pas d'un élément qui relève des budgets de la Chambre, étant donné qu'aucune décision substantielle n'a été prise. Les hauts fonctionnaires précédents ont pris des initiatives très particulières. Avec M. Flahaut et d'autres membres, nous avons envoyé le signal qu'il faut changer d'approche.

02.23 Peter De Roover (N-VA): On cherche des synergies pour réaliser des économies. Ces économies se traduisent ensuite par un surcoût de 2 millions d'euros.

02.25 Peter De Roover (N-VA): Mais si nous ne connaissons pas ce rapport, nous ne pouvons pas savoir s'il y a un impact.

02.26 Wim Van der Donckt (N-VA): Il n'y avait pas eu de consensus au sein de la commission de la Comptabilité pour soumettre l'ajustement budgétaire à la Chambre. Il se peut que le rapport n'ait pas d'impact, mais il peut tout aussi bien en avoir un.

De **voorzitster**: Elk orgaan is verantwoordelijk om een begrotingsaanpassing in te dienen. Wij hebben geen begrotingsaanpassing gekregen van de dotatiegerechtigde organen. Dat is een feit. Alleen van de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen hebben wij een begrotingsaanpassing ontvangen.

La **présidente**: Chaque organe est responsable du dépôt d'un ajustement budgétaire. Nous n'avons reçu aucun ajustement budgétaire de la part des organes à dotation. Nous avons uniquement reçu un ajustement budgétaire de la part du Conseil central de surveillance pénitentiaire.

02.27 Servais Verherstraeten (cd&v): Mevrouw de voorzitter, ik denk dat het geen impact heeft. Het gaat ook om een proces op langere termijn. Dat mag ons dus niet beletten om erover te stemmen. Het is voor de Kamer wel belangrijk dat het verslag er zo snel mogelijk komt. Ik vraag u ook om er bij de diensten op aan te dringen dat het ons zo snel mogelijk ter beschikking wordt gesteld.

02.27 Servais Verherstraeten (cd&v): Il n'y a effectivement pas d'impact. En outre, il s'agit d'un processus à long terme. Mais cela ne doit pas nous empêcher de voter. D'autre part, il est important que la Chambre dispose de ce rapport dans les meilleurs délais. Je demande à la présidente d'insister auprès des services pour qu'ils le mettent à notre disposition le plus rapidement possible.

La **présidente**: Le rapport est en cours de rédaction et vous parviendra pour que vous puissiez prendre connaissance de tout cet état des lieux.

Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion est close.

De bespreking is gesloten.

* * * *

Amendements déposés:

Ingediende amendementen:

Tableau p. 91/Tabel blz. 91

- 7 – Marco Van Hees (3452/2)
- 8 – Marco Van Hees (3452/2)
- 9 – Marco Van Hees (3452/2)
- 10 – Marco Van Hees (3452/2)
- 11 – Marco Van Hees (3452/2)

Tableau p. 108/Tabel blz. 108

- 12 – Marco Van Hees (3452/2)

* * * * *

Réservés: les amendements.

Aangehouden: de amendementen.

* * * * *

Le vote sur les amendements réservés, les comptes, les ajustements budgétaires, ainsi que sur l'adaptation du cadre du personnel aura lieu ultérieurement.

De stemming over de aangehouden amendementen, de rekeningen, de begrotingsaanpassingen en de aanpassing van de personeelsformatie zal later plaatsvinden.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 30 juni 2023 om 14.15 uur.

La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 30 juin 2023 à 14 h 15.

De vergadering wordt gesloten om 23.26 uur.

La séance est levée à 23 h 26.

Ce compte rendu n'a pas d'annexe.

Dit verslag heeft geen bijlage.